יודען בעדענקט! דער קאמף געגען רדיפות אויף יודען אין דייטשלאנד — דויערט

NAJER FOLKSBLAT
Opłata pocztowa uiszczona ryczałtem.

פרייז 15 גראשען

10 זייטען

ייער פאלקסבלאט

№ 106 | Łódź, Czwartek, 7 maja 1936 | אדרעס: לאדז, פעטריקאווער 21 טעל. 224-71 Adres: Łódź, Piotrkowska 21, tel. 224-71. Skrz. poczt. 1.06 | לאדז, דאנערשטאג פ' אמור ט"ו איר תרצ"ו

„שלום, גערעכטיגקייט און שוץ"

ברענגט איטאליע די פעלקער פון אביסיניע

אדיס - אבעבא, 6 (ספ. טעל.)

דער מארשאל באדאליא האט ארויסגעגעבען [...]אנדערן אויפרוף צו דער אביסינישער בעפעלקע[...]ג:

„אביסינייער! היינט איז דאס מיליטער פונם [...] איטאליענישען קעניג אריין אין אדיס-[...]באבא. דאס לעבען אין דארף און שטאט קריגט א [...]מאלען כאראקטער. גארנישט וועט געטון ווע[...] די יעניגע, וואס ווילען אוועקלעגען דאס גע[...] און זיך צוריקקערען צו זייער ארבייט. אינם [...] פון דער איטאליענישער דריי-פארביגער [...] וועלען די פעלקער פון אביסיניע געפינען: [ש]לום, גערעכטיגקייט און שוץ".

[...] דער דאזיגער אויפרוף איז פערשפרייט געווא[...] צווישען דער בעפעלקערונג אין דער איטאליע[...] און אמהארישער שפראך.

רוים, (ספ. טעל.)

„[...] אגענטור" איז מודיע פון אדיס-אבע[...] דאס מיליטער אין די מאטאריזירטע איטאליע[...] קאלאנעס קומען ווייטער אן קיין אדיס-אבע[...] דער מארשאל באדאליא האט תיכף אנגאזשירט [...] ערקייט-סערוויס, אנפערטרויענדיג זי צו קארא[...] און פליגקע טאנקס. די באנדיטען און רוי[...] ינען פערטריבען געווארען פון דער שטאט [...] די אמעריקאנישע און פראנצויזישע געזאנד[...] ען ווערען אפגעהיט. קיין שום געזאנדשאפט [...] האט פון די רויבער נישט געליטען. דער צענטר [...] איז אבער פערברענט.

[...]ס איז בעשטימט געווארען א קריגס-טריבונאל.

רוים, 6 (ספ. טעל.)

איטאליען פייערט איצט דעם זיגרייכען סוף פונם קריג. אלע שטעט זענען דעקארירט מיט פעה-נער, וועלכע ווערען ארויסגעהאנגען אויף 3 טעג. די שולען זענען געשלאסען און די שילער בעטייליגען זיך אין די פאלקס-מאניפעסטאציעס.

אין רוים היטען אפ קאראבינערען און מילי-טער די ענגלישע אמבאסאדע. קיין שום אינצי-דענטען זענען נישט פארגעקומען.

רוים, 6 (ספ. טעל.)

אין שייכות מיטן פערענדיגען דעם קריג, האט מען אויפגעהערט צו פער-עפענטליכען מלחמה - ביולעטינען.

רוים, 6 (ספ. טעל.)

פון אפיציעלע קוועלען פערזיכערט מען אין שיי-כות מיט'ן פערנעמען אדיס-אבעבא, אז די רוה און ארדנונג וועלען תיכף צוריקגעשטעלט ווערען. די אויסלענדער און געזעלשאפטען קענען רעכענען אויף פולשטענדיגע זיכערקייט.

רוים, 6 (ספ. טעל.)

האלב - אפיציעלע קוועלען זענען מודיע, אז איטאליען וועט נישט קאליע-מאכען דעם זיג איבער אביסיניען, און נישט דערלאזען אז אזוי, ווי אין יאהר 1919 זאל חער שלום זיין דורך איטאליען א פערשפילטער.

בלום אדער דעלאדיע

קומענדיגער פרעמיער פון פראנקרייך

פאריז, 6 (ספ. טעל.)

כמעט די גאנצע פרעסע האט אויפגענומען מיט צופרידענהייט חעם נעכטיגען בעשלוס פון קאבינעט צו בלייבען אויף זיין אמט ביז דער פולשטענדיגער קאנסטיטואירונג פונם נייעם פארלאמענט.

בלויז די קאמוניסטישע „הומאניטע" טרעט שארף ארויס געגען דער דאזיגער רעזיזיע, פאר-ווארפענדיג חעם פרעמיער, אז ער האט „בעשלאסען צו בלייבען, בכדי גארנישט צו טון" און בזה האופן האט ער איגנארירט דעם אויסגאנג פון די וואהלען.

קיין שום פארמעל - פארלאמענטארישע שפיצ-לעך — זאגט די צייטונג — קאנען דאס נישט ענ-דערען. דער איצטיגער קאבינעט וועט, דערלעדיגענ-דיג לויפענדע ענינים, דערמעגליכען בלויז „צוויי הונדערט משפחות, וואס רעגירען מיט פראנקרייך" צוצוגרייטען נעצען און מניעות פארן צוקונפטיגען קאבינעט פונם פאלקס-פראנט, וועלכער וועט קומען צו דער מאכט אין סוף יוני. מען מוז תיכף ומיד רעאליזירען די הויפט-פאסטולאטען, וועלכע עס ענטהאלטען דאס פראגראם פונם פאלקס-פראנט.

פאריז, 6 (ספ. טעל.)

די פראגע פון בילדען די נייע רעגירונג וועט חע-צידירט ווערען סוף מאי, ווייל אויף דעם דאזיגען טערמין איז צוזאמענגערופען געווארען דער קאנג-רעס פון דער שטארקסטער פארטיי אינם צוקונפטי-גען פארלאמענט, ד. ה. פון דער סאציאליסטישער פארטיי.

פאריז, 6 (ספ. טעל.)

די פרעסע זאגט ארויס פערשידענע השערות וועגען דעם צוזאמענשטעל פון דער צוקונפטיגער רעגירונג. אומאטום הערשט אבער די איבערצייגונג, אז דער פרעזידענט לעברען וועט זיך ווענדען מיט א פארשלאג צום סאציאליסטישען פיהרער, דעפ. בלום, ער זאל בילדען די רעגירונג.

אין פאל, ווען בלום זאל זיך אפזאגען פון דער דאזיגער מיסיע, רעכענט מען, אז דעם אויפטראג צו שאפען די נייע רעגירונג וועט בעקומען דער פרע-זעס פון דער ראדיקאלער פארטיי, דעפ. דאלאדיע.

פאריז, 6 (ספ. טעל.)

די סענסאציע פון היינטיגען טאג איז די דער-קלערונג פונם גענעראל - סעקרעטאר פון דער פראנ-צויזישער קאמוניסטישער פארטיי, דעפ. טארעס כאר די פארשטעהער פון דער פראנצויזישער און אויסלענדישער פרעסע.

ער האט צ. א. געזאגט:

— די קאמוניסטישע פארטיי שטעלט מיט זיך פאר איינע פון די הויפט-קרעפטען פון פראנקרייך און נאך דעם איצטיגען גלענצענדען זיג, זענען די קאמוניסטען, — וועלכע זענען געווען די איניציאר-טארען פונם פאלקס-פראנט — גרייט צו האנדלען לטובת דער רעאליזירונג פון די גרויסע האפנונגען, וועלכע האבען פאר זיי געבראכט דעם נצחון.

דעם פועל יוצא פון די וואהלען האט טארעס אויסגעטייטשט אלס אן ארויסזאגען זיך פונם פראנ-צויזישען פאלק געגען היטלערן און די אלע אין פראנקרייך, וועלכע זענען געווען היטלערס שותפים.

לסוף האט דעפ. טארעס דערקלעהרט, אז די פליכט פון דער סאציאליסטישער פארטיי איז צו נעהמען אין איהרע הענד די לייטונג איבער די עפענטליכע ענינים. די סאציאליסטישע פארטיי קאן רעכענען אויף דער פולשטענדיגער אונטערשטיצונג און צוזאמענארבייט מצד די קאמוניסטען. אין דער רעגירונג וועלען זיך אבער די קאמוניסטען נישט בע-טייליגען. „מיר זענען א פארטיי פון אר-בייטער - קלאס — האט טארעס פערענדיגט — וועלכען מיר ווילען בעפרייען פונ'ם קאפיטאליסטי-שען יאך. ווארטענדיג אויפ'ן מאמענט ווען די אויס-לייזונג וועט זיין מעגליך, וועלען מיר אונטערשטיצען אלע אנשטרענגונגען לטובת דער דעמאקראטיע, שלום, און פרייהייט".

טאג - טעגליך

פארוואורף און תירוץ

[לו]יט די לעצטע ידיעות פון לאנדאן, איז [...]י נעכטיגע דעבאטע אינ'ם ענגלישען פארלאמענט [...] א זעהר לידענשאפטליכע — נישט ווי עס [...] דער שטייגער פון ענגלענדער — און זי האט [...]יסגעוויזען, אז דער רוב דעפוטירטע איז פאר'ן [...] די סאנקציעס געגען איטאליען, וועלכע [...] סיי-ווי געהאלפען ווי א טויטען באנקעס...

און עס איז סוף-כל-סוף א גלייכע זאך דער [...] רוב דעות, הגם ער קומט דער-עיקר פון [...] קאנסערוואטיווע, וואָרום די מיר-נישט-דיר-נישט-[...] סאנקציעס האבען דאך געהאט א פנים-אנשטעל, און [...] מעהר — א פנים חוזק, פונקט אזוי, ווי דער [...] וואס אונזער... הערשעלע אסטראפאליער [...] געגעבען איינעם א יודען, וועלכער האט גע-[...] אויף א מורא'דיגער צייהן-ווייטאג. דער [...] איז געווען, אז דער חולה זאל אויסקלייגען [...] תחתונים אויפ'ן פיעקעליק, און אז יענער [...] א פרעג געטון: וואס וועט עס העלפען, האט [...] לן, הערשעלע געענטפערט: — טיפוש איינער, [...] קאן עס דען קאליע-מאכען?...

אמת, דער ליבעראליסט דאלטאן האט געטענה'ט [...] ענגלאנד שעהמט זיך צוליב דער פאליטיק [...] איהר רעגירונג לגבי אביסיניען, און אז זי, [...] רעגירונג איז אויך פעראנטווארטליך פאר'ן אי-[...]טאליעניש-אביסינישען קריג.

אמת, אז אזוי איז עס אין דער ווירקליכקייט.

אבער — נישט איגנאנצען איז אויך אומגערעכט [...] אידען, ווען ער ענטפערט: — „די אפא-[...] טענה'ט, אז זי וויל אונטערשטיצען די פעל-[...]ליגע דורך א בעוואפענטער קראפט, און אין [...] ווירקליכקייט שטיצט זי בלויז מיט דראהונגען [...] רעדעס. דעם סועץ-קאנאל קאן מען מיט [...] פארענער שיף נישט פערשטעלען, און די [...] בריטישע רעגירונג האט זיך נישט איינגעקשנט [...]דורכצופיהרען מיליטער-סאנקציעס בלויז מחמת'ן [...] צו מלחמה, און נישט צוליב שרעק פאר איהו'[...] ענדגילטיגען רעזולטאט.

דער תירוץ איז א גערעכטער, און — די [...] איז אביסיניען...

מ.

אונזער וואָרט

מאלפעריי

איינע פון די גרעסטע און בעליידיגענדסטע קללות פאר'ן מענשען-מין איז קריטיקלאזע נאכמאכע-ריי ובפרט אין פאלען פון שלעכטע ביישפילע, וואס פאר איטליכען ניכטערן און לאגיש-דענקענדען מוח איז עס קלאהר, אז דער אביעקט, דער מוסטער, פון וועלכען עס ווערט ארויפגענומען דער משל, וועט פריהער, צי שפעטער, שלעכט ענדיגען —

איטליכער איינער, וואס ליידט צוליב, אדער ליידט-מיט מיט דער קאטאסטראפאלער דייטשער ירידה-טראגעדיע, וואו דער מענשען-מין איז געבראכט געווארען צו דער עלעמענטארער מדרגה פון אני'אף, וואו מענשליכקייט איז רעדוצירט געווארען צו היניטישער און מאלפישער ראסע'דיג קייט — דעריעניגער ליידט מאראליש און פיזיש נאך מעהר, ווען ער זעהט, ווי דער טרויעריגער ביישפיל ווערט אומגעלומפערט נאכגעטון —

אומגעלומפערט — ווייל, אין דער ערשטער ריי נאכגעמאלפעוועט, און, ציווייטענס, ווייל האפנונגס לאז הילפלאז אהן די „גרונדען און בעגרינדונגען" פון די דריי-און-דרייסיג שטומפזיניגע און מעטא-דישע פראפעסארען.

מיר זענען איצט די טראגישע עדות, פון דעם יעמערליכען ראסיזם, וועלכער ווערט איצט מיט האסט און אימפעט טראנספלאנטירט אויף אונזער באדען, און טראץ דער עמפערונג און זאטיר-ליכען צארן, וואס די „מאדערנע" בעוועגונג רופט ביי אונז ארויס — רופט עס אויך ארויס ביי אונז א שמייכעל פון... מיטלייד איבער אונזערע היימישע ברואים, וואס פערגינען זיך שוין, נאכטועדיג געבעלסין און שטרייכערן, צו פונאנדערטיילען אין די לאדזער פאבריקען אזא פלוג-בלעטל:

„פוילישע פרוי! דער האנדעל מיט לעבעדיגע סחורה, זנות, דאס פאלען פון פרויען, דאס פער-גוואלטיגען מיידלעך אין די פאבריקען — דאס איז די ארבייט פון יודען. דער יוד איז דיין גרעסטער שונא!!!"

דאס — איגנאנצען!

ס'ארא נידריגע, נידערטרעכטיגע מאלפעריי, ביים פרובען אריבערפלאנצען די סעקסועלע משוגעת פון א חברה פערווערטע נואפים אויף אונזער באדען!

ב.

די טראגעדיע אין זאמאשטש

נאך דער קאטאסטראפאלער שרפה

זאמאשטש, 6 (טעלעפאניש)

אין שייכות מיט דער קאטאסטראפאלער שרפה גייען ארום אין שטאט פערשידענע קלאגען, און צ.א. גיט מען איבער, אז דאס פייער זאל אויף א גע-היימנישפולען אופן האבען ענטשטאנען אין דער שול.

אין דער דאזיגער שול האט מען בכלל נישט געהייצט — נישט ווינטער (ווייל ס'איז קיין געלד נישט געווען, פאר:וואס) און נישט זומער.

די פערצווייפלונג פון די נשרפים איז עד אין לשער יעד אין לספר.

פון די שכנות'דיגע שטעטלעך האבען די יודען אראפגעבראכט שפייז פאר די אומגליקליכע גע-ליטענע.

עס איז אראפגעקומען א ספעציעלע קאמיסיע פון דער לובלינער וואיעוואדזטווע, בכדי אויסצו-פארשען דעם ענין.

אין די ווארשאווער הויך-שולען

איז דער נעכטיגער טאג אדורך רוהיג

ווארשא, 6 (טעלעפאניש)

דער בילדונגס-מיניסטער, שוויענטאסלאווסקי, וועלכער איז היינט נאכמיטאג אפגעפאהרען קיין שטאקהאלם האט היינט פארמיטאג אפגעהאלטען א קאנפערענץ מיט'ן רעקטאר פונ'ם פאליטעכניקום.

ס'זענען ארומגערעדט געווארען א גאנצע רייה אקטועלע ענינים, ווי אויך די לעצטע אומרוהען אינ'ם פאליטעכניקום.

דער טערמין פון עפענען דאס פאליטעכניקום איז נישט פעסטגעשטעלט געווארען.

היות, ווי אין מאי דארפען פארקומען די עקזאמענס, איז מעגליך, אז די סטודענטען וועלען פערלירען א סעמעסטער.

אין די אלע איבעריגע הויכשולען האט היינט געהערשט רוה.

א צווייטער וויצע-אינערן-מיניסטער

ווארשא, 6 (טעלעפאניש) די צענטראלע [...]קטארען האבען דעצידירט צו בילדען א צווייט געהילפס-אויסערן-מיניסטעריום.

דער ערנסטער קאנדידאט אויף דעם דאזיגען אמט איז דער ה' וולאדיסלאוו ראמאן—ביז-איצטי-גער פוילישער געזאנטער אין קאפענהאגען.

נישט אפשטעלן די יודישע עליה

וועט די ענגלישע רעגירונג אין ארץ-ישראל

לאנדאן, 6 (ספ. טעל.)

דער קאלאניען-מיניסטער טהאמאס האט, רעדענדיג אין פארלאמענט וועגן דער סיטואציע אין פאלעסטינע דערקלערט, אז דארט הערשט איצט רוה, הגם עס פאסירען בעזונדערע פארפאלען.

דער הויכער קאמיסער האט פאראָרדענט אנ'אויספארשונג געגען דעם פארויצער פונ'ם אראבישען שטרייק-קאמיטעט.

די רעגירונג וועט נישט דערלויבען אויף צו ענדערן איהר פאליטיק, נישט דורך דראהונגען און נישט דורך פערשווערונגען! עס קאן קיין רעדע נישט זיין וועגען אפהאלטען די יודישע עמיגראציע קיין פאלעסטינא!

איך האב זיך געווענדט צו די אראבישע פיהרער — האט מינ. טהאמאס צוגעגעבען — אז זיי זאלען ארויסשיקען א דעלעגאציע, וועלכע זאל פארשטעלען דעם ענין. זי וועט זיך באגעגענען מיט אנ'אביעקטיווסטער אפשאצונג.

* * *

לאנדאן, 6 (יט"א טעלעגראפיש)

אויף דער זיצונג פון פארלאמענט, האט דער קאלאניען-מיניסטער ערקלעהרט, אז די לאגע אין ארץ-ישראל איז שוין רוהיג. הגם אין ימאנכע פונקטען פון לאנד קומען נאך פאר איינצעלנע ארויס-טרעטונגען, אבער אין אלגעמיין בערוהיגט זיך.

דער מיניסטער ערקלעהרט ווייטער, אז פון די ארויסטרעטונגען ליידען די אראבער. די רעגירונג ווארפט אפ אלע דראהונגען וי אפשטעלען די יודישע עליה. קיין שום אולטימאטומס קומען נישט אין בעטראכט. די רעגירונג לאדענט נאכאמאל איין אנ'אראבישע דעלעגאציע קיין לאנדאן. דער הויך-קאמיסאר — זאגט דער מיניסטער — האט בעקומען ברייטע פולמאכטען צו אונטערדריקען יעדע ארט ארויסטרעטונג, און וועט די פולמאכטען ביי יע-דער געלעגענהייט אויסנוצען.

* * *

לאנדאן, 6 (יט"א טעלעגראפיש)

אין „טיימס" איז פערעפענטליכט אנ'ארטי-קעל אין וועלכען ס'ווערט געזאגט, אז ס'קען קיין רייד נישט זיין, אז די רעגירונג זאל צוריקטרעטען פון דער באלפור-דעקלאראציע, אדער אפשטעלען די יודישע עליה.

בכלל איז דער ארטיקעל געשריבען אין א זעהר פריינדליכען טאן פאר יודען.

סאלעקטיווע שטראפען אויף דערפער

ירושלים, 6 (יט"א טעלעגראפיש)

די רעגירונג האט ארויפגעלעגט קאלע קטיווע שטראפען אויף 7 אראבישע דערפער, פון וואנען עס שטאמען די אראבישע אונטערצינדער.

דער ערשטער רוהיגער טאג אין א"י

שווערע שטראפען פאר העצער געגען דער רעגירונג

ירושלים, 6 (יט"א טעלעגראפיש)

היינטיגען טאג איז נישט פערצייכענט געווארען געווארען קיין איין פאל פון אונטערצינדונג און פון אויסרייסען בוימער. דאס איז דער ערשטער טאג פון די לעצטע 17 טעג.

די רעגירונג האט פערעפענטליכט א ניי געזעץ, וואס זעהט פאר שטראפען ביז 6 חדשים אדער פופציג פונט אדערביידע שטראפען צוזאמען פאר רופען די בעפעלקערונג נישט צו צאהלען קיין שטייערן.

אראבישער קאמיטעט ווארפט אפ די ווענדונג פון הויך-קאמיסאר

ירושלים, 6 (יט"א טעלעגראפיש)

די צוויי ארעסטירטע אראבער זענען בעפרייט געווארען געגען קויציע.

דער אראבישער ראט האט נאך דער אודיענץ ביים הויך-קאמיסאר אפגעהאלטען א זיצונג און בעשלאסען, נישט צו שיקען קיין דעלעגאציע קיין לאנדאן. און פארטצוזעצען דעם שטרייק. דער בע-שלוס איז מיטגעטיילט געווארן דעם הויך-קאמיסאר.

יודישע קאלאניסטען בעקומען געוועהר

ירושלים, 6 (יט"א טעלעגראפיש)

די רעגירונג האט פערטיילט געוועהר די יו-דישע קאלאניסטען פון כפר סבא און אנדערע גע-מישטע קאלאניעס.

אין ירושלים האבען די אראבער היינט איינגע-ארדענט א קליינע דעמאנסטראציע, וועלכע איז באלד פונאנדערגעטריבען געווארען פון דער פא-ליציי.

די רעגירונג האט זיך געווענדעט צו דער אראבישער פרעסע מיט א ווארנונג, נישט צו אניטירען די בירגער נישט צו צאהלען קיין שטייערן, אין געגענפאל וועלען די צייטונגען געשלאסען ווערען.

דעוויזען-בעגרענצונג אין פוילען

האט געווירקט אויף פוילישע יודען אין א"י

תל-אביב, 6 (יט"א טעלעגראפיש)

היינט זענען געעפענט געווארען די אויסלענדישע פאווילאנען אויפ'ן מזרח-יריד.

די דעוויזען-בעגרענצונג אין פוילען האט גע-האט א שלעכטע ווירקונג, וואָרום ס'זענען צוליב דעם אפגערופן געווארן פערשידענע טראנזאקציעס פון פוילישע יודען אין ארץ-ישראל, און האבען גרויסע שוועריגקייטען ביים דעקען זייערע פער-פליכטונגען.

מ'רעכענט, אז דער ענין וועט אין דער נאהענט-סטער צייט געלעזט ווערען אויף א גינסטיגען אופן.

פראפ. וויל-האלע וועגן א מעדיצינישער פאקולטעט אין ירושלים

ירושלים (יט"א) אין א געשפרעך מיט א פארשטעהער פון דער תל-אביבער צייטונג „הבוקר" האט דער בעקאנטער פאריזער קינדער דאקטאר פראפ. ד"ר וויל-האלע ערקלערט, אז ער האלט נאך דעם ענין פון עפענען א מעדיצינישע פאקולטעט ביי דער העברעאישער אוניווערזיטעט אין ירושלים פאר צו פריה, ביים היינטיגען טאג — האט פראפ. וויל-האלע געזאגט — איז דאס גערעטעניש פון דאקטוירים אין אלע קולטור-לענדער זעהר גרויס. און די לעצטע עטליכע יאהר זענען נאך צוגעקומען א סך דאקטוירים פון די לענדער, וואס רודפ'ן זעהר שטארק די יודען. די אלע דאקטוירים וועלען נאך זיין מיינונג קלעקען אויף די קומענדיגע 15 יאהר און דעריבער איז נישט כדאי צוצוגרייטען נייע קאדרען דאקטוירים. וואס מען דארף אין ירושלים יא טון, איז גרינדען אנ'אינסטיטוציע פאר דער פערפולקאמונג פון געניטע דאקטוירים און דעריבער איז זיין פארשלאג געווען, אז מען זאל ביי דער אוניווערזיטעט גרינדען א מעדיצינישען אקאדעמיע פאר געלעהרטע און פארשער.

וועזעמאן פערמשפט אויף 3 יאהר תפיסה

פאר פערשלעפען יאקאבי'ן איבער דער דייטשער גרעניץ

באזעל, 6 (יט"א טעלעגראפיש)

ס'איז פאראָרדענט געווארען דער פראצעס פון וועזעמאנ'ען, וועלכער האט פערשלעפט קיין דייטש-לאנד דעם זשורנאליסט יאקאבי.

וועזעמאן איז פערמשפט געווארען אויף [3] יאהר תפיסה, און צו בעצאהלען יאקאבי'ן [3]00 פראנק שאדען-ערזאץ.

300 טויזענד פעזעס פאר'ן קרן-היסוד

בוענאס-איירעס, 6 (יט"א טעלעגראפיש)

די ציוניסטישע קאנפערענץ האט בעשלאסען אלס ענטפער אויף די געשעהענישען אין א"י, [צו] זאמלען 300 טויזענד פעזעס פאר'ן קרן-היסוד און איינצולאדענען נחום סאקאלאוו ער זאל [זיך] שטעלען אין דער שפיץ פון קאמפיין.

די ווינער יודישע יוגענד

דערנעהנטערט זיך צום יודענטום

ווין (יט"א). פון די בעריכטען פון ד[ער] שול-פערוואלטונג פון דער ווינער יודישער קה[לה] איז צו זעהען, אז די בעמיהונגען פון דער קהל[ה] צו דערנעהנטערן די יודישע יוגענד צום יודענט[ום] האבען געהאט גרויס ערפאלג, אין די תפילות פ[ון] דער יוגענד, וועלכע ווערען יעדע וואך אפגערי[כט] אין 18 סינאגאגען, בעטייליגען זיך קרוב [5]000 שול-קינדער. אין 53 תנך-שולען בעקומען די שיל[ער] פון די אלגעמיינע שולען אנ'ערגענצונג דורך [יו]דישען אונטערריכט. פאר בעזונדערע פעהיגע ש[י]לער זענען טעטיג קורסען פון משנה און תלמו[ד] פאר די קינדער, וועלכע האבען נישט קיין געלעג[ענ]הייט בייצוואוינען די סדרים אין זייער עלטערן-הו[יז] זענען איינגעארדענט געווארען ספעציעלע סד[ר]-פייערונגען. ה. י. האבען זיך אין די סדר-פייערונ[גען] בעטייליגט 830 יודישע שילער לגבי 400 [אין] די פאריגע יאהרען. כמעט אלע יוגענד-פעראיי[נען] ארגאניזירען אייגענע קורסען פון דער העבר[עאי]שער שפראך.

REICHER

פאלודניאווא 28. טעל. 20-93

ספעציאליסט

פאר מענער - שוועכע - בעהאנדלונ[ג]

מעקסועלע בעראטונגען פון פסיכא * אנאליז[ע]

נעמט אן פון 8—11 פון 5—8 אווענט.

זונטאג און חגאות פון 9—1

אויף דער ערשטער גרויסער ווארשאווער

זומער=מאדע=רעוויע

וועלכע קומט פאר זונטאג, דעם 10 מאי ד. י. 12 א זייגער בייטאג אין זאל פילהארמאניע וועלען די לאדזער ז'עמען בעוואונדערן די נייעסטע

שיך=מאדעלען

פון דער גוט-בעקאנטער פירמע

A. Ogórek, 11 Łódź, Zawadzka 11

tel. 202-86

„גותן-לחם"

קינדער

אויף דער זומער-מאלאניע [?] פון „גותן-לחם" ווערען שוין אנגענומען. איינשרייבען זיך יעדען טאג אויף סאלנע 14.

וויכטיג פאר פאבריקאנטן און האנדווערקער

שוויי מאשינען-טיילן און רעפעראטור

פיהרט אויס ביי די מעכאני[ק] שלאסער

י. רעדער

11 ליסטאפאדא 18 (רוג זאכאדניא)

פאר פיער און גנבה

קאנט איהר אייך פערזיכערן אויף זעהר גינסטיגע בעדינגונגען. קלינגט אן ביטע טעלעפ. [2]03-94

אוירען, נאז און האלז און לונגען-קליניק

מיט בעטען פון Dr.

Z. Rakowski

פיעטריקאווער 67. טעל. 127-81

נעהמט אן שטענדיגע קראנקע (צוועקס אפעראציע א. אז. וו. ווי אויך אמבולאטא-רישעס פון 9-2 און פון 4-8 אווענט.

ביי דער קליניק איז טעטיג

א רענטגען= קאבינעט

פאר דורכלייכטונגען און אלעקרישע פאטאגראפיעס

Dr. med.

RACHELA LEWI

קינדער-קראנקהייטען

צוריקגעקערט

שרודמיעסקא 27. טעל. 142-72.

Lekarz Dentysta

Jakób Botwinik

נעמט אן טעגליך פון 10 ביז 3 נאכמ. אין דער לעטשניצע „פאמאץ" רוג זגער-זשער און לימאנאווסקיעגא 1, טעל. 101-29 און פון 4—10 אווענד אויף נארוטא-ווי[ט]שא 13. —::— צוגענגליכע פרייזען.

פאר ארבייטסלאזע – הנחה.

דערמיט דריק איך אויס מיין טיפסטען מיטגעפיהל דעם לייטער פון דער אפטיילונג פאר אלגעמיינע ענינים ביי דער קהלה **לובה שפער** צוליב'ן טויט פון זיין

פאטער נ"ע

המקום ינחם אותך בתוך שארי אבלי ציון וירושלים.

פאמיליע גאלדבלום

צייטונגס-צערקויפער.

בעקאנטמאכונג.

דער פעראיין „נושאי המיטה" אויף פלאץ וואלנאשטשי 3 מאכט בעקאנט איהרע ג. מיטגלידער, אז אי"ה זונטאג, א' בה"ב ד, 10 מאי ד. י. קומט פאר אין לאקאל פון פעראיין די יעהרליכע

גענעראל-פערזאמלונג

פון פעראיין פון יאהר 1935/36, אין 1-טן טערמין 4 א זייגער נאכמ. ביי א גענוגענ-דער צאהל מיטגלידער און צום 2-טען טערמין 6 אווענד אין אייגענעם טאג ביי יעדער צאהל מיטגלידער.

דער טאג-ארדנונג איז פאלגענדער: 1) ערעפ-נונג; 2) וואהלען פון א פארזיצענדער און אסע-סארען; 3) קאסע און טעטיגקייטס-בעריכט פון יאהר 1935/36; 4) בעריכט פון דער רעוויזיאנס-קאמיסיע פון יא"ר 1935/36; 5) וואהלען פון א פערוואלטונג און רעוויזיאנס-קאמיסיע אויפן יאהר 1936/37; 6) אננעמען דעם בודזשעט אויפ'ן יאהר 1936/37; 7) פרייע פארשלאגען.

מיט אכטונג די קאמיסיע.

לעזט און פערשפרייט דעם נייעם פאלקסבלאט

גערענקט, שטשעשליווי ביי

א גרויסער אויסוואהל פון אריגינעלע בילליגער און טאמאשאווער סחורות

אויף אנציגער און פאלטענס

פון די בעסטע קוואליטעטען ווי אויך פערשידענע רעשטען

מיט 30% בילליגער

קומט און איבערצייגט אייך!

R. Szczęśliwy

לאדז, 5 נאוואמיעסקא 5

טעל. 156-09.

גערענקט פראנט II שטאק.

לאדזער יוד. לאקאטארען און סובלאקאטארן=פאריין

געפינט זיך

אויף פיעטריקאווער 31, ה. 22

טעלעפאן 264-38.

דער סעקרעטאריאט איז טעטיג טעגליך פון 6 ביז 9 אוונט. ס'ווערן געשריבען ביטעס, ערטיילט עצות, אויסגעגליכט סכסוכים און געפיהרט כל'ערליי דירות און עקסמיסיע-פראצעסען.

Dr.

Wajnberg

צוריקגעקערט

ספעציאליסט פאר לונגען, הארץ און סקלעראז קראנקהייטען

פיעטריקאווער 145

טעל. 126-02.

נעמט אן פון 9-10 פריה, 3-5, 8-9 אוו.

הײַנט אָדער מאָרגן
קומט אַן דער ענגלישער קוועסטיאָנאַר קײן בערלין

ב ע ר ל י ן, 6 (ספּ. טעל.).
…לויט די לעצטע ידיעות, וועט דער בריטישער …קוועסטיאָנאַר צוגעשיקט ווערן דעם ענגלישן אַמ־ …באַסאַדאָר אין בערלין דאָנערשטאָג אָדער פֿרײַטאָג, …ער וועט דערנאָך איבערגעגעבן ווערן דער …ישער רעגירונג.

…מען זעהט דאָ נישט אָפּ דערווײַל, אַז דער דאָ־ …דיפּלאָמאַטישער דאָקומענט זאָל פֿאַרעפֿנט־ …ווערן, ווײַל די ענגלישע רעגירונג האַלט …פֿאַר נישט געוואונשען.

…ין ענגלישן פּאַרלאַמענט

לאָנדאָן, 6 (ספּ. טעל.)
הײַנט איז אינ׳ם ענגלישן פּאַרלאַמענט פֿאָר־ …געקומען אַ שטורמישע דיסקוסיע וועגן דער אויס־ …לענדישער פּאָליטיק, וועגן דעם אַביסיניש־איטאַליענישן …קריג און וועגן דעם קוועסטיאָנאַר פֿאַר דײַטש־ …לאַנד.

…די אָפּאָזיציע האָט געפֿאָדערט פֿאַרשטאַרקן …די סאַנקציעס, דאַגעגן האָבן קאָנסערוואַטיסטן …און די ליבעראַלן זיך אַרויסגעזאָגט פֿאַר זייער …אָפּשאַפֿונג.

…מינ. אידען האָט געגעבן דערקלערונגען און …האָט געזאָגט:
— מען מוז שלום מאַכן מיט די פֿאַקטן, …פֿעסטשטעלן דעם מיספֿאָלג פֿון דער פֿעלקער־ …ליגע און אונזער אײגענעם טעות. אויב אָבער …דער פֿאָלג קאָן זײַן אַ געמײנזאַמער, מוז אויך …דער דורכפֿאַל זײַן אַ בשותּפֿות׳דיגער.
…דאָך ערקלערט מינ. אידען, אַז די ענגלישע …רעגירונג וועט זיך שטרענג האַלטן בײַ דעם פּאַקט …פֿון דער פֿעלקער־ליגע…

לאָנדאָן, 6 (ספּ. טעל.)
…בײַ די הײַנטיגע רעדע פֿונ׳ם מינ. אידען, …די בעראַטונגען פֿונ׳ם ענגלישן קאַבינעט ווײַ־ …זן, אַז ענגלאַנד האָט נישט בדעה צו „לייגן …אין דער לעבג און אין דער ברייט“ צוליב …דער אַגעדיע פֿון אַביסיניען און אײַנרײַסן מיט …איטאַליען. אידען האָט אין פּאַרלאַמענט געפֿאָדערט …דאָס העגד, און דאָס טײַטשט מען אויס דערמיט, …ער איז מסכּים צו זײַן מיט דער געשאַפֿענער …לאַגע.

…ענגלישע פֿאַשיסטן
…באַגײַסטערטע נשמה… אין קאַרל מאַרקס׳ן

לאָנדאָן, 6 (יט״א טעלעגראַפֿיש)
…ענגלישע פֿאַשיסטן האָבן אָפּגעריסן דעם …גרונט־טאָוועל פֿון הויז, וואו ס׳האָט געלעבט …קאַרל מאַרקס.

…אַנדערטהאַלבן מיליאַרד
…האָט די פֿראַנצויזישע באַנק פֿערלוירן אין דרײַ טעג

…פּאַריז, 6 (ספּ. טעל.)
…דאָס אָפּפֿליסן פֿון גאָלד און קאַפּיטאַלן פֿון …פֿראַנקרײַך דויערט ווײַטער, אַזוי אַז דער פֿראַנק …איז ווידער ערנסט בעדראָהט.
…לויט חעם „עוהר“, האָט די באַנק פֿון פֿראַנקרײַך …אין די לעצטע טעג אויסצאָהלן אַנדערט־ …האַלבן מיליאַרד פֿראַנק אין גאָלד.

…צען־יעהריגער יובל פֿון דער פֿעדעראַציע
…פֿון יוד. געזעלשאַפֿטן אין פֿראַנקרײַך

…פּאַריז (יט״א) הײַנטיגע וואָך פֿײַערט די …פֿעדעראַציע פֿון יודישע געזעלשאַפֿטן אין פֿראַנק־ …רײַך דעם יובל פֿון איהר 10־יעהריגער עקזיסטענץ. …די פֿעדעראַציע נעמט איצט אַרום העכער אַכציג גרו־ …פּן מיט אַן אַלגעמײנער מיטגלידערשאַפֿט פֿון אי־ …בער 20 טויזענד משפּחות. דאָס רוב אימיגראַנטישע. …די פֿעדעראַציע האַלט אויס אַ יודישן פֿאָלקס־אוני־ …ווערזיטעט און עטליכע צענדליג שולען און פֿירט …אַ ברייטע סאָציאַלע און קולטורעלע טעטיגקייט.

…נײַער קראַקעווער וואָיעוואָדע

וואַרשא, 6 (טעלעפֿאָניש)
…ווי מיר דערוויסן זיך, איז אויפ׳ן אָרט פֿון …דעם אָפּגעגאַנגענעם קראַקעווער וואָיעוואָדע, ה׳ שווי־ …טאַלסקי, באַשטימט געוואָרן דער פּוילישער אַמ־ …באַסאַדאָר אין מאָסקווע און וואַשינגטאָן, ה׳ פּאַטעק.

…פּראָטעסט פֿון יודישע קאָמבאַטאַנטן

…קאַטאָוויץ, 6 (טעלעפֿאָניש)
…די היגע יודישע קאָמבאַטאַנטן האָבן אַרײַנ־ …געגעבן אַן אָנקלאַגע אין דער פֿעדעראַציע פֿון …פּוילישע פֿאָטערלאַנד־באַשיצער אויף דער לײַ־ …טונג פֿון די 3־מאַי־פֿײַערונגען אין קאַטאָוויץ …ווײַל מ׳האָט די יודישע קאָמבאַטאַנטן נישט דער־ …לאָזט צו באַטייליגן זיך אין דער מאַניפֿעסטאַציע.

די שוואַרצע קליקע
פֿונ׳ם לאָדזער אַדוואָקאַט קליקאַר

וואַרשאַ, 6 (טעלעפֿאָניש)
דער אַדוואָקאַטישער הויפּט־ראַט האָט אויפֿגעפֿאָדערט דעם לאָדזער אַדוו. קורט קליקאַר, בכדי ער זאָל געבען אויפֿקלערונגען אין שייכות מיט׳ן אַרויסגעבען דעם אויפֿרוף צו די לאָדזער קריסטליכע אַדוואָקאַטן, מכּוח׳ן בילדען אַ געזעלשאַפֿט פֿון אַדוואָקאַטן־אַריער.

* * *

אין צוזאַמענהאַנג מיט דעם ענין דערוויסן מיר זיך, אַז די געזעלשאַפֿט פֿון אַדוואָקאַטן־אַריער וואָס גייט זיך שאַפֿען, איז אַ פֿערמאַסקירטע פּלאַ־ צובקע פֿון די ענדעקעס. דער אַדוו. קליקאַר, אַ לאָ־ דזער דײַטש, האָט, אין אַ רייה פּראָצעסען פֿון די ענדעקישע טעראָר־אַקטען געשיצט די פֿערברע־ כער, אונטערשטרײַכענדיג זײַן פּוילישקייט און קריסטליכקייט.

לעת עתּה איז יוריסט־קאָנסולענט פֿון דעם דײַטשען קאָנסולאַט אין לאָדז געוועזן דער ה׳ קינ־ דערמאַן, וועלכער האָט חתונה געהאַט מיט דער טאָכטער פֿון משומד אַדוו. מאַקאָו. צוליב דעם איז אַדוו. קינדערמאַן באַזייטיגט געוואָרען פֿון זײַן אַמט.

אַ סברא, אַז די פּוילישע אַדוואָקאַטן שאָקלען זיך אָפּ פֿון קליקאַר׳ס „איניציאַטיוו“, און די „אוי־ טאָריטעטע“ מיינונג פֿון „אָרענדאָווניק“, אַז די מעשׂה אַרישע אַדוואָקאַטן שטאַמט פֿון עכטע פּאָ־ ליאַקען, שטימט נישט מיט דער ווירקליכקייט.

„די חרפּה פֿון דײַטשע פּליטים־עלענד“

באַזעל, (יט״א). די „באַזלער נאַציאָנאַל־ צײַטונג“ פֿערעפֿענטליכט א. ט. „די חרפּה פֿון דײַ־ טשען פּליטים־עלענד“ אַ לייט־אַרטיקעל, אין וועל־ כען די צײַטונג ווײַזט אָן, אַז דער פֿעלקערבונד טוט גאָרנישט לטובת די פּליטים פֿון דײַטשלאַנד. אין יאַנואַר — שרײַבט די „באַזלער נאַציאָנאַל־ צײַטונג“ — האָט מען נאָמינירט אַ נייעם פּליטים־ הויך־קאָמיסאַר אין דער פּערזאָן פֿון סער נעיל מאַל־ קאָלם און אויף דעם 2־טען יולי איז אָנגעקינדיגט געוואָרען אַ רעגירונגס־קאָנפֿערענץ וועגען פּליטים פּראָבלעם. שוין די דאָזיגע צוויי דאַטעס בעווײַזען, אַז די רעגירונגען האָבען נאָך נישט תּופֿס געוועזן די דרינגליכקייט פֿון דער אויפֿגאַבע. דאָס לאַנג־ זאַמע טעמפּאָ, אין וועלכען עס ווערט פֿון אָנהויב אָן געפֿיהרט די אַקציע לטובת די פּליטים, איז ממש אַ בעשעמענדע. באַלד צום אָנהויב איז מען בע־ גאַנגען דעם פֿעהלער, וואָס רעכענענדיג זיך מיט היטלער־דײַטשלאַנד, האָט מען דעם הויך־קאָמיסאַר (דזשעמס מאַקדאָנאַלד) נישט געגעבען קיין שום פֿונקציעס, אַזוי אַז זײַן אַמט האָט אין אַ געוויסער מאָס געשוועבט אין דער לופֿטען. דערמיט האָט מען פֿערלוירען צוויי יאָהר, אין משך פֿון וועלכע דער פֿעלקערבונד האָט גאָרנישט געקאָנט אויפֿטון פֿאַר די פּליטים. אין יאַנואַר 1936 האָט מען סוף־כּל־סוף אײַנגעגלידערט דעם פּליטים־קאָמיסאַריאַט אין פֿעל קערבונד, דערמיט איז אָבער נאָך באַין־אופֿן נישט רעגולירט געוואָרען די אײַנגלידערונג און מיטאַר־ בייט פֿון די פּריוואַטע אָרגאַניזאַציעס.

פֿון דעם לעצטען צירקולאַר פֿון פּליטים־קאָמי סאַר דערוויסט מען זיך, וואָס ער וועט נישט טון, און קודם־כּל, אַז ער וועט זיך נישט בעשעפֿטיגען מיט דער הילפֿס־אַקציע פֿאַר די אײַנצעלנע פּליטים. דאָס דאַרפֿען בעזאָרגען די פּריוואַט־אָרגאַניזאַציעס. פֿון דער אַנדערער זײַט אָבער וועט אויך נישט זײַן קיין ענגערער קאָנטאַקט צווישען פּליטים־קאָמי־ סאַריאַט און די פּריוואַט־אָרגאַניזאַציעס. די צײַ־ טונג בעדויערט זעהר דעם דאָזיגען צושטאַנד און שליסט מיט אויסרעכענען פֿערשידענע אויפֿגאַבען, וועלכע עס וועט זיך מוזען נעמען לייזען די פֿאָר־ שטעהענדע יולי־קאָנפֿערענץ פֿון רעגירונגס־רעפּ־ רעזענטאַנטען פֿאַר די פֿראַגען פֿון הילף לטובת דײַטשע פּליטים. אַלס איינע פֿון די וויכטיגסטע אויפֿ־ גאַבען בעטראַכט די צײַטונג די רעגולירונג פֿון דער פּאַספּאָרטען־פֿראַגע פֿאַר פּליטים פֿון דײַטש־ לאַנד.

געוו. יוד. גענעראַל־גובערנאַטאָר פֿון אויסטראַליען אין לאָנדאָן

לאָנדאָן (יט״א). קיין לאָנדאָן איז די טעג געקומען דער געוו. גענעראַל־גובערנאַטאָר פֿון אויס טראַליען, סער אײַזיק אײַזיקס, וועלכער איז מיט אַ קורצער צײַט צוריק צוריקגעטרעטען פֿון דעם דאָ־ זיגען אַמט נאָכדעם, ווי עס האָט זיך פֿערענדיגט זײַן קאַדענץ. דער יודישער גענעראַל־גובערנאַטאָר פֿון אויסטראַליען איז געוועזן בכלל דער ערשטער אין אויסטראַליען געבוירענער בירגער, וואָס האָט פֿערנומען דעם דאָזיגען העכסטען אַמט אין דער דאָ מיניע, זײַענדיג דער פֿערטרעטער פֿון דער בריטי־ שער קרוין אין אויסטראַליען.

די „טיימס“ ווידמעט דער פּערזענליכקייט פֿון סער אײַזיקס אײַזיקס אַ לענגערן לייט־אַרטיקעל, אין וועלכען די פֿיהרענדע ענגלישע צײַטונג האָט געגעבען אַן איבערזיכט פֿון זײַן קאַריערע אין עפֿענט ליכען דינסט און געריהמט זײַנע גרויסע פֿערדינ־ סטען פֿאַר אויסטראַליען און דער בריטישער אימ־ פּעריע.

דער אַרטיקעל שליסט מיט פֿאָלגענדע ווערטער: איצט, זײַענדיג אַלט 81 יאָהר, נאָך 43 יאָהר, פֿון עפֿענטליכען דינסט אין זײַן געבוירען־לאַנד, קומט ער קיין לאָנדאָן, כּדי אָפּצוגעבען דעם קעניג אַ דין־וחשבון פֿון זײַן פֿיהרערשאַפֿט. ער וועט דאָ בעגריסט ווערען אַלס דער זקן פֿון אויסטראַ־ לישען עפֿענטליכען לעבען, אַלס גרויסער אַרוואָ־ קאַט און אַלס אויסגעצייכענטער דינער פֿון זײַן לאַנד און פֿון דער אימפּעריע.

200 יודישע משפּחות פֿון ליטע
פֿאָהרען אָפּ הײַנטיגען חודש קײן בירא־בידזשאַן

קאָוונע (יט״א) הײַנטיגס חודש פֿאָהרט אָב פֿון ליטע קיין בירא־בידזשאַן די ערשטע גרופּע יודישע איבערוואַנדערער. די גרופּע צעהלט 200 משפּחות.

קומענדע וואָך זאָל קיין קאָוונע קומען אַ פֿאָר־ שטעהער פֿון מאָסקווער „קאָמזעט“ צו ערלעדיגען די פֿאָרמאַליטעטען אין צוזאַמענהאַנג מיט׳ן אָפּפֿאָהר פֿון דער דערמאָהנטער גרופּע איבערוואַנדערער קיין בירא־בידזשאַן. דער פֿאָרטרעטער פֿון „קאָמזעט“ וועט אויך דורכפֿיהרען דעם ענטגילטיגען אָבקלײַב פֿון די איבערוואַנדערער און אײַנמאָהנען פֿון יעדער איבערוואַנדערער־פֿאַמיליע אַ סומע פֿון 200 דאָ־ לאַר. די דאָזיגע סומע דאַרף דעקען די הוצאות פֿון דער איבערוואַנדערונג און די וואוינונגס־קאָסטען אין בירא־בידזשאַן. דער פֿאָרשטעהער פֿון „קאָמ־ זעט“ דאַרף אויך דורכפֿיהרען די פֿאָרמאַליטעטען אין צוזאַמענהאַנג מיט דער ענדערונג פֿון דער בירגער־ צוגעהעריגקייט פֿון די איבערוואַנדערנדע משפּחות

ווײַטערדיגע אַרעסטען
אין שייכות מיט דער „פֿעניקס“־אַפֿערע

פּ ר אַ ג, 6 (ספּ. טעל.)
אין משך פֿון דער ווײַטערדיגער אויספֿאָר־ שונג אין דער „פֿעניקס“־אַפֿערע האָט פּאָליצײַ אַרעסטירט דעם צווייטען דירעקטאָר פֿון דער אָפּטיילונג, קאַלישער און זײַן סעקרעטאַרין, פֿרוי שטײַנאַך.

מ׳זאָל אויך האָבען אַדורכגעפֿיהרט אַרעסטען אין בראַטיסלאַוואַ — אין די דאָרטיגע פּאָליטישע און ווירטשאַפֿטליכע קרײַזען.

אַ געהיימנישפֿולע שׂרפֿה
אונטערגעצונדען אַ גוט פֿון בערימטען פּוילישן געלעהרטען

לעמבערג, 6 (טעלעפֿאָניש)
אין מזרח־גאַליציען, אין דאָרף טומאַנאָוויץ, איז אונטערגעצונדען געוואָרען דאָס גוט, וואָס גע־ הערט צום בעקאַנטען קריסטליכען געלעהרטען און תּלמוד־פֿאָרשער ד״ר טאַדעאוש זאַדערצקי.

ד״ר זאַדערצקי איז שטאַרק פּאָפּולער מיט זײַנע פֿרײַנדליכע עפֿענטליכע אַרויסטרעטונגען וועגען יו־ דען און וועגען ענינים פֿון תּלמוד־פֿאָרשונג.

עס איז אויך בעקאַנט זײַן אַרויסטריט געגען דעם גלח טשעטשאַק.

זײַן גוט איז אויף אַ געהיימנישפֿולען אופֿן אונטערגעצונדען געוואָרען.

האַרבע ווערטער
פֿון דער רעגירונג צום אַראַבישען שטרייק־קאָמיטעט

ירושלים, 6 (יט״א טעלעגראַפֿיש)
דער הויך־קאָמיסאַר האָט אויפֿגעפֿאָדערט דעם אַראַבישען ראַט, איבערצורייסען דעם שטרייק און אַרויסצושיקען אַ דעלעגאַציע קיין לאָנדאָן. דער ראַט איז געוואָרענט געוואָרען, אַז די רעגירונג וועט שטרענג בעקעמפֿען די אומלעגאַלע אַקציע פֿון מאָרדען און אונטערצינדונגען, און וועט נישט טאָלערירען דאָס רופֿען די בירגער צו אונגעהאָרכ־ זאַמקייט. דער אַראַבישער קאָמיטעט ווערט אויפֿ־ געפֿאָדערט זיך אָפּצוגרעניצען פֿון דער אומלע־ גאַלער אַקציע. די רעגירונג טיילט אויך מיט, די צוויי אַרעסטירטע אַראַבער, וואָס האָבען גערופֿען בעאַמטע צום שטרייק, וועלען שטרענג בעשטראָפֿט ווערען.

וואַרשאַווער אָפֿיציעלע בערזע
דעוויזען:

בעלגיען	90.30
האָלאַנד	3,6060
בערלין	12,12,90
דאַנציג	99,90
לאָנדאָן	26.39
ניו־יאָרק (קאַבעל)	531⁷/₈
פּראָג	21,99
פּאַריז	35.01
שווייצער־פֿראַנק	172,70

אָפֿיציעלע פּראָצענטיגע פּאַפּירען:

באַנק פּאָלסקי	10150
3 פּראָצ. אינוועסטיציע I. פּרעמירטע	—
3 „ „ II.	65.25
4 „ דאָלאַרובקע	48.50
7— „ סטאַביליזאַציע	62,75
5— „ וואַרשאַווער	53.25
5— „ לאָדזער	47.25

Doktór Z.
Henrykowski
ספּעציעל־אַרצט פֿאַר מענער - שוועכע, ווענערישע און הויט־קראַנקהייטען
טראַוגוטא 9 טעל. 262-98
נעמט אָן פֿון 8—11 און פֿון 6—9 אָוונט.
זונטאָג פֿון 9 פֿריה ביז 12.30 בײַטאָג
פֿאַר אונבעמיטעלטע לעטשניצע פּרײַזן

ד״ר יעקב האַנדזער
ספּעצ. פֿון אַרטאַעדישע
(קנאָכען־און געלענקען־קראַנקהייטען)
Sienkiewicza 20
Tel. 141-41. פֿון 4—7 אָוונט.

Dr. med.
J. Nadel
ספּעציאַליסט פֿון אַקושעריע און פֿרויען־קראַנקהייטען
אַנדזשעיאַ 4, טעל. 228-20
נעמט אָן פֿון 10—12 און פֿון 5—7 אָוו.

DR. MED. H.
Różaner
ספּעציאַליסט פֿאַר הויט־, ווענערישע און סעקסועלע קראַנק.
NARUTOWICZA 9,
tel. 128-98.
נעמט אָן פֿון 9—1 פֿאַרמ. און פֿון 5—9.

Dr. med.
Leon Familier
אינערליכע און קינדער - קראַנקהייטען
שערפּיען 37 (בענעדיקטאַ) 6
נעהמט אָן פֿון 5—7 נאָכמ.

יאַטשקאָווסקי׳ס פּאָפּול.־וויסענשאַפֿטליכער ביבליאָטעק
שוין דערשינען ד״ר מעד. איוואַן בלאָד
דאָס געשלעכטס־לעבען פֿון אונזער צײַט
II טייל יודיש: עלים בארנשטיין
— אינהאַלט: —
1) די סאָציאַלע פֿאָרמען פֿון די סעקסועלע בעציהונגען (פֿאַמיליען־לעבען); 2) פֿרײַע ליבע; 3) פֿערפֿיהרונג, גענוס־לעבען און ווילדע ליבע; 4) פּראָסטיטוציע.
פּרײַז 2.50, פֿאַר אונזערע לעזער 1.75 זל.
איבערגעבליבענע עקזעמפּלאַרען פֿון ערשטען טייל אין אַ בעגרעניצטער צאָהל איז צו בעקומען מיט ספּעציעלער הנחה־פּרײַז פֿאַר די לעזער פֿאַר 1.50 זל.
צו בעקומען אין בוכהאַנדלונג נ. בערלינסקי.
פּלעטשאַטאַ 12 אין הויף.

נאַצישער בענייטער האַמה געגען די יודען פון דער וועלט

אַ בייזע אַנצוהערעניש פון „פיהרער"אין זיין ערשטער מאַי-רעדע. — א פאָדערונג צו די ראָטשילדס צו עפענען זייערע היסטאָרישע אַרכיוועו. — מען וועט אַרומזוכען אין די אַרכיוועו פון די יודישע באַנקירען אין דייטשלאַנד. — אַ נייער פּאָסטען פאַר דעם העצער יוליוס שטרייכער. — העצע געגען יודען אין 15 שפּראַכען. — איז עס דערפאַר ווייל ס'איז דורכגעפאַלען די דייטשע הלוואה אין לאָנדאָן?

היטלער און זיינע העכערישע אַדיוטאַנטען האָבען
יך ווידער גענומען אַטאַקירען אין דער עפענטליכ-
קייט די יודען, נישט נאָר פון דייטשלאַנד, נאָר פון
דער גאַנצער וועלט.

איניגע מיינען, אַז דאָס איז דערפאַר ווייל דער
פערזוך פון נאַצי-דייטשלאַנד צו בעקומען א הלוואה
אין ענגלאַנד איז דורכגעפאַלען. עס איז וועגען דער
דאָזיגער געפּלאַנטער הלוואה אָנגעגאַנגען פערהאַנד-
לונגען צווישען דר. שאַכט און דעם ראש פון דער
באַנק אָף ענגלאַנד, מאָנטאַגיו נאָרמאַן.

די נאַצי פּרעסע איז שוין געהאַט אַרויס מיט א
יובעל, אַז די פערהאַנדלונגען זענען געלונגען, און אַז
דייטשלאַנד וועט בעקומען געליהען 80 מיליאָן פונט.
צום סוף איז אָבער בעקאַנט געוואָרען דורך דער ראַ-
דיאָ אין ענגלאַנד, אַז די הלוואה פאַר דייטשלאַנד איז
נישט רעאַליזירט געוואָרען, אָט דאָס מיינט מען זאָל
האָבען אויפגערעגט דעם הויפּט נאַצי „פיהרער" און
זיינע אַדיוטאַנטען. אַנדערע ערקלערען אָבער, אַז
אפילו אַזאַ גרויסע הלוואה פאַר דייטשלאַנד וואָלט זיי
נישט געמאַכט מענשליכער און טאָלעראַנטער; זיי
וואָלטען איינגעשלונגען ס'געלד, און וואָלטען סיי
ווי סיי ווייטער געפיהרט זייערע ווילדע העצעס בער-
ונהערים געגען יודען.

אין זיין 1-מער מאַי-רעדע האָט היטלער צווישען
אַנדערען געזאָגט: „א ליגען" ווערט פערשפּרייט, אַז
דייטשלאַנד וועט מאָרגען אָדער איבערמאָרגען בע-
פאַלען עסטרייך אָדער טשעכאָסלאָוואַקיען. איך פרעג
זיך שטענדיג: ווער קענען זיין די עלעמענטען..."—
געשרייען פון די אַרומיגע נאַצים: „די יודען". היט-
לער זעצט פאָר: „ווער קענען זיין די עלעמענטען וועל-
כע רייצען שטענדיג, וועלכע פערשפּרייטען אומצו-
פריעדען און ווילען נישט האָבען קיין איינפערשטענד-
נישי?" (בעגייסטערטע געשרייען פון די נאַצים: „די יו-
דען"), „איך ווייס, זאָגט ווייטער היטלער — „אַז
עס זענען נישט די מיליאָנען, וועלכע אויב די אויפהע-
צער וועלען האָבען זייער ווילן, וועלען זיי מוזען געהן
אין מלחמה..."

אָט אַזוי האָט ער גערעדט.

* * *

אַרום דער זעלבער צייט האָט איינער פון די פיה-
רער פון דעם נייעם נאַצי אינסטיטוט פאַר געשיכטע
דר. וויליאַם גראַן, וועלכער איז דער שעף פון דעם דע-
פּאַרטאַמענט פאַר דער יודען פראַגע, געהאַלטען א
רעדע דורך דעם ראַדיאָ, אין וועלכער ער האָט ער-
קלערט, אַז מען וועט צווינגען די יודישע באַנק גע-
שעפטען אין דייטשלאַנד צו עפענען זייערע פּריוואַטע בעריכטען און אַרכיוון. „מיר וועלען שענקען בעזונדערע אויפמערקזאַמקייט צו זייערע פּריוואַטע פּאָליטישע דאָקומענטען פון 19טען און 20טען יאָהרהונדערט, וועלכע זיי האָבען צוריקגעהאַלטען פון דער שטאַטס-מאַכט און צו זייערע אַרכיוון. מיר וועלען אויך פאָדערען, אַז די יודישע אַרכיוון, און געוויסע זאַמלונגען פון דאָקומענטען זאָלען פאַר אונז געעפענט ווערען, כדי אויסצוגעפינען דעם אמת.

„מיר פרעגען איצט — האָט דר. גראַן ווייטער געקלערט — ווען וועט דאָס הויז פון ראָטשילד מאַכען מעגליך אויסצופאָרשען איהרע זאַמלונגען און אַרכיוון, וועלכע ליגען בעהאַלטען און פערשלאָסען אין קאַסטענס שוין איבער 150 יאָהר? אַלע גרויסע שטאַטען און מעכטע פון אייראָפּע האָבען נישט בעהאַלטען די סודות פון זייערע אַרכיוון אַזוי לאַנג בעהאַלטען ווי די דאָזיגע יודישע פינאַנץ מאַכט. צו עפענען איצט זייערע אַרכיוון קען נאָר זיין לטובת די נאַציאָנען".

דר. גראַן האָט אויך מיטגעטיילט אַז זיין ד
טאַמענט וועט שאַפען אין מינכען די גרעסטע בי
מעק אין אייראָפּע וועגען דער יודען פראַגע.

* * *

פון בערלין ווערט אויך טעלעגראַפירט, דאָס
יוליוס שטרייכער האָט לעצטענס אין דער עפענט
קייט נישט געלאָזען פון זיך הערען, האָט ער
דאָך פאַרטגעזעצט זיין טעטיגקייט, ער האָט איב
נומען די לייטונג פון דער נאַצי „וועלט-דינסט"
איז א ספּעציעלע אָרגאַניזאַציע פאַר פערשפּ
אַנטיסעמיטישע ליטעראַטור אין דער וועלט. די
נאַפען פון אָט דער אַנטיסעמיטישער נאַצי „
דינסט" ווערען אַרויסגעגעבען אין 15 שפּראַ
מיר דאַרפען זיך ערוואַרטען אויף נייע
העצעס, בלבולים און שקרים.

—***—

די פאָלגען פון דער אַביסינישער קאַטאַסטראָפע

פאַר די בעציהונג'ען אין צענטראַל-אייראָפּא

ווי אַזוי וועט זיך אָפּרופען די אַביסינישע קאַטאַסטראָפע אויף דער אייראָפּעאישער פּאָליטיק? די דאָזיגע פראַגע ווערט איצט געשטעלט אויף דער טאָג-אָרדנונג. בעזונדערס איז געטראָפען פון דעם אַנטלויפען פון נעגוס, ענגלאַנד. דער בעקאַנטער קענער פון די ענגלישע בעריכטונגען אַנגור שרייבט אין שייכות דערמיט, אַז די ענגלישע עפענטליכע מיינונג איז פון די געשעהענישען שטאַרק ענטוישט. דאָס יאָהר 1935 איז אין דער ענגלישער געשיכטע פערשריבען אַלס א יאָהר פון בעמיהונגען צו אָרגאַניזירען א קאָלעקטיווע אַקציע בעגרענצענדיג זיך מיט דער זשענעווער פאָרמולע, די בעמיהונגען האָבען זיך נישט איינגעגעבען. אויף א אומפערמיידליכען אופן קעהרט מען זיך אַלזאָ אין ענגלאַנד צוריק צו דער אידעע פון רעגיאָנאַלער צוזאַמענאַרבייט, און אפילו צו אָפענע בונדען. דאָס איז די סיבה פאַרוואָס דער פּרינציפּ פון שיצען די „ליניע פון חיין" ווערט ווידער אַקטועל. די פעלקער ליגע מוז רעקאָנסטרואירט ווערען אויף נייע יסודות, אויב די ענגלישע פּאָליטיקער זאָלען ווייטער לעגען זייערע האָפענונגען אין איהם. עס פערשטעהט זיך אַז מיניסטער אידען וועט נאָך אַמאָל דעקלאַרירען אין זשענעווע טרייקייט פון ענגלאַנד צו דער פעלקער-ליגע, אויב אָבער נאָך די שעהנע ווערטער וועט נישט קומען קיין מעשים, וואָלט געווען געפעהרליך צוצוגעבען דער רעדע א גרעסערען ווערט ווי צו יעדער אַנדערען הספד.

באַלדווין און זיינע חברים פון דער רעגירונג זענען איצט אין דער מיינונג אַז די פעלקער-ליגע איז א פאָלקאָמענהייט, נאָר איהר מעכאַניזם איז א פולשטענדיג פאַלשער. בכדי אויפצוהאַלטען ענגלאַנד אַלס נוצליכער מיטגליד פון דער פעלקער-ליגע, איז נויטיג תיכף צו דערקלערען און דערמיט אויך צו אָנערקענען די אומפערמיידליכקייט פון רעפאָרם פון פעלקער-ליגע אָפּמאַך. אין געגענפאַל וועט די פעלקער ליגע נאָך אין א גרעסערער מאָס ווי ביזאיצט גורם זיין צו א אויפבליה פון א פּאָליטיק פון „געשעהענע פאַקטען". צי האָט דען די פעלקער ליגע נישט פערלייכטערט פאַר יאַפּאַן איהר אַקציע אין מאַנדזשוריען? צי איז זי נישט געווען קיין מאַסקע וואָס האָט פערזיכערט די דייטשע בעוואָפענונגען? צי האָט זי נישט געווירקט צום גוטען פון דייטשלאַנד, מאַכענדיג צונישט יעדע תיפּפרינע רעאַקציע ווען דער רעמיליטאַריזאַציע פון אויבער-רהיין? און צי האָט זי נישט געבינדען די הענד פון ענגלאַנד, וועלכע האָט זיך געוואָלט אַקעגענשטעלען דער איטאַליענישער אַגרעסיע געגען אַביסיניען? אָט דאָס איז א בעשולדיגונגס אַקט וועלכען עס איז שווער אָפּצוואַרפען.

דער ענדגילטיגער צוזאַמענברוך פון אַביסינישען ווידערשטאַנד וואָס איז געקומען אַזוי שנעל און אומערוואַרטעט אפילו פאַר איטאַליען אַליין, בעדייט גלייכצייטיג אויך א מפּלה פאַר... דייטשלאַנד, אין לאָנדאָן האָט מען שטענדיג פערשטאַנען אַז דייטשלאַנד וועט אויף אַזאַ אָדער אַנדערען אופן ציהען נוצען דערפון וואָס איטאַליען איז פערנומען אין
אַפריקא, בכדי צו שאַפען פאַר זיך א גינסטיג
אין עסטרייך. איינער פון די פאָרוואָרפען וו
האָט געמאַכט איטאַליען איז געווען דאָס וו
דאַנק איהר קאָלאָניאַלע אַקציע שוואַכט זי א
ווידערשטאַנדס-פראָנט אין צענטראַל אייראָפּע.
בעקומט איטאַליען צוריק איהר פולשטענדיגע
לונגס פרייהייט. זי שטעהט איצט ביי עסטרייך
מיטער ווי פריהער צוליב דעם, וואָס דער איט
נישער לופט - פלאָט איז אָדורכגעגאַנגען א
שולע אין דער מלחמה, און א מלחמה געגען ד
לאַנד אין דעם טייל אייראָפּע וואָלט געווען קו
א לופט-קריג.

דאָס דייטשע פּראָבלעם איז פאַר לאָנדאָן א
מאַגנעטע און נאָך דעם ערלעדיגען דעם קאָנ
מיט איטאַליען וועט מען דאַרפען צומרעטען צ
דיסקוסיע מיט דייטשלאַנד. קיינער גלויבט
אַז דער פראַגע-בויגען וואָס וועט שוין די וואָ
שיקט ווערען קיין בערלין קען בעזייטיגען די
דעות. איבריגענס האָט מען אויף צוזאַמענש
דעם פראַגע-בויגען פערנוצט צופיל צייט, זיין
האַלט איז צופיל דיסקוטירט געוואָרען, און די
ליגען פון דער רעגירונג אויף דער טעמע זענע
בעקאַנט, אַז דער פראַגע-בויגען זאָל נאָך מאַכ
שטאַרקערען איינדרוק אין בערלין וואו מען
דערוואַרט נאָר פאַר שטאַרקע און שנעלע שריט.

צום סוף דאַרף מען נאָך דערמאָנט ווערען
רעגירונג וועט די טעג זיך נאָך מוזען פערנ
מיט א סקאַנדאַל וואָס טראָגט דעם נאָמען „בודז
פערראַט". ווי בעוואוסט איז דאָס געהיימניס
בודזשעט אין ענגלאַנד זעהר שאַרף. נאָר איינ
אַמטע פון פינאַנץ מיניסטעריום געניסען פון א
ציעלען פערטרויען און קענען דעם אינהאַלט פ
בודזשעט. דער מיניסטער אַליין מעלדעט א פּאָר
פאַר זיין עקספּאָזע אין פּאַרלאַמענט וועגען דע
האַלט זיינע קאָלעגען פון מיניסטעריום, אין
דאַן איז א מנהג, אַז די פינאַנסיסטען און
סוחרים, וואָס האָבען מורא, אַז עס זאָלען נישט
בערט ווערען דער הכנסה שטייער אָדער זאָלע
קורירען זיך קעגען דער ריזיקאַ אין לאָיד
נעהמט אָן פערזיכערונגען איניגע טעג פאַר
עפענטליכען דעם בודזשעט. אין לויפענדען יאָ
בען איניגע פערזאָנען און איניגע פירמען זיך
זיכערט געגען דער העכערונג פון איינקומען-צאָ
משה, און דער פינאַנץ מיניסטער האָט פאַקט
פאָדערט די פערזיכערונג פון צאָל אויף דעם
כעל, ווי מען שמועסט זאָל „לאָיד" האָבען
צאָהלט איבער הונדערט טויזענד פונט ש
אַסעקוראַציע. די פערזיכערונגס-געזעלשאַפט
בער א חשד אַז עס איז פאָרגעקומען א פערר
בודזשעט און אַז געטען האָבען עס פערזאָנען
זעהר הויכע רעגירונגס-קרייזען.

די אָפּאָזיציע האָט אויסגענוצט דעם פאַל
פאָדערט א פּאַרלאַמענטאַרישע אויספאָרשונג
וועט זיך אַלץ ענדיגען דערמיט, אַז די רעגי
איהרע בעאַמטע וועלען רייניגוואַשען וו
פאַרוואורף.

די מעטאָדען פון ברוינעם-סיסטעם

פאַר דעם שווייצאַרישען געריכט

א יאָהר איז שוין פערגאַנגען זייט עס איז פון
וויץ אַוועקגעפיהרט געוואָרען קיין דייטשלאַנד דער
רנאַליסט בערטאָלד יאַקאָב, און דער דאָזיגער
אַל וואָס האָט אַרויסגערופען א גרויס אויפזעהן
ן דער אינטערנאַציאָנאַלער וועלט, וועט ערשט
צט בעטראַכט ווערען פאַר א געריכט.

אַלס איינציגער אָנגעקלאָגטער וועט געמשפּט ווער-
דער אַגענט פון דער געסטאַפּאָ, האַנס וועזעמאַן,
לכער האָט מיט דער הילף פון א געוויסען מאַנץ
דעם דייטשען קרימינאַל קאָמיסאַר דר. ריכטער,
עקטעפיהרט יאַקאָבען.

דער דאָזיגער פּראָצעס רופט אַרויס א גרויס
אינטערעסירונג אין דער וועלט, צוליב דעם וואָס
ערשטען מאָל וועט א אומאָפּהענגיג געריכט בע-
טראַכטען איינעם פון די פיל פאַלען ווען נאַציאָנאַל-
ציאַליסטען האָבען פערשלעפּט מענשען און עס
לען אויפגעדעקט ווערען די מעטאָדען פון דער
סטאַפּאָ.

אויך די פּערזאָן פון אָנגעקלאַגטען איז נישט אונ-
טערעסאַנט ער איז א קליינער דורכשניטס זשור-
ליסט וואָס זיינע מאָראַלישע שוואַכקייטען זענען
ן געוויסע קרייזען שוין לאַנג געווען בעקאַנט, ווע-
עס איז אָבער געלונגען, א דאַנק זיין ריקזיכטס-
קייט צו געווינען א געוויסען פערטרויען. דעם
יגען קרימינעלען טיפּ איז אפילו איינגעליגט צו
ילען אין חער פערברעכער געשיכטע א גרויסע
לע.

וועזעמאַן איז אַמאָל געווען א סאָציאַל דעמאָ-
אַטישער זשורנאַליסט און האָט געאַרבייט אין
טשלאַנד אין א ליבעראַלע צייטונג. ער האָט זיך אָבער
קיין שום צייטונג לאַנג נישט געקענט דערהאַל-
. אַזוי האָט ער אויך שנעל פערלוירען זיין פּאָסטען
ם זשענעווער קאָרעספּאָנדענט פון „סאָציאַל דע-
קראַטישען פּרעסע דינסט" ווייל זיין פערהאַלטען
אין זשענעווע האָט אַרויסגערופען אַנ'אָנצופרי-
הייט און האָט פאַר איהם אונמעגליך געמאַכט
פערבלייבען אויף זיין פּאָסטען.

ווען עס האָט זיך אָנגעהויבען דער היטלער רע-
ם איז וועזעמאַן אַוועק קיין אויסלאַנד אַלס עמי-
נט, א דאַנק דער לאָזונג פון דער עמיגראַציע צו
רעכטען די פערגאַנגענהייט" האָט ער ווידער גע-
ט אַרויסשוויכען אין פערשידענע קרייזען נישט-
פיהרענדיג קיין חשד, און עס איז איהם אפילו
געלונגען אָנצוקניפּען נייע בעציהונגען. צוזאַמען מיט זיין נע'גטער פרוי האָט ער ענטוויקעלט א נערוועזע כמעט פיבערהאַפטע אַקטיוויטעט וועלכע האָט זיך אין ליכט פון די שפּעטערדיגע געשעהענישען אַרויסגעוויזען אַלס שפּיצעל-אַרבייט. אַזוי האָט ער אין ענגלאַנד געפּרובט צו אַרבייטען אַלס זשורנאַליסט, אַזוי ווי ער האָט נישט געהאַט קיין ערפאָלג, האָט ער זיך אַנ'עצה געגעבען אויף אַנ'אַנדערען אופן. סוף 1934 — דאָס וועט ערשט דאָס געריכט פעסטשטעלען — האָט ער אָנגעהויבען צו אַרבייטען פאַר דער געסטאַפּאָ. נישט קוקענדיג דערויף, וואָס ער איז געווען עמיגראַנט, איז ער אַמאָל געפאָהרען קיין בערלין וואו ער האָט זעהט איום דערהאַלטען אינסטרוקציעס פאַר זיין שענדליכער אַרבייט.

אין שייכות דערמיט האָט איהם די דייטשע געזאַנדשאַפט אין לאָנדאָן אויסגעשטעלט א נייעם פּאַס וואָס האָט איהם געגעבען א מעגליכקייט צו מאַכען צאָהלרייכע נסיעות און איבער 10 מאָל צו פערלאָזען לאָנדאָן, דורך דער פערמיטלונג פון פאַריזער פריינד האָט וועזעמאַן אויך אָנגעבינדען א קאָנטאַקט מיט בערטאָלד יאַקאָב.

יאַקאָב, וועלכער האָט געמוזט פערלאָזען דייטשלאַנד נאָך אידער היטלער איז געקומען צו דער מאַכט, צוליב א פּראָצעס וועגען מלוכה פערראַט וואָס די רייכסווער האָט געגען איהם פערפיהרט, האָט געוואוינט אין שטראַסבורג. די געסטאַפּאָ און אויך די דייטשע מיליטערישע אינפאָרמאַציע דינסט האָט יאַקאָבען געהאַלטען פאַר א מלוכה-פיינד נומער 1. זיינע געוויסענהאַפטע פּובליקאַציעס איבער די דייטשע בעוואָפענונגען זענען פאַר דער דייטשער מיליטערישער קליקע בעטראַכט געוואָרען פאַר זעהר נישט בעקוועם. עס איז דעריבער ביי זיי ענטשטאַנען דער פּלאַן אויף א ברוטאַלען אופן איהם צו פערשלעפּען פון אויסלאַנד און איהם „אונשעדליך" מאַכען.

עס אונטערליגט נישט קיין שום ספק, אַז דער אַגענט וועזעמאַן האָט שוין די געסטאַפּאָ אַרויסגעוויזען פערשיעדענע דינסטען אידער ס'איז איהם איבערגעגעבען געוואָרען אויסצופיהרען אַזאַ גרויסע און געפעהרליכע אויפגאַבע, ער לייקענט, פערשטעהט זיך איצט זיין פריהערדיגע טעטיגקייט און בעמיהט זיך אַרויסצורופען דעם איינדרוק, אַז ער איז נאָר א קורצע צייט געשטאַנען אין דינסט פון דער געסטאַפּאָ.

דער פאַקט אָבער וואָס ער איז געכאַפּט געוואָרען ביי דעם חוצפּהדיגסטען און דרייסטסטען פּרוב פון דער געסטאַפּאָ בעווייזט אַז ער זאָגט ליגען.

אין אָנהויב האָט מען בערטאָלד יאַקאָבען געוואָלט פערנאַרען אויפ'ן סאַאַר-געביט. פון דעם פּלאַן האָט מען זיך אָבער באַלד געמוזט אָפּזאָגען, אַזוי אַרום איז דערווייל ענטשטאַנען א געוויסע פּויזע, וואָס וועזעמאַן האָט אויסגענוצט בכדי צו פערנאַרען פון דער נעמאַרק אויפ'ן דייטשען פּאָדען דעם סעקרעטאַר פון די דייטשע פּראָפעסיאָנעלע פעראיינען באַלינג, און דאַן האָט ער זיך אין מערץ 1935 ווידער גענומען צו יאַקאָבען.

וועזעמאַן האָט געשריבען צו בערטאָלד יאַקאָב'ן אַז ער קען פערעפענטליכען זיינע אַרבייטען אין ענגלישע גרויסע צייטונגען, ער האָט איהם אפילו געשיקט פריהער אויס לאָנדאָן און האָט זיך מיט איהם אָפּגערעדט צו טרעפען זיך אין באַזעל, ער האָט איהם אויך צוגעזאָגט צו שאַפען א נייעם דייטשען פּאַס, ווייל יאַקאָבס פּאַס איז שוין נישט געווען גילטיג. יאַקאָב וועלכער איז געוועהנליך געווען זעהר פאָרזיכטיג, האָט איהם געטרויט, ווייל פון געוויסע קרייזען האָט מען וועזעמאַנען שטאַרק רעקאָמענדירט. זיי האָבען זיך צוזאַמענגעטראָפען אין רעסטאָראַן „צום שיפען עק". דאָרט איז יאַקאָב'ן פאָרגעשטעלט געוואָרען א געוויסער פערזאָן וואָס האָט זיך אָנגערופען מאַנדער. בעת'ן געשפּרעך האָט זיך אַרויסגעוויזען אַז מען מוז נאָך פאָהרען אין דער וואוינונג פון דעם „פּאַס-הענדלער מאַנדער".

צי יאַקאָב איז פרייוויליג אַריין אין אויטאָ מיט וועלכען מען האָט געדאַרפט כלומרשט פאָהרען אין מאַנדערס וואוינונג, אָדער ער איז נאָך פריהער איינגעשלעפּערט געוואָרען דורך דער באַנדע, דאָס וועט אַהן שום ספק אויפקלערען דער פּראָצעס. איינס איז אָבער זיכער: אַנשטאָט אין דער וואוינונג פון מאַנדער איז יאַקאָב טראַנספּאָרטירט געוואָרען קיין דייטשלאַנד, דאָרט אַרעסטירט געוואָרען און עס האָבען זיך אָנגעהויבען די פייניגענדיגע אויספאָרשונגען.

ערשט אין א פּאָר וואָכען אַרום האָט מען זיך דערוואוסט וועגען יאַקאָבס פערשוואונדען. אויסערגעוועהנליך שנעל איז געלונגען אויפצוּוויקלען די פּערדים פון דער אַפערע און צו אַרעסטירען וועזעמאַנען
נאָך אויף דער שווייצאַרישער טעריטאָריע ה
מערץ 1935 אין דעם מאָמענט ווען ער האָט
אַנטלויפען קיין איטאַליען. די אינטערנאַצ
עפענטליכקייט האָט אויפגעהויבען א טומל,
צאַרישע רעגירונג האָט אָנגעהויבען
טישע שריט און עס איז געשעהן א באמת
פאַל, אַז אונטערען דרוק פון דעם וועלט-געוויס
דאָס ברוינע סיסטעם געמוזט אַרויסגעבען
וואָס האָט זיך שוין געפינען אין איהרע
חדשים לאַנג האָט יאַקאָב זיך געפינען אין
לערען פון דער געסטאַפּאָ צווישען לעבען און

צוויי אָדער דריי טעג וועט געדויערען דע
צעס, פאַר דעם שווייצאַרישען געריכט. עס
צו איהם פּרעסע פערשטעהער פון דער גאַנצער
ווייל עס האַנדעלט זיך דאָ נישט אַזוי אין
זאָך פון אָנגעקלאַגטען נאָר אין די מעטאָד
דריטען רייך.

—***—

[...]ילדער פון יודישען לעבען אין דייטשלאַנד

פון ב. סמאָליאַר

[...]לוצים קאָנטראָלירען „געסטאַפאָ“

פאַר דעם וואָרט „געסטאַפאָ“ ציטערט מען אין דייטשלאַנד ווי פאַר פייער. יודען און דייטשען, [...]רן, אפילו אויסלענדער.

[...]ין דערפאַר זעהר לייכט זיך פאָרצושטעלען [...]רא, וואָס איז אָנגעפאַלען אויף אַ חלוצים־[...] נעבען בערלין, ווען צוויי לייט פון דער „[...]סטאַפאָ“ האָבען זיך אַריינגעשטעלט אין דער [...] מיט אַ פערלאַנג, אַז זיי מוזען אַוועקנעמען [...] צוויי חלוצים.

— נישט אויף לאַנג! — האָבען די געסטאַפאָ־[...] ערקלערט, — בלויז אויף אַ פּאָר שעה!

[...] „פּאָר שעה“ אין געסטאַפאָ, קאָנען זיך אַמאָל [...] גאַנץ לאַנג. איז די אַדמיניסטראַציע פון דער [...] געווען גאַנץ פערלוירען.

[...]בער העלפען קאָן מען זיך נישט. אַז די [...]פאָ פערלאַנגט איז פערפאַלען. צוויי חלוצים [...] שוין נעבעך מוזען פאַלען אַ קרבן.

— אָבער זיי מוזען קאָנען לייענען יודיש! — [...] פאָדערונג, וואָס די געסטאַפאָ־לייט שטעלען, [...] מוזען קאָנען ריכטיג איבערזעצען פון יודיש [...] דייטש...

[...] צוויי חלוצים, אַזעלכע, וואָס קאָנען יודיש, [...]איש און דייטש, האָבען וואָלונטירט און זיך [...] געמאָלדען צו געהן מיט די געסטאַפאָ־לייט, [...] זאָלען וואָס פריהער פערלאָזען די קאָ[...]

[...]י חלוצים זענען אַוועק, און די גאַנצע קאָ[...] האָט זיך נישט געקאָנט בערוהיגען.

— פאַרוואָס גראָד צוויי? פאַרוואָס נישט אַלע [...]? און וואָס אייגענטליך וויל מען פון זיי [...] געסטאַפאָ? ווי לאַנג וועט מען [...]אָרט [...]? וואָס וועט מען מיט זיי דאָרט מאַכען? [...] השערות זענען געפאַלען איינע ווילדער פון [...] צווייטער. די גאַנצע קאָלאָניע האָט געהאַלטען [...] קוקען אויפ'ן זייגער. יעדען האָט זיך אויס־[...] אַז גראָד דאַסמאָל געהט דער זייגער לאַנג־[...] וואָס די ווייזערס ריהרען זיך.

[...]בער ענדליך זענען אַריבער די צוויי שעה. [...] האָט זיך דערהערט דאָס סאַפּען פון [...] אויטאָמאָביל, און אַלע זענען אַרויסגעלאָפען [...]:

— אַלזאָ, צוויי שעה איז צוויי שעה! — האָ[...] געסטאַפאָ־לייט צוגעשטעלט די צוויי חלוצים [...], — זעהט, ווי פּינקטליך מיר האָבען אונזער [...] געהאַלטען?..

[...] צופרידענע און שמייכלענדיגע זענען די צוויי [...] געשטאַנען און האָבען געדולדיג געוואַרט [...] לייט פון געסטאַפאָ וועלען אַוועקגעהן.

— וואָס האָט מען געוואָלט פון אייך? — [...] זיך אַלע אין קאָלאָניע אַ וואָרף געטאָן אויף [...] מאַרטירער, ווען די אַגענטען פון דער גע־[...] זענען פערשוואונדען אויף זייער אויטאָ[...]

— גאָרנישט! — האָבען די צוויי געשמייכעלט, [...] האָט אונז בלויז געגעבען דורכצולייענען [...] בריף אויף יודיש און געהייסען איבער־[...] דעם אינהאַלט אויף דייטש!

— אָבער וואָס איז דער שכל דערפון? — [...] קיינער נישט פערשטאַנען, — מען האָט דאָך [...] נישט אַוועקגענומען בלויז צו עקזאַמענירען [...] איהר קאָנט יודיש...

— דאָס נישט! — האָט איינער פון די צוויי [...]ערקלערט די נייגעריגע, — מען האָט אונז [...] כדי צו עקזאַמענירען נישט אונז, נאָר [...] יודישע שפּיאָנען, וואָס אַרבייטען אין דער [...]פּאָ...

[...] יודישע שפּיאָנען אַרבייטען אין געסטאַפּאָ גע־[...] אָבער צי אַרבייטען זיי ווירקליך מיט איבער־[...]קייט, — דאָס איז, וואָס מען האָט געוואָלט [...] געסטאַפּאָ אויסגעפינען. ווי אַזוי קאָן מען דאָס [...]פינען? גאַנץ איינפאַך: מען האָט די חלוצים [...] לייענען איינעגע פון די איבערגעכאַפּטע [...] בריף, וואָס די יודישע אַגענטען פון גע־[...] האָבען געדאַרפט איבערזעצען. וועט די אי[...] זעצונג פון די חלוצים שטימען מיט דער איבער־[...] פון די יודישע געסטאַפּאָ־אַגענטען, דאַן [...] עס, אַז די אַגענטען זענען אין אָרדענונג. [...] אָבער שטימען נישט די איבערזעצונגען, [...]לען די יודישע אַגענטען סוף־כל־סוף גע־פאַקט [illegible] ביי דער האַנד.

— נו, איז דער עולם אין דער קאָלאָניע געוואָרען נאָך מעהר נייגעריג, — האָבען אייערע איבערזעצונגען געשטימט מיט די אַנדערע'ס?

ביידע חלוצים האָבען זיך קלוג איבערגעקוקט און שעלמיש געשמייכעלט:

— און אַז זיי האָבען נישט געשטימט אַרט דאָס דען אונז... זיי האָבען נישט געקאָנט שטימען... ווען מיר זאָלען געוואָלט די איבערגעכאַפּטע בריף ריכטיג איבערזעצען, ווער ווייסט, וואָס מיט די שרייבער פון די בריף וואָלט איצט פּאַסירט...

וואָס האָט געזאָלט פּאַסירען מיט די שרייבער פון די בריף, וועט איצט פּאַסירען מיט די יודישע אַגענטען פון דער געסטאַפּאָ. און אפשר וועט מיט זיי אויך גאָרנישט פּאַסירען? ווער ווייסט? סוף־כל־סוף איז נישט אַזוי לייכט צו קריגען נייע יודישע אַגענטען פאַר דער געסטאַפּאָ...

דער יוד מיטן פערד

ער איז געקומען צו מיר, דער דאָזיגער יוד, און האָט מיר דערצעהלט אַזאַ געשיכטע:

אַליין איז ער אַ יאַריד־פעדלער, ער פאָהרט אַרום אין שטעטלעך ביי בערלין און פעדלט אין די דערפער און אויף יאַרידען.

— נו, — זאָגט ער, — ווייסט איהר דאָך, אַז איצט טרייבט מען אַרונטער אַלע יודישע פעדלער פון די יאַרידען. מילא, איז אויס מיט די יאַרידען... שלעכט איז אָבער, וואָס מיט דעם פעדלען אין די דערפער ווערט אויך שווערער פון טאָג צו טאָג.

אין די דערפער האָט זיך אָט דער יוד זיינע אַלטע פריינד. אַלטע דייטשען, וואָס די גאַנצע אַנטי־יודישע פּראָפּאַגאַנדע קלעפּט זיך צו זיי ווי אַ ... אַרבעס צום וואַנט, ביי זיי איז דער יודישער פעדלער זייער בוזעם־פריינד שוין פון לאַנגע יאָהרען. וואָס געהט זיי אָן שטרייכער מיט זיין „שטורמער“, אָדער געבעלס מיט זיין „אַנגריף“.

קומט דער דאָזיגער יודישער פעדלער אין אַ דאָרף, האָט ער שוין אומעטום זיין דייטשע אכסניא, זיין פּלאַץ צום איבערנעכטיגען, זיין שטאַל פאַר זיין פערד, זיין שענק פאַר אַ גלאָז ביר. אומעטום קען מען איהם שוין. אומעטום ווייסט מען, ווער ער איז. אומעטום אין די דערפער קען מען שוין אפילו זיין פערד־און־וואָגען.

— איז איצט אַרויס אַ נייע גזירה, — דערצעהלט מיר דער יוד, — די נאַצי־קאָמיסאַרען אין די דערפער האָבען געלאָזט וויסען די אכסניות, וואו איך נעכטיג איבער, אַז אויב מען וועט מיך אַריינלאָזען איבערנעכטיגען אויך אויף ווייטער, — אָדער אויב מען וועט אַריינלאָזען מיין פערד אין אירגענד וועלכען שטאַל אין דאָרף, — וועט די גאַנצע אכסניא אַרונטערפאַלען אונטער באָיקאָט...

ווער וויל דאָס אַרונטערפאַלען היינטיגע צייטען אין דייטשלאַנד אונטער אַ באָיקאָט? וועלכע דאָרפישע אכסניא וויל, מען זאָל איהר אָפּשטעמפּלען „שוואַרצען ברעט“ אַלס משרת פון יודען. קאָן דער אַלטער יודישער פעדלער דערפאַר איצט מעהר נישט געפינען קיין פּלאַץ צום נעכטיגען אין קיין שום דאָרף. נישט ער און נישט זיין פערד.

אין די איצטיגע קאַלטע ווינטערדיגע נעכט מוזען זיי ביידע (דער יוד און זיין פערד) פריהרען אַ גאַנצע נאַכט אָהן אַ דאַך און אָהן שלאָף.

— ס'איז דאָך אַ צער־בעלי חיים! — טענה'ט צו מיר דער יוד, — נעמען אַ פערד און איהם לאָזען אויפ'ן פראָסט אַ גאַנצע נאַכט! ווי האָט מען דאָס קיין רחמנות נישט אויף אַ פערד?

— יאָ, — פיהל איך מיט איהם מיט — אָבער איהר זענט דאָך וואַרשיינליך געקומען צו מיר נישט וועגען דעם פערד, נאָר וועגען אַן עצה פאַר זיך?

— פאַר זיך? — קוקט מיך דער יוד אָן פערוואונדערט, — ניין! איך בין געקומען אייך פרעגען צי איז נישט פאַראַן אַזאַ אנשטאַלט, וואָס זאָל זיך אָננעמען פאַר מיין געקריידעטען פערד! אַ צער בעלי חיים, זאָג איך אייך... פּשוט עס רייסט דאָס האַרץ!

פאַר איהם אַליין פאַלט איהם גאָרנישט איין, אַז ער דאַרף זוכען שוץ. דאָס, וואָס ער אַליין מוז שלאָפען די ווינטערדיגע נעכט דרויסען, ריהרט איהם נישט אַזוי שטאַרק ווי דאָס, וואָס זיין פערד מוז דאָס טוהן.

— עס מוז דאָך עמיצער זיין, וואָס נעמט זיך אָן פאַר פערד! — פערשטעהט ער נישט מיין שווייגען...

איך גיב איהם דעם אַדרעס פון דער „צער בעלי חיים“ אָרגאַניזאַציע, געזעגנט ער זיך, און געהט אַוועק פון מיר אַ באַפרידענער.

פאַר פערד קריגט מען שוין אין בערלין, ווער עס זאָל זיך אָננעמען, אָבער פאַר מענשען... פאַר די אייגענטימער פון די פערד?..

ערשט אין דער איצטיגער צייט
הויבט מען אָן צו פערשטעהן וואָס ליבע איז

אַזוי זאָגט אַ בעריהמטער פּסיכאָלאָג. — מענער און פרויען פון די פריהערדיגע דורות האָבען נישט געהאַט די מעגליכקייט צו פיהרען אמת'ע ליבעס

ד"ר אַלפרעד אַדלער איז אַ בעוואוסטער פּסיכאָאַנאַליסט. ער פערנעמט זיך מיט שטודירען די מענשליכע נשמה, די גייסטיגע חולאת'ן אָדער „שוואַכקייטען“ פון דעם היינטיגען מענש און מיט די מעטאָדען און מיטלען אויך צו קורירען זיי. ער ווערט פערעכענט פאַר איינעם פון די גאָר וויכטיגע אויטאָריטעטען אין דער פּסיכאָאַנאַליטישער וויסענשאַפט אין אַמעריקע. האָט דער געלעהרטער דאָקטאָר אָנגעשריבען אַן אַרטיקעל וועגען ליבע, דער אַרטיקעל הייסט „ליבע איז אַן איצטיגע ערפינדונג“, און דער בעוואוסטער וויסענשאַפטסמאַן דריקט אין איהם אויס זעהר אינטערעסאַנטע געדאַנקען וועגען ליבע און הייראַט אין דער היינטיגער געזעלשאַפט.

טראָץ די טויזענטער דיכטער און שרייבער און פילאָזאָפען פון פערגאַנגענע דורות, טראָץ די וואונדערליכע ליבעס־אויסגוסען פון „שיר השירים“ און דעם בעריהמטען ראָמאַן פון אַנטאָני און קלעאָפּאַטראַ, אָדער צווישען יעקב און רחל, האָבען אַמאָליגע דורות ווייניג און כמעט גאָרנישט געוואוסט וועגען ליבע. זיי האָבען אפילו נישט פערשטאַנען וואָס אַזוינס דאָס איז, זאָגט ד"ר אַדלער.

ווען מיר מיינען, אַז מיר ווייסען יאָ, מאַכען מיר אויך אַ טעות. מיר ווייסען מעהר פון אונזערע זיידעס און באָבעס וועגען געשלעכט־זאַכען. אָבער געשלעכט און ליבע זענען צוויי בעזונדערע זאַכען. אוי אין דער איצטיגער צייט הויבען מיר ערשט אָן צו פערשטעהן וואָס אַזוינס אמת'ע ליבע איז, איהר גרויסע, אַלץ אַרומנעמענדע בעדייטונג.

מיר וואַרפען זיך צופיל אַרום מיט'ן וואָרט ליבע, זאָגט דער שרייבער פון דעם אַרטיקעל. אָט פערליבען מיר זיך און אָט הערען מיר שוין אויף ליב האָבען. מיר מיינען, אַז מיר זענען אמת'ע העלדען פון ליבע, כהנים אין איהר מיסטישען טעמפּעל. וואָלט אָבער עקזיסטירט אַזאַ זאַך ווי אַן עקזאַמען אין ליבע, וויפיל פון אונז וואָלטען איהם אויסגעהאַלטען?

פונדעסטוועגען, זאָגט ד"ר אַדלער, איז די צאָל פון מענשען וואָס פערשטעהען יאָ אַן ענין און זענען בעהאַוועט אין הלכות ליבע איצט פיל גרעסער ווי אין אַמאָליגע צייטען. אפשר גאַנצע צוואַנציג פּראָצענט פון די יעניגע וואָס רעדען וועגען ליבע האָבען אַ רעכט זיך צו בעטראַכטען ווי ליבהאָבער.

וואָס־זשע פאַרט אַזוינס איז ליבע?

אויף דעם איז שווער צו געבען אַ דירעקטען ענטפער. צוערשט רעכענט דער דאָקטאָר אויס וואָס עס איז נישט ליבע. ליבען איז נישט די פערהערליכונג פון דעם קערפּער ווי זי ווערט אויסגעדריקט אין „שיר השירים“. פיזישער רייץ איז בלויז איין עלעמענט פון ליבע. דער ראָמאַן צווישען דער עגיפּטישער קעניגין קלעאָפּאַטראַ און דעם רוימישען גענעראַל אַנטאָני איז נישט קיין ליבע, ווייל זיי האָבען געזוכט צו פערגרעסערן און בעהערשען איינער דעם אַנדערען. ליבע איז אויך נישט דאָס סירופּ־זיסע ליד פון דעם סענטימענטאַלען דיכטער. און דאָס צופרידענשטעלען פון ליידענשאַפט איז אויך נישט ליבע. יאָגען זיך נאָך פרויען, זוכען נייע געשלעכטליכע אַוואַנטורעס, פיהרען ראָמאַנען — דאָס אַלץ, זאָגט דער בעריהמטער נשמה־קענער איז באמת'ן נישט ליבע.

מענשען זוכען גליק אָדער דאָס, וואָס זיי שטעלען זיך פאַר אַלס גליק.

דער אידעאַל פון מאָדערנער ליבע איז געבוירען געוואָרען ערשט דאַמאָלס, שרייבט ד"ר אַדלער, ווען די פרוי איז בעפרייט געוואָרען פון איהרע געזעלשאַפטליכע און עקאָנאָמישע קייטען און דאָס מענשליכע לעבען איז געוואָרען עפּעס מעהר ווי בלויז צופרידענשטעלען פיזישע אַפּעטיטען.

אין אַנדערע ווערטער, די מאַשין האָט בעפרייט (אָדער דאַרף בעפרייען) דעם מענשען פון איבעריגער, שווערער, אויסמאַטערנדער פּ־אַ־ע. און דער מענש קען זיך מעהר אָפּגעבען מיט גייסטיגע און הארץ־ענינים, און וואָס מעהר די מאַשין וועט ברענגען פרייהייט — עקאָנאָמישע, פיזישע, גייסטיגע און מאָראַלישע — דעם מענשען, אַלץ פּאָזיטיווער און וויכטיגער וועט ווערען די ליבע צווישען די געשלעכטער.

אַמאָל זענען די כוחות פון מענער און פרויען פערשוואונדען געוואָרען אין שווערער פיזישער אַרבייט. פרויען זענען געווען אומזיסענד און האָבען נישט געוואוסט וואו אַכטונג צו געבען אויף זיך. די פראַנצויזישע קעניגין מאַריע אַנטואַנעט, וועלכע איז אומגעבראַכט געוואָרען אין דער רעוואָלוציע, האָט זיך אפילו די ציינער נישט גערייניגט. אפילו אין קעניגליכע קרייזען האָט מען אויף אַ וואַנע געקוקט ווי אויף אַ לוקסוס־זאַך. און אין די אָרימע קלאַסען איז די פרוי געווען אַ שקלאַף. זי האָט געקאָכט און גענייט, זי האָט געאַרבייט און אַכטונג געגעבען אויף די קינדער.

נישט בעסער פון דער אַמאָליגער פרוי איז געווען דער מאַן. ער האָט געטוהן זיין פליכט אַלס מאַן צו זיין פרוי. ער האָט געאַרבייט און איז גע־גאַנגען אויף געיעג און געהאַלטען מלחמה און האָט אויך פערפיהרט דינסט־מיידלעך. ער איז געשלעכטליך געווען אַקטיוו. אָבער דאָס איז נישט קיין ליבע, און איבערגעגעבענהייט דער היים איז נאָך אויך נישט ליבע. ליבע איז ביידע פון די צוויי און נאָך מעהר ווי די צוויי.

ליבע, די היינטיגע ליבע, איז געבויט אויף געגענזייטיגער פיזישער און גייסטיגער איבער־געגעבענהייט. מיר קענען נישט זיין [...]יגע ליבהאָבער ביז מיר בעגרייפען נישט, אַז ליבע בעשטעהט פון צוויי מענשען. דער דורכשניטליכער מענש פערשטעהט נישט, אַז ליבע איז אַ [...] צוויי מענשען. יאָ, אַן אַרבייט. זי מעג זיך אָנהויבען מיט זוכען פערגעניגען; זי ווערט אָבער [...], זי פערדינט נישט דעם [...] אָהן דיסציפּלין, אָהן אויפאָפּפערונג, אַרבייט און קאָאָפּעראַציע. ליבע, אַזוי ווי אַ טאַנץ, מוז האָבען די האַרמאָנישע קאָאָפּעראַציע פון צוויי פּאַרטנערען.

אַמאָליגע צייטען, זאָגט ד"ר אַדלער, האָבען זיי געקענט שעהן שרייבען און שעהן רעדען וועגען ליבע. זיי האָבען אָבער נישט געוואוסט ווי זי צו דערגרייכען. שעקספּיר האָט וואונדערליך בע־זונגען די ליבע אין „ראָמעאָ און יוליעט“. ער אַליין אָבער איז נישט געווען אַן ערפאָלגרייכער ליבהאָבער. אין אונזערע צייטען איז די מעשה פון שעקספּיר'ס דראַמע קיין נאַיוויגע נישט. וועלכע מיידעל וועט זיך נישט שטעלען געגען טאַטע־מאַמע פאַר איהר געליבטען? און וועלכער בחור וועט היינטיגע צייטען נישט אָנשרייבען אַ ליבעס־בריוועל וואָס איז נאָך הייסער און ליידענשאַפטליכער ווי די, וואָס ראָמעאָ און יוליאַ האָבען זיך געשיקט?

ליבע, זאָגט דער שרייבער פון דעם אַרטיקעל, הגם זי פיהרט צו דער פעראייניגונג פון צוויי געשלעכטער, איז נישט געבויט בלויז אויף דער סעקסועלער פונקציע. דאָס פערגעניגען פון גע־שלעכטליכער פעראייניגונג איז בלויז אַ מיטעל פון דער נאַטור, כדי צו פערזיכערען די פאָרטזעצונג פון דער מענשליכער ראַסע. אָבער בלויז פערגעניגען און בלויז קינדער האָבען איז נישט גענוג. ליבע איז נישט קיין ליבע סיידען איהר דערהויבונג איז גייסטיג, אַזוי גוט ווי פיזיש. די דערהויבונג טאָר נישט זיין אויפ'ן סמך פון דער געזעלשאַפט אָדער פון דער ראַסע. זי מוז זיין אין איינקלאַנג מיט דער ביאָלאָגישער פונקציע פון דעם מענשען און מיט דער פערהיטונג פון ציוויליזאַציע.

ס'טאָר נישט זיין קיין בלויז „נעמען“ אין ליבע אָדער הייראַט, נאָר אַ געגענזייטיגער „נעם און גיב“, אַ הייליגער בונד אין וועלכען קיינער, נישט דער מאַן און נישט די פרוי, שטרעבט צו בעהערשען דעם צווייטען.

***

[...]־יאָהר ווערט 250 יאָהר זייט עס איז ערשינען די ערשטע יודישע צייטונג אין דער וועלט

הכנות צו פייערן דעם יובל פון די אַמסטערדאַמער „קוראַנטען“

[...]ביל בע (יט"א) די פילאָלאָגישע סעקציע פון [...] וויסענשאַפטליכען אינסטיטוט איז מודיע: [...] היינטיגס יאָהר פאַלט אויס דער 250־יעהריגער [...] פון דער ערשטער יודישער צייטונג אין דער [...] די אַמסטערדאַמער „קוראַנטען“. די „קוראַנ־[...] זענען אַרויסגעגאַנגען צוויי מאָל אַ וואָך, דינ[...] אין פרייטאָג („דינסטאַגישי קורטין“ און [...]טאַגישי קורנטין“). דאָס בלאַט איז געווען [...] גרויס, יעדער נומער האָט געהאַלטען [...] [...]שפּאַלטיגע זייטלעך, דער פאָרמאַט איז גע־ווען אַ קליינער, 15 אַ האַלב אויף 9 צענטימעטער. עס האָבען זיך אויפגעהיט (אין דער מאָנטעסי־נאָס־ביבליאָטעק אין אַמסטערדאַם) נומערן פון אוי־גוסט 1686 ביז אויגוסט 1687. צי איז די צייטונג אַרויסגעגאַנגען אויך פריהער און שפּעטער, איז נישט בעוואוסט.

די „קוראַנטען“ זענען געווען אַ צייטונג, וואָס האָט געדינט אויסשליסליך דער אינפאָרמאַציע. זי האָט געבראַכט נייעס וועגען מלחמה, פּאָליטישע ידיעות, יודישע כראָניק פון פערשידענע לענדער און פון צייט צו צייט אויך מודעות.

עס איז כדאי צו בעמערקען, אַז די ערשטע צייטונג אין יודיש האָט זיך נישט שטאַרק פערשפּעטיגט לגבי דער נישט־יודישער פּרעסע. ביז'ן 16־טען יאָהר־הונדערט איז אין גאַנץ אייראָפּע נישט געווען קיין איין פּעריאָדישע אויסגאַבע. דאָס ערשטע וואָ־כענבלאַט האָט אָנגעהויבען אַרויסצוגעהן אין ווין אין 1615, און מיט עטליכע יאָהר שפּעטער האָבען אין האָלאַנד אָנגעהויבען צו ערשיינען די ערשטע בלעטער צו צוויי מאָל אַ וואָך. די ערשטע טעגליכע צייטונג האָט אָנגעהויבען אַרויסצוגעהן אין ענג־לאַנד ערשט אין 1702.

אין צוזאַמענהאַנג מיט'ן 250־יעהריגען יובל פון דער ערשטער יודישער צייטונג גרייט צו דער ייוואָ אַ ביבליאָגראַפיש האַנד־בוך וועגען אַלע יודישע צייטשריפטען, וואָס זענען אַרויסגעגאַנגען אין די פערשידענסטע לענדער אין משך פון אַ פערטעל־יאָהרטויזענד. די ביבליאָגראַפיע וועט קודם כל אויסנוצען דעם פּרעסע־אַרכיוו פון ייוו"א, אפשר דעם רייכסטען ביי יודען מיט יודישע צייטשריפטען פון אַלע שפּראַכען און לענדער אין דער צאָהל פון אַן ערך 10 טויזענד יאָהרגענג.

ביי דער געלעגענהייט ווענדעט זיך דער ייוו"א מיט דער בקשה איבערצושיקען פאַר'ן פּרעסע־אַרכיוו עקזעמפּלארען פון עלטערע און נעלטענע יודישע צייטשריפטען.

(אַדרעס: יודישער וויסענשאַפטליכער אינסטי־טוט, ווילנע, וויוואָלסקי־גאַס 18).

Dr. med.
Sadokierski
[.]ירורג פון ציינער און יאַסלעס
Piotrkowska 164 tel 114-[...]

התראה געגען פאלשע האפנונגען אויף דייטשלאנד

יעהרליכע בעריכטס-פערזאמלונג פון דער „אנגלא-דזשואיש אסאסייאן"

לאנדאן (יט״א) אויף דער יעהרליכער בע־ריכטס-פערזאמלונג פון דער „אנגלא־דזשואיש אסא־סיישאן" האט דער פרעזידענט פון דעם פערבאנד, לעאנארד מאנטעפיארע, אבגעגעבען א בעריכט וועגען דער לאגע פון יודען אין דייטשלאנד און דורכ־געפיהרט א פאראלעל מיט דער לאגע אין ענגלאנד.

אין צוזאמענהאנג מיט דעם בעזוך פון סער אייזיק אייזיקס. (דעם געוו. גענעראל־גובערנא־טאר פון אויסטראליען) אין לאנדאן וויידט א מאנ־טעפיארע אויף די גרויסע כבודים, וואס יודען אפגעגעבען דעם דאזיגען גאסט, און שטעלט פעסט, אז עטוואס עהנליכעס וואלט גארנישט געווען דענק־באר אין היינטיגען דייטשלאנד, וואו יודען ווערען פערפאלגט בלויז דערפאר וואס זיי זענען יודען. מאנטעפיארע דערמאהנט אויך די לויב־ווערטער, וואס דער פרעמיער באלדווין האט מיט עטליכע טעג צוריק אין א עפענטליכער רעדע געלאזט פאלען וועגען דער פערזענליכקייט פון דיזראעלי (לארד ביקאנספילד), פערגלייכענדיג די דאזיגע ווערטער מיט דעם אנטיסעמיטישען גייסט, וואס בעהערשט די רעדעס פון היטלער׳ן.

מאנטעפיארע ווארענט די יעניגע, וואס נא־רען זיך אליין און האפען, אז איצט, ווען די יודען זענען שוין ארויסגעשטויסען פון אזוי פיל לע־בענס-צווייגען אין דייטשלאנד, וועט מען זיי שוין כלומרשט לאזען צורוה. די, וואס רעדען זיך אזוי אזוי איין — זאגט מאנטעפיארע — וועלען זיך איבערצייגען, אז זיי זענען זיך שטארק טועה. די דייטשע רעגירונג האט א לייכטע אובדה ווען זי זאגט דער וועלט, אז דער מצב פון די יודען אין דייטשלאנד איז שוין רעגולירט אדער ווען זי מאכט אנדערע הבטחות וועגען דער יודישער לאגע. אבער וואס פאר א ווערט האבען דאזיגע אזעלכע מיני הבטחות און פערזיכערונגען, בעת איין האנד פאלגט נישט דאס, וואס די אנדערע הייסט כלומרשט טון. אין דעם היינטיגען דייטשלאנד איז די הערשאפט א דואליסטישע: עס הערשט די רע־גירונג און עס הערשט פאראלעל מיט איהר די נאצי־פארטיי, און די פארטיי טוט דוקא דאס, וואס די רעגירונג פערזעהרט כלומרשט צו טון.

מאנטעפיארע בעהאנדעלט די נאצי־פראפא־גאנדע אין אויסלאנד און שטעלט זיך אב אויף היטלער׳ס לעצטען פארשלאג וועגען „אבשטעלען פראפאגאנדע". קיינער — זאגט מאנטעפיארע — ווייס נישט אזוי גוט ווי היטלער, וואס עס איז אזוינס פראפאגאנדע. האט ער דאך אנגעשריבען וועגען דעם שיער נישט א קלאסיש בוך. כלערליי פארשלאגען פון דעם מין קען מען דאך נישט נעמען ערנסט. אין ענגלאנד קען נאטירליך קיינמאל נישט געשעהען דאס וואס איז געשעהען אין דייטשלאנד, מען קען אבער נישט לייקענען, אז די נאציס פיה־רען אין ענגלאנד אן עקשנות׳דיגע פראפאגאנדע.

דערמאהנענדיג די פארשטעהענדע אלימפיאדע אין דייטשלאנד, בעמערקט מאנטעפיארע, אז די דייט־טשע רעגירונג וועט טון אלץ וואס זי וועט זיין ביכולת, כדי צו פערשפרייטען צווישען די אלימ־פישע בעזוכער דעם סם פון איהר אנטי־יודישער פראפאגאנדע.

אויף דער פערזאמלונג איז ארויסגעטרעטען מיט א רעדע דער רב־הכולל פון גרויס-בריטאניען ד״ר יוסף הערץ, וועלכער האט זיך אומגעקעהרט ערשט איצט פון א״י און האט בעריכטעט וועגען כאראקטער פון די לעצטע אונרוהען. ד״ר הערץ דריקט אויס די איבערצייגונג, אז אין א״י איז נאך פערהאן ארט פאר פיל הונדערטער טויזענדער יודען. רעדענדיג וועגען דער טראגעדיע פון די יודען אין דייטשלאנד, האט דער רב־הכולל געווא־רענט געגען האבען וועלכע-עס-איז אילוזיעס אי־בער דער הילף, וועלכע קען קומען מצד דעם פעל־קערבונד.

דער פרעזידענט פון יעד־הקהלות, בעוויל לאסקי, האט בעגריסט די „אנגלא - דזשואיש־אסאסיישאן" צו איהר 60־יעהריגען עקזיסטענץ־יובל. לאסקי מיינט, אז די אסאסיישאן האט אויפגע־טון פיל מעהר ווי מאסען-מיטינגען און ערנסטע דעמאנסטראציעס פון א געוויסען טיפ.

נאכ׳ן אויסהערען א בעריכט וועגען דער טע־טיגקייט פון „דזשאינט פארעין קאמיטעט" איז ווי־דער געוועהלט געווארען די ביז איצטיגע לייטונג פון דער „אנגלא-דזשואיש אסאסיישאן" אויף דער נעכסטער יעהרליכער קאדענץ.

אביסעלע קיביץ

(הומאר פון טאג)

***

אויגען דאקטאר: אייערע אויגען זענען פולשטענ[illegible] געזונד.

פאציענט: וואס קומט ארויס, אז איך זעה גארניש[illegible] נישט קיין פרנסה, נישט קיין געלד, נישט קיין צוקונ[illegible] גאר נישט זעה איך.

* * *

פעני: דזשעני פלעגט שטענדיג זאגען אז זי [illegible] חתונה האבען מיט א ברונעטען צום סוף האט זי חת[illegible] געהאט מיט א בלאנדען.

עני: עס מאכט קיין אונטערשיד נישט. ער וועט [illegible] טער ביי איהר פערשווארצט ווערען.

* * *

ערשטער: דו ווייסט, אז היטלער האט המנס קאפ [illegible] זיך, נאר איין זאך פעהלט איהם.

צווייטער: וואס אזוינס איז די זאך, וואס [illegible] פעהלט?

ערשטער: איהם פעהלט נאר די מפלת.

אויפרוף פון אגודת ישראל צו די יודען אין חוץ-לארץ

ירושלים (יט״א) די אגודת ישראל האט ארויסגעגעבען פאלגענדען אויפרוף צו די יודען אויף דער גאנצער וועלט:

ווידער אמאל איז דער יודישער ישוב אין א״י שווער געשטראפט געווארען, און אויפ׳ן מזבח פייער פון אומזיסטער שנאה און העצע זענען אומ־געקומען א סך יודישע נפשות און פיל יודישע הייזער [illegible] א גרויס יודיש פערמעגען איז פער־ברענט און צוראבירט געווארען. די שונאים ווילען צושטערען די יודישע געביידע און מיט כח חרוב מאכען אלצדינג, וואס איז אויסגעבויט געווארען מיט ארבייטס-העלעד און מסירת-נפש פון יודישען פאלק אין לאנד און אין חוץ-לארץ. נקשט מ־ני־דערענדיג די נידריגקייט פון ווילדען אויסברוך ביים פערגיסען אומשולדיג בלוט דורך מענשען, וואס זענען פערפיהרט געווארען דורך אומזיסטע העצעס און פאלשע בלבולים, וואס זענען געבויט אויף שלעכטע און פערפיהרעריש כוונות פון מענ־שען, וואס ווילען דורכפיהרען אן אבגרונד און ראַ־סען-שנאה צווישען די איינוואוינער פון א״י — דארף מען זוכען די קוועלען פון דער השגחה אויך צווישען אונז גופא, כדי מיר זאלען פערבעסערען אונזערע דרכים און זיך צופאסען צו דעם ואלץ, וואס דער אויבערשטער האט געבאטען.

און מען דארף מודה זיין, אז דאס הא־ץ פון די פרומע יודען אין א״י האט געקלאפט צוזעהענדיג די בוי פון לאנד און אין דער זעלבער צייט, ווען מען האט געטון לויבען דעם לעבעדיגען גאט פאר דעם, וואס קומט צו יעדער שורה שטיינער אין דעם בנין פון א״י און אויף יעדען בוימעלע און גרעזעלע אין דער הייליגער ערד — איז אבער דאס הארץ געווען בעזארגט אויף דער צוקונפט פון אט דעם בנין, וואס איז נישט יוי געהעריג צוגעפאסט צו דער ריכטיגער ראלע פון יודישען פאלק אין א״י און וואס גאט׳ס שכינה האט נישט בעגלייט די אר־בייטס-טריט. אונזער הייליגע תורה, וואס אין איהר איז געשריבען, אז א״י קאן מען בויען נאר אזוי ווי עס איז אין איהר געבאטען און „אז אויב דער אויבערשטער וועט נישט בויען דאס הויז, וועט אומ־זיסט זיין די פראצע פון זיינע בויער" — האט אריינ־געגעבען א קלעמעניש און א גרויס צער אין די הערצער פון די פרומע יודען.

די עיקר-שטרויכלונג איז בעשטאנען אין דעם, וואס דאס אל־וועלטליכע פרומע יודענטום, וואס האט לכתלה מיט מעהר ווי א הונדערט יאהר צוריק גע־לעגט דעם ווינקעל-שטיין פאר׳ן ישוב אין לאנד, האט זיך נאך דעם דערוויטערט פון אלץ, וואס פאר אין א״י און האט אין דער לעצטער ת[illegible] צוגעהאלפען דערצו, אז דער צוריקקעהר פון יודען אין זייערע אלטע גרעניצען, וואס ווערט [illegible] שום ספק דורכגעפיהרט דורך דעם געאייניג[illegible] ווילען פון דער השגחה־עליונה, און אז די הע[illegible] דערוואכונג, וואס איז אן׳אנהויב פון דער ג[illegible] — זאל דער עיקר דורכגעפיהרט ווערען דורך [illegible] וואס דאס ליכט פון דער אמונה און תורה האט נישט בעשיינט און וואס צוליב דעם איז זייער [illegible] צער צוגאנג צום בנין א״י א וועלטליך פאלק[illegible] וואס דריקט זיך אויס אין דעם, אז „נאר מיר [illegible] אונזערע אייגענע והענד טוען דאס און אז [illegible] זענען פונקט ווי אלע אנדערע פעלקער".

און אז יסורים קומען אויף אונז און [illegible] ארבייט פון בנין איז ווידער געשטעלט געוו[illegible] אין קאן, מוזען מיר פערריכטען אט דעם פ[illegible] אי״ זארגען דערפאר, אז דאס ארטאדאקסישע יו[illegible] טום זאל זיך אינגאנצען איבערגעבען דעם [illegible] דארץ און אז דאס דאזיגע יודענטום זאל [illegible] א״י זיין האנד אריין דעם בנין און זאל העלפ[illegible] משפיע זיין, אז א״י זאל געבויט ווערען לויט תורה, און אזוי א־ום פערזיכערען, אז דער [illegible] גער בנין וועט קיינמאל נישט איינפאלען און [illegible] וועט אונז קיין בייז נישט אנטון.

מיר לאדען דעריבער איין דאס ארטאדאק[illegible] יודענטום פון דער גארער וועלט, שליסט זיך [illegible] ארום דעם בוי פון הייליגען לאנד און שטעל[illegible] אוועק אין דער רייה פון די עולים [illegible] ווער עס קאן, זאל שוין קומען און ווער עס נאך נישט ביכולת צו קומען, זאל מיטהעלפען זיין גאנצען כוח אין דער אויפבוי־ארבייט. א[illegible] ענטפער אויף די געשעהענישען דארף זיין א ז[illegible] תשובה צום מקור פון קדושת־ישראל און דער [illegible] שטארקונג פון די כחות פון ארטאדאקסישען יו[illegible] טום אין א״י.

די אינדוסטריעלע אונטערנעהמונגען פון „געזערד"

מאסקווע. אויף דער לעצטער זיצונג פונ׳ם צענטראלען ראט פון געזערד האט ה׳ כאינע איב־פארמירט וועגען דער ארבייט פון די אינדוסטריעלע אונטערנעהמונגען, וואס געפינען זיך ביי די געגענט־ליכע געזערד־ארגאניזאציעס און אין רשות פונ׳ם צענטראלען געזערד.

סך הכל זענען פערהאן 15 אונטערנעהמונגען, און אין משך פונ׳ם 1935 יאהר האבען זיי ארויסגע־געבען פראדוקציע אויף 25 מיליאן רובעל, און די דאזיגע [illegible]נטערנעהמונגען ארבייטען 1610 ארביי־טער. די אלע אונטערנעהמונגען גרייטען אויך קאדרען פאר דער יודישער אויטאנאמער געגענט. פאר׳ין פאריגען יאהר האבען זיי צוגעגרייט 136 מאן. אפגעשיקט האט מען שוין אין דער יוד. אווט. געגענט 20 טישלער, 35 שלאסער און 13 בעדנערס.

די אונטערנעהמונגען האבען אין משך פון 1935 יאהר געגעבען העכער 4 מיליאן רו״ח. די מיט־לען זענען אויסגעגעבען געווארען אויף שעפטום־ארבייט אין דער יודישער אויטאנאמער געגענט און אין די יודישע ראיאנען פון אוקראינע און קרים און אויך אויף גרייטען קאדרען.

אויפ׳ן 1936 יאהר בעטרעפט דער פלאן פון דער פראדוקציע, וואס וועט ארויסגעלאזט ווערען אין די אונטערנעהמונגען, העכער 30 מיליאן רובעל, עס ווערט פאראויסגעזעהען ר״וח ביי 5 מיליאן רובעל.

אין די אונטערנעהמונגען וועט מען היי־יאהר גרייטען פאר דער יודישער אויטאנאמער געגענט 300 ארבייטער פון פערשידענע קוואליפיקאציעס, א חוץ דעם גרייט מען אויפ׳ן חשבון פון די הכנסות פון די אונטערנעהמונגען 300 בויער פאר דער יודי־שער אויטאנאמער געגענט.

אין די דעבאטען ארום דעם בעריכט איז אנגע־וויזען געווארען, אז די אונטערנעהמונגען האבען נישט די געהעריגע אנפיהרונג און קאנטראל מצד דעם צענטראלען ראט פון געזערד.

כדי בעסער קאנטראלירען די ארבייט פון די אונטערנעהמונגען און פערשטארקען די אנפיהרונג מיט זיי, האט דער צענטראל-ראט פון געזערד בעשטימט שאפען אן׳אפטייל פאר אינדוסטריעלע אונטערנעהמונגען, וואס וועט זיך ספעציעל מיט זיי פערנעהמען. דער שטאט פונ׳ם אפטייל וועט אויסגעהאלטען ווערען אויפ׳ן חשבון פון די אונטער־נעהמונגען.

H. LUBICZ

ספעציאליסט פאר הויט, ווענערישע און געשלעכטס-קראנקהייטען

צעגעלניאנא 7 (פריהער 43), טעלעפאן [illegible]32

עמפאנגס־שעה׳ן 8-10, 12-2 און 5-8 [illegible]

ק. מלאר

דאן-דאמינגא

ראמאן

נאכדרוק אין א טאג - צייטונג, אפילו טיילווייז — פערבאטען.

74

עס האט זיך ארויסגעוויזען, אז ער קען גוט צי־טעווען, ווייל כמעט אלע ברענענדיגע ליכט האט ער פערלאשען מיט זיין שאם און די קאטשקעלעך זע־נען אראפגעפאלען אין דעם אויסגעמאהלטען וואַ־סער אריין....

ארום דאגיען האט זיך געקליבען א רעהעל. אלע וואס זענען געווען בעשעפטיגט מיט דער אייגענער עבודה — שיסען, האבען אוועקגעלייגט די ביקסען און זיך צוגעקוקט ווי דער „פראגעז" טרעפט איינס נאך איינס.

דאס פאסקואל האט זיך ממש געבאדען אין נחת. אהנטער א האגעל פון אפלאדיסמענטען, האט ער דאגיען אוועקגעשלעפט, פערזיכערנדיג איהם אלס שיסער, וואס איז ווערט א מעדאליאן...

— דער פאסקודנער „מריים" שלעפט זיך אוועק אלט א זייגער, ווען נישט, וואלט ער מיט איהם גערן פערבראכט דעם אווענט און ערשט רעכט געוויזען, וואס עס איז אזוינס ריאדע־זשאנירא!

דאגיע איז אבער נישט געווען דער ערשטער בע־קאנטער פאסקואלס. דאס איז שוין געווען כמעט ווי א מבוע ביי איהם, יעדען טאג האט ער אפגעזוכט אין „זיין וואגאן" עפעס אן׳אנדער פראווינציעלען פארשוין, וואס פאהרט דעם ערשטען מאל אין דער קאפיטאל־פעדעראל, און פאר פאסקואלען איז דאס געווען דער גרעסטער גענוס פאר יענעם זיך צו בע־וויזען מיט דער וואונדער פון „זיין שטאט"....

ביי יעדעם מאל וויזען די שטאט האט איהם מאקע געקאסט דאס, וואס ער האט גענאכט אויף דער רייזע, און טיילמאל האט ער אפילו נישט גער האט אפצוצאהלען פאר די לאטעריי - צעטלעך, אך בער עס האט איהם נישט געארט. ער וועט דאך נישט לאזען, אז יענער, ווענען ער האט איינגעלאדען צו וויזען די שטאט, זאל פון זיין אייגענער קעשענע צאהלען. דאס פאסקואל איז א „קאוואלערא".

ווען דאגיע האט זיין נייעם פריינד געבעטען, ער זאל איהם וויזען ווי מען גייט אויף דער און דע־גאס (ער האט איהם געוויזען די פאטאגראפיע מיטן אדרעס פון כואניען), האט טזיך פאסקואל אזש צע־קראצט דעם קאפ אינמיטען דער גאס, אז די פער־בייפאהרער אויף די געפאקטע טראמוואיען האבען זיך צעשמייכלט און אנדערע האבען פון די טראט־בריטלעך ארויסגעשריגען א פאר וואוילע ווערטער אויף זיין חשבון.

פאסקואל האט גע׳חשבונ׳ט, צי וועט נאך גע־נוג זיין זיין פערמעגען אויף צו בעצאהלען פאר א „טאקסאמעטער", נאר אזוי ווי ער איז געווען אין ספק, האט ער איהם אנגענומען ביי דער האנט און צוגעהוסט:

— איינגאנצען איז עס א טוויזענט שפאן. קום.

— ראמינגא!

איבער א געסעל, וואס איז געווען א דריי מעטער די ברייט, האט זיך דורכגעשניטען עפעס א דין קיל און זיך אריינגעדרייט אין זיין אויער, ווי אין דער פריה, בעת ער האט צום ערשטען מאל געהערט דעם קלינגענדיגען אויפרייס פונם אספאלט.

אלע אין געסעל האבען זיך אומגעקוקט און גע־זעהען, ווי א מיידעל איז ממש געפלויגען מיט א צע־פאכעטען שאל אויף איהרע אקסלען, און ווען דאס מיידעל האט זיך דערנעהנטערט צו דאגיען, איז דער שאל אראפגעפאלען און עמיצער א דורכגייער האט עס אויפגעהויבען און אריינגעטראגען אין דעם פע־דער-הייזעל, פון וואנען דאס מיידעל איז ארויסגע־לאפען.

כואנא האט געוואוסט, אז דאגיע איז געפאהרען צו איהר, דאס האט איהר חבר׳טע פון „פראנסעז" איהר מיטגעטיילט.

כואנא האט געפיהלט, אז זיין הארץ האט זיך סוף־כל־סוף גענייגט צו איהר, ווייל עס איז נישט מעגליך, די הייליגע מאריא זאל נישט האבען צו־געהערט זיך צו איהרע תפילות און נישט האבען פערנומען איהרע טרעהרען, מיט וואס זי האט נאכט ביי נאכט איינגעווייקט איהרע קישענס.

זי האט געפיהלט און געוואוסט זיכער, אז דער רוסא וועט קומען צו איהר. זי האט זיך געריבט רע־רויף און האט פולער געמאכט איהר באנקריבעל מיט ציפערען.

כואנא האט איהם אויסגעקוקט... ווען נאר זי האט געהאט א פרייע מינוט, איז זי שוין געשטאנען אין דרויסען, אויף די טרעפלעך, וואס האבען גע־פיהרט צו איהר „הויז" און געווארפען בליקען אויף אלע זייטען.

דאמינגא האט פון אלטער געוואוינהייט געוואלט ארויסבייסען איהרע הענט, וואס האבען שוין געהאט ארומגעוויקעלט זיין האלז. ער האט זיך אבער בע־רענקט און אראפגעלאזט זייגע הענט ווי צוויי נאכ־העטטענדיגע וואלגער־העלצער. ער האט געזוכט זיין נייעם פריינד, דאס פאסקואל, אבער יענער איז ווי פון דעם אויג אנטרונען.

אין די געסלעך איז געשטאנען א זשום. אין פארט איז אנגעקומען אן׳אמעריקאנער קריגס־שיף. די מאטראסען האבען זיך ווי דארשטיגע א לאז גע־מון אין די געסלעך. געזאנגען און געפאלען פון שיכרות, ווי זייערע פיס וואלטען געווען פון הוילע גומע, וואס האבען געפלאצט און די לופט איז אויס־געדרונגען.

די געסלעך אין „לאפע" זענען געלעגען ווי א ביטמעל שלאנגען איינס אריינגעדרייט אין אנדערען, אויף איין ארט א קנויל, אלע צוזאמענגענומ[illegible] פון דער צווייטער האבען זיך בעזונדער קעפ [illegible] געשטעקט.

אין די ראגען זענען געווען קאפעהייזער א[illegible] די קאפעהייזער האבען געשפילט אלערליי אוי[illegible] מישע שפיל־קאסטענס. עס האבען געגרימפל[illegible] פולערע מאנאנאס. איבער די קאפעען זענען גע[illegible] מאנץ־קלובען און פון דארט ווידער האבען געזשומעט ארקעסטערס בעגלייט אויף טרוי[illegible] ־יקאנער זשאזבאנד־פויקען, וואס האבען ג[illegible] אויף טאצען, געקלומפען מיט גלעקלעך און גע[illegible] מיט גרעטערס און געפייקט ווי אויף דינעם [illegible]

דער־צו איז בעגלייט געווארען די „סימ[illegible] מיט א הראבענע פויקען פון מיידעלשע פינג[illegible] די שויבען פון זייערע פענסטער. און צו דעם [illegible] האט זיך געטראגען א זש־זש־זש, ווי דער [illegible] אין א שטילען וואלד, בעת א ווינט יאגט [illegible] איבער די בלעטער. אלערליי „צעהמליכע" [illegible] זענען ארויסגעגאנגען געווארען פון היגמער[illegible] טענס פון יאפאנישע, קאלירטע לאמפען.

פאר דאגיע האט דאס געסעל אויסגעזעה[illegible] א מאדנער יום־טוב. פארן אויג האבען זיך [illegible] פארבען: העלער רויט, ווייס, הימעל־בלוי, [illegible] לאנציענדיג גאלד.

דאס זענען געווען די קליידלעך, די זי[illegible] די שאלען אויף די לייבער פון די מיידלעך, [illegible] נען געשטאנען גרופענווייז און זיך געוויגט [illegible] ערע אפצאסען.

כואנא, ווי א ברודער און א חתן אויס[illegible] האט איהם אריינגעפיהרט צו זיך אין צימ[illegible] לאנג נישט געלאזט וואַרטען אויף זיך. זי ה[illegible] געט דאס בעט, אויסגעלאשען דעם לאמפ, [illegible] געבערענט טונקעל אוטמער א פיאלעטענעם [illegible] און אויף זיך געכאפט א שפאציר־קאסטיום [illegible] און אין איין האט גענומען די זיידענע [illegible] קע, מיט דער אנדערער — דאגיען אונטער[illegible] און שטאלץ מיט איהם דורכגעגאנגען פאר [illegible] געריסענע אויגען פון איהרע חבר׳טעס.

(פארטזעצונג קומט)

ניידער פאלקסבלאט

דאס לאדזער לעבען

ניידער פאלקסבלאט

דאנערשטאג, 7 מאי
ט"ו אייר תרצו
זון-אויפגאנג 4.10
זון-אונטערגאנג 7.15

ווען דארף מען האבען צוויי פאטענטען?

דאס לאדזער קרייז-געריכט האט נעכטען ארויסגעטראגען א כאראקטעריסטישען אורטייל

(—) נעכטען איז אין קרייז-געריכט פארגעקומען א פראצעס וועלכער וועט האבען א גרויסע בעדייטונג פאר דער סוחרישער וועלט.

דעם 18טען אפריל 1934 איז אין קאשטשאן אין פאמערען פערהאלטען געווארען דורך דער פאליציי דער לאדזער סוחר משה אשער וועלכער האט דער מאלט געהאט א קאנפעקציע געשעפט אויף נאוואמיעיסקא 12 אשער איז פערהאלטען געווארען פאר האבען פיי זיך מוסטערען און אויפנעהמען בעשטעלונגען. צוליב דעם וואס אשער האט נישט געהאט קיין בעזונדערען פאטענט פון א הויזירער נאר בלויז זיין פאטענט אויף דעם לאדזער געשעפט האט די פאליציי צונויפגעשטעלט א פראטאקאל וועלכער איז איבערגעשיקט געווארען אין דער לאדזער פינאנץ-קאמער.

די פינאנץ קאמער האט אשערן בעשטראפט מיט 300 זלאטעס פאר פיהרען א הויזירער-האנדעל אהן פאטענט.

אשער האט אפעלירט צום לאדזער קרייז-געריכט וועלכעס האט אבער דעם אורטייל בעשטעטיגט.

אשער האט חעמאלט אפעלירט צום העכסטען געריכט.

דאס העכסטע געריכט האט בשעתו דעם אורטייל אפגעשאפט און דעם גאנצען ענין איבערגעשיקט נאכאמאל צום לאדזער קרייז-געריכט.

נעכטען איז ווידעראמאל דער ענין בעטראכט געווארען דורכן לאדזער קרייז-געריכט דאס מאל האט דאס געריכט ארויסגעטראגען א בעפרייאונגס-אורטייל, אין די מאטיווען פון אורטייל ווערט געזאגט אז אשער אלס אונטערנעמער וואס מאכט א יעהרליכען אומזאץ פון 200 טויזענד זלאטעס קען אננעהמען בעשטעלונגען אויף סחורות און קען וויזען מוסטערען דעם קליענט, צו דעם צוועק דארף ער נישט האבען קיין בעזונדערען פאטענט.

—**—

די שטרייק בעוועגונג אין לאדז

וויטערדיגע אקופאציע אין דער פירמע קליינמאן.

(א) אין דער פאבריק פון דער פירמע קליינמאן זאגאיניקאווא 20 איז אויסגעבראכען אן אקופאציע שטרייק פון 230 ארבייטער, וועלכע פערלאנגען צו פערטיילען די ארבייט צווישען אלע ארבייטער פון דער פאבריק.

די פירמע איז נישט געקומען צו קיין קאנפערענץ מיט די ארבייטער און דעריבער דויערט דער אקופאציע שטרייק ווייטער.

דער קאנפליקט אין האראקס פאבריק זאל ערלעדיגט ווערען אין ווארשא.

(א) די וויטערדיגע פרובען צו בעוועגען די אדמיניסטראציע פון הארטקס פאבריק אין רודאפאביאניץ צו אונטערהאנדלונגען מיט די ארבייטער, וועלכע אקופירען שוין זייט 3 וואכען די מויערען פון דער פאבריק, האבען זיך ווידער נישט איינגעגעבען, די פערוואלטונג פון דער פאבריק פאדערט אז די 900 ארבייטער זאלען צוערשט פערלאזען די פאבריק און דאן וועט זי אנהויבען צו אונטערהאנדלען.

די ארבייטער זענען נישט איינגעגאנגען אויף דער דאזיגער פאדערונג און האבען די פאבריק נישט פערלאזען. צוליב דעם וואס ס'איז נישט מעגליך צו ליקווידירען דעם קאנפליקט אויפן ארט, בעמיהען זיך די ארבייטער פארשטעהער אז די ערלעדיגונג פון קאנפליקט זאל אריבערגעפיהרט ווערען קיין ווארשא.

וועגען א קאלעקטיווען אפמאך אין דער עלעקטראטעכנישער אינדוסטריע

(א) אויף דער לעצטער קאנפערענץ ביים ארבייטס אינספעקטאר וועגען שליסען א קאלעקטיווען אפמאך פאר דער עלעקטרישער אינסטאלאציע אינדוסטריע, זענען די אונטערהאנדלונגען אפגעלעגט געווארען ביזן 27טען מאי, כדי די צדדים זאלען דירעקט אדורכקומען וועגען די שטרייט פראגען.

ווי מיר אינפארמירען זיך געהען די אונטערהאנדלונגען צווישען די צדדים גינסטיג פאראויס און אויף דער קאנפערענץ ביים ארבייטס אינספעקטאר דעם 27טען מאי וועט דער קאלעקטיווער אפמאך אונטערגעשריבען ווערען.

פארן ענדגילטיגען ליקווידירען דעם קאנפליקט אין די גארבערייען.

(א) די גארבער-ארבייטער האבען נאך אנגעהויבען צו שטרייקען נאך אין חודש מערץ. דער שטרייק האט ארומגענומען 300 ארבייטער. נישט קוקענדיג אויף די עטליכע קאנפערענצען, וועלכע זענען פארגעקומען ביז איצט האט זיך נישט איינגעגעבען דעם קאנפליקט צו ליקווידירען. אויף דער לעצטער קאנפערענץ זענען די צדדים שוין געקומען צו א הסכם וועגען די לוין און ארבייטס-בעדינגונגען, נאר צוליב דער פאדערונג פון די ארבייטער וועגען דער אינסטיטוציע פון פאבריקס-דעלעגאטען איז דער אפמאך נישט אונטערגעשריבען געווארען.

אויף היינט איז צום ארבייטס-אינספעקטאר גערופען געווארען א נייע קאנפערענץ, אויף וועלכער דער שטרייק וועט ענדליך ליקווידירט ווערען.

אונבעדינגטע ארעסט פאר 10 ענדעקעס

וועלכע האבען פראוואצירט דאס געשלעג דעם ערשטען מאי

נעכטען איז פערענדיגט געווארן די אויספארשונג

די אויספארשונג וועגען די ארעסטירטע ענדעקעס אין טאג פון ערשטען מאי אויפן הויף און אין דער רעדאקציע פון „ארענדאווניק" איז שוין נעכטען פערענדיגט געווארען, פון די 94 ארעסטירטע וועלכע זענען נחפעטווייז בעפרייט געווארען זענען פערבליבען אין טורמע אויף מארגאווע גאס נאר 10 נענען וועלכע דער אויספארשונגס ריכטער האט צונויפגעשטעלט א בעשולדיגונגס אקט און זיי איבערגעגעבען אין רשות פון חער פראקוראטאר.

די בעשולדיגטע 10 ענדעקעס וועלכע זענען פערבליבען אין טורמע זענען: קאנסטאנטי דאבושינסקי — מיטארבייטער פון „ארענדאווניק", סטאניסלאוו גיפקי — מיטארבייטער פון „ארענדאווניק", אנטאני בעלקא — געוועזענער ענדעקישער ראטמאן, טשעסלאוו מילקא — טעווען בעשולדיגט אין פראצעס פון די באמבען-ווארפער, טאדעאוש קלאשינסקי — געווען בעשולדיגט אין פראצעס פון די באמבען-ווארפערס, ווייטער עאוגעניוש העק, טאמאש יאניצקי, טשעסלאוו ליטעצקי, זענאן פושיפילסקי, און פיאטר גארבארסקי.

זיי אלע ווערען בעשולדיגט לויטן ארטיקעל 163 פון שטראף קאדעקס וועלכער לויטעט: ווער ס'רופט צונויף א צוזאמענלויף רופט צו גוואלד-טאטען אויף פערזאנען און פראוואצירט אוואנטורעס וואס פערלאנגען די אינטערווענץ פון דער פאליציי אונטערליגט א שטראף פון 5 יאהר טורמע.

נענען די אלע בעשולדיגטע איז פעראורדענט געווארען אונבעדינגטער ארעסט.

—**—

טעאטער
„ראזמאיטאשטשי"
ציגעל - גאס 27. טעל. 112-25
דיר.: דוד צעלמייסטער.

פארן אפפאהרן קיין לעטלאנד און ליטע
נאר נעצייילטע גאסטשפילן פון
„אראראט"
קינסטל. אנפ.: מ. בראדערזאן.
איילט צו זעהען דעם גרויסן רעווי-ספעקטאקל
„א וועלט מיט נסים"
מיט דער פאראדיע אויף „יאשע קאלב". טעקסטן און רעזשי: ש. דזשיגאן און י. שומאכער
אונזער ענסאמבל (לויט א. ב.): אפענהיים מ., גראסבערג חנה, גאדיק וול., דזשיגאן ש., היאר סאם, ראפעל מאלווינא, שיינע מרים, פולאווער מ. און שומאכער י.
קאמפאזיטאר: וול. גאדיק.
אנהויב פונקט 9 אווענט. דיר.: ד. בייגעלמאן. בינע-לייט.: ב. שווארצשטיין

לוסטראציע פון די לאדזער פאבריקען

(א) נעכטען איז געקומען קיין לאדז די ארבייטס אינספעקטארין פרוי מידזשינסקא פון ווארשא.

די הויפט-אינספעקטארין וועט אין פערלויף פון 3 טעג אדורכפיהרען אין לאדז א לוסטראציע פון די פאבריקען אויספארשענדיג די ארבייטס בעדינגונגען פון פרויען און מינדעריעהריגע ארבייטער.

אפטייקען.

היינטיגע נאכט - דיזשורען

(א) היינט ביינאכט דיזשורירען: דוטקעוויטש, זגערזשער 87 : הארטמאן, בזשעזשינער 24 ; הישפאנסקי, פלאץ וואלנאשטשי 2 ; פערעלמאן, ציגעלגאס 32 ; צימער, וואלטשאנסקא 37 ; דאנעלצקי, פיעטריקאווער 127 ; וואיטשיצקי, באפיורקאווסקא 27.

א ספעציעלע קאמיסיע לוסטרירט

די וואוינונגס-בעדינגונגען פון די הויז-וועכטער

(א) אין רעזולטאט פון אנ'אינטערווענץ פון א ספעציעלער הויזוועכטער דעלעגאציע אין מיניסטעריום פאר געזעלשאפטליכער שוץ, איז בעשלאסען געווארען צו שאפען א ספעציעלע קאמיסיע וועלכע זאל האבען פאר אנ'אויפגאבע אויסצופארשען די וואוינונגס און ארבייטס בעדינגונגען פון די הויז-וועכטער און ארויסצוגעבען די געהעריגע פעראָרדנונגען וועגען בעזייטיגען די פעהלערען אין דער הינזיכט.

די דאזיגע קאמיסיע פיהרט איצט אדורך א לוסטראציע אין די הייזער די רעזולטאטען וועלען נישט קיין גינסטיגע ס'איז פעסטגעשטעלט געווארען פיל פאלען פון פאטאלע וואוינונגס-בעדינגונגען, נישט אויסגעצאהלטע אורלויבען און צו קליינע פערדינסטען.

אין צוזאמענהאנג דערמיט וועלען די דאזיגע אלע פאלען בעטראכט ווערען דורך דעם ארבייטס-אינספעקטאר.

---

2 אויסוואורפען זענען פערמשפט געווארן

אויף 2 יאהר טורמע יעדער

(א) דעם 13. אקטאבער 1935 האט אויף בזשעזשינסקא 9 דאס דינסט-מיידעל מאריאנא באגדראווסקא געשפילט די קינדער פון איהרע בעלי-בתים. אויפ'ן הויף זענען אריינגעקומען 2 פערשוינען וועלכע האבען דאס מיידעל פערגוואלדיגט, אויף איהר אלארעם זענען די פערשוינען פערהאלטען געווארען און ס'האט זיך ארויסגעשטעלט, אז דאס זענען: דער 28-יעהריגער סטאניסלאוו אנדריכאוויטש און דער 37-יעהריגער טאדעאוש טאלארסקי.

בײדע אויסוואורפען זענען נעכטען געשטאנען פאר'ן קרייז-געריכט, דער פראצעס איז פארגעקומען ביי פערמאכטע טירען, דאס געריכט האט ארויסגעטראגען אנ'אורטייל, לויט וועלכען אנדריכאוויטש און טאלבירסקי זענען פערמשפט געווארען אויף 2 יאהר טורמע יעדער.

Dr. med.
HALTRECHT
ספעציעל-ארצט פאר הויט-,געשלעכטס קראנקהייטען און מענער-שוועכע
האט זיך איבערגעצויגען און נעמט אן
פיעטריקאווער 161. טעל. 245-21
פראנט דריטער שטאק
פון 10 פריה ביז 2 מיטאג און פון 7 ביז 9 אווענד
זונטאג פון 11 ביז 1 מיטאג
פאר פרויען א בעזונדער ווארטע-זאל
פאר אונבעמיטעלטע לעטשניצע-פרייזן

אמביליגסטע און אמבעסטע
צום מזרח-יריד
קיין ארץ-ישראל
אויספלוג קיין בודאפעשט און וויען
דעם 8/5 — 112 זל.
הנחה- און סוראציע-פעסער
קיין עסטרייך, טשעכאסלאוואקיי
און אין אנדערע לענדער.
פארשטעהערשאפט פון „אינטוריסט"
אויספלוגען קיין רוסלאנד.
באהן-בילעטען און שיפס-קארטען קיין אויסלאנד. אינפארמ. ערטיילט טעגליך
דאס רייזע-ביורא
Union Lloyd
PIOTRKOWSKA 42,
telefon 107-87.

פאבאר 1915

היינט דאנערשטאג דעם 7 ה. ח.:

פאר דער קאמיסיע נומער 1 פון דריטען קאמיסאריאט, מיט די אותיות פון

Ch, D, E, F

פאר דער קאמיסיע נומער 2 פון 1 קאמיסאריאט מיט די אותיות:

S, Sz, T, U, W, Z

מעלדען דארפען זיך שטעלען צו דער פאבאר-קאמיסיע נומער 1 די פאבאראווצעס, וואס זענען געבוירען געווארען אין 1915, וועלכע וואוינען אויפ'ן שטח פון 3. קאמיסאריאט און זייערע פאמיליען-נאמען הויבען זיך אן מיט

G, H

פאר דער פאבאר-קאמיסיע נומער 2 — די, וואס וואוינען אויפ'ן שטח פון 4 קאמיסאריאט און זייערע פאמיליען-נעמען הויבען זיך אן מיט די אותיות:

A, B, C, Ch, D, E

מ'וועט אונז ווידער לערנען געהען אויף די גאסען

דאס וועט פארקומען סוף חודש מאי

(א) ווי מיר דערוויסען זיך האט די אדמיניסטראטיווע מאכט בעשלאסען, לויט'ן מוסטער פון ווארשא, איינצופיהרען אויף חודש מאי א וואך פון לערנען די דורכגעהער געהען אויף די גאסען, אריבערגעהען איבער דער גאס א. אז. וו.

אין דער דאזיגער וואך וועט ספעציעל אבסערווירט ווערען די בעוועגונג פון ראדפאהרער ווי אזוי עס האלטען זיך די ראווער-פאהרער.

KINO TEATR
MIRAŻ
היינט פרעמיערע!
ערשטער פילם פון דער אנגלענדישער פראדוקציע אין דער יודישער שפראך
„על חטא"
מאנומענטאלע דראמע פון יודישען לעבען. געשפילט אויפ'ן גרונד פון אן אמת'ער פאסירונג פון דער וועלט-מלחמה.
אינסצעניזאציע פון בעקאנטען דראמאטורג י. מ. ניימאן. אין די הויפט-ראלען:
א. מארעווסקי
ש. דזשיגאן
י. שומאכער
קלארא סעגאלאוויטש
אויסערן פראגראם: כראניק P. A. T.

טעאטער פילהארמאניע
20 נארוטאוויטשא 20

אנסאמבל:
אייזענבערג אהרן. זאסלאווסקא בערטא.
ברייטמאן פאול. נערה רבקה.
נעטריכערמאן לייב. נייהויז וואלף.
גרינשפאן יעקב. פאזנאנסקי משה.
גראס רעגינא. קאניעווסקא וויערא
דראנאוו מרדכי רייזער אנעטא.
האמבורגער דוד. ראקאוו יחיאל א. א.

גאסטשפילען פון בעליבטע קינסטלער־פארל
וויערא קאניעווסקא
פאול ברייטמאן
צום ערשטען מאל! פּ־רעמיערע! פרייטאג, 9 אוונט
שבת, 4 נאכמ. און 9 אוונט
דער קאבארעט־זינגער
אפערעטע אין 3 אקטען מיט מוזיק פון פליישער.

רעצטע פרעמיערע!
געזאנג
מוזיק
טענץ
בילעטען צו בעקומען אין קאסע פון פילהארמאניע.

שרעקליכער זעלבסטמארד פון א יודישען יונגערמאן

ער האט זיך אראפגעווארפען פון פירטען שטאק אויף פריהייטס־פלאץ 6

אויף פריהייטס־פלאץ נומער 6 האט זיך נעכטען אפגעשפילט א שרעקליכע טראגעדיע. א יודישער יונגערמאן פון אנ'ערך 35 יאהר אלט איז ארויף אויפן פירטען שטאק און זיך פון דארט אראפגעווארפען.

ארום 4 א זייגער בייטאג ווען אויף דעם דערמאנטען הויף איז די בעוועגונג א זעהר לעבהאפטע, האבען די לאקאטארען פלוצלונג דערהערט א שטארקען קלאפ. אידער מ'האט זיך נאך בעוויזען צו אריענטירען האט מען אין מיטען הויף דערזעהען ליגען א מענשען אין א קאלוזשע בלוט.

ס'איז געווארען א שטארקען טומעל און ס'איז אלארמירט געווארען די פאליציי און די פאגאטאוויע. דער דאקטאר האט נאר געקענט פעסטשטעלען דעם טויט פון דעם ליגענדען מענשען. באלד האט זיך ארויסגעשטעלט אז דאס איז א יודישער יונגערמאן, וועלכער האט זיך צוליב זעלבסטמארד־צוועקען אראפגעווארפען פון פירטען שטאק. לויט די דאקומענטען וואס מ'האט געפינען ביי דעם זעלבסטמערדער איז ער דער 35־יעהריגער ישראל שורעק פון אל. 1טער מאי 96.

דער זעלבסטמערדער האט איבערגעלאזט א פרוי מיט צוויי קינדער.

ווי מען דערציילט איז די סיבה פונ'ם זעלבסטמארד א שלעכטע מאטעריעלע לאגע. שורעק איז די לעצטע צייט געווען אינגאנצען פרנסה'לאז. דאס איינציגע מיט וואס ער האט זיך קוים מפרנס געווען איז געווען דער האנדעל מיט לאטעריע־צעטלען.

ווי בעקאנט הויבט מען היינט אן צו ציהען די פירטע קלאס. שורעק האט שוין געהאט איינקאסירט פון זיינע קונדען פאר דער פירטער קלאס דאס געלד און איז איהם דערוויל אוועקגעגאנגען און ער האט נישט געהאט מיט וואס אויסצוקויפען די לאסען. א חוץ דעם איז ער געווען שטארק פערצווייפעלט צוליב זיין מאטעריעלער לאגע, צו וועלכער ער איז נישט געווען געוואוינט, ווייל ער שטאמט פון אנ'אנגעזעהענער גבירישער משפחה אין לאדז.

דער דאזיגער זעלבסטמארד האט געמאכט א שטארקען רושם.

דער צו הויכער אומזאץ־שטייער און דעוויזען־בעגרענצונגען

פערערגערען די לאגע אין די לוין־פארבערייען

די טעג איז פארגעקומען די יעהרליכע אלגעמיינע פערזאמלונג פון פערבאנד פון די לוין־אפערטור־בעזיצער. עס איז ארומגערעדט געווארען די אלגעמיינע לאגע אין די לוין־פארבעריען אין לאדז און עס איז אנגעוויזען געווארען, אז די לאגע האט זיך שטארק פערערגערט. קודם כל איז די הויפט־סיבה פון דער פערערגערטער לאגע די נאוועלע צום אומזאץ־שטייער, וואס איז איינגעפיהרט געווארען אין לויפענדען יאהר. אין דער לוין־אינדוסטריע איז צוליב דער נאוועלע געהעכערט געווארען דער אומזאץ־שטייער ביז 3 פראצענט.

די אלגעמיינע פערזאמלונג האט בעשלאסען צו בעפולמעכטיגען די פערוואלטונג אונטערצונעהמען אנ'אקציע אין האנדעלס - מיניסטעריום, ווי אויך אין פינאנץ־מיניסטעריום מיט'ן ציל צו פערקלענערן דעם אומזאץ־שטייער פאר די לוין־פארבעריען און איינפיהרען א איינהייטליכע סטאווקע.

די פערזאמלונג האט אויך בעשלאסען צו רעזיגנירען פון דעם בלומרשטען קארטעל און צוריק צו געבען די מיטגלידער די דעפאנירטע וועקסלען.

די לאגע איז נאך פערערגערט געווארען צוליב דעם, וואס מיט דער איינפיהרונג פון די רעוויזען בעגרעניצונגען ווילען די אגענטען פון פארבען פירמען נישט נעהמען דעקונג אין זלאטים, נאר זיי פאדערן דורכאוים דעוויזען, און אויב זיי נעמען שוין זלאטים, ווילען זיי דאס פאראויס, בעת פריהער האבען זיי געגעבען אפענעם קרעדיט אויף 30 טעג.

געוו. קאמארניק אויף דער בעשולדיגונגס־באנק

ער איז פערמשפט געווארען אויף 3 חדשים ארעסט

(א) ביזן יאהר 1932 איז קאמארניק פון 16־טען רעוויר אין לאדז געווען דער 63־יעהריגער אנטאני יאלאווסקי. אין יאנואר 1932 האט יאלאווסקי איבערגעגעבען זיין אמט זיין נאכפאלגער און איז ארויסגעפאהרען קיין ווארשא.

נאכ'ן איבערנעהמען דעם אמט און נאכקאנטראלירען די ביכער, איז פעסטגעשטעלט געווארען, אז יאלאווסקי האט איינגעצאהלט די 1,000 זל. נישט געשיקט געווארען דורך דער קאאפעראטיווער ארבייטער באנק, נישט איבערגעשיקט אין דער פינאנץ קאסע נאר זי פערהאלטען.

ס'איז אנגעהויבען געווארען אנ'אויספארשונג. יאבלאווסקי האט איינגעצאהלט די 1000 זל., נישט קוקענדיג אבער דערויף איז יאלאווסקי צוגעצויגען געווארען צו געריכטליכער פעראנטווארטליכקייט.

נעכטען איז זיין פראצעס פארגעקומען אין לאדזשער קרייז־גערעכט. נאכ'ן בעטראכטען דעם פראצעס איז דער 63־יעהריגער אנטאני יאלאווסקי פערמשפט געווארען אויף 3 חדשים ארעסט, אויפ'ן יסוד פון דער אמנעסטיע איז איהם די שטראף געשענקט געווארען.

וויכטיגע ענטשיידונגען פון העכסטען געריכט

גרונט דירה־געלד

אויב דאס דירה־געלד אין יולי 1914 איז געווען צו טייער, מעג מען עס ביליגער מאכען, קוים איז עס אבער געווען צו ביליג אין פערגליך מיט די דערמאלסדיגע דורכשניטליכע פרייזען פאר אזעלכע דירות טאר מען עס נישט טייערער מאכען.

סאצ. פערזיכערונג

א גייסטיגער ארבייטער, וועלכער אלט זייענדיג איבער 60 יאהר נעמט איצט אן א פאסטען אדער האט אנגענומען א פאסטען נאכ'ן 1 יאנואר 1928 דארף נישט פערזיכערט ווערען.

קאפעלושען - אינדוסטריע - געזעץ.

אויב מ'ארבייט אליין אויס די דאמען־קאפעלושען, מוז מען אונבעדינגט בעזיצען א האנדווערקער־קארטע, קוים האנדעלט מען אבער בלויז מיט די קאפעלושען, איז גענוג בלויז א מעלדונגס־קארטע.

ענדערן פאמיליען־נעמען.

בנוגע ענדערן פאמיליען־נעמען פערפליכטען צוויי דעקרעטען, אנ'אלגעמיינער און א ספעציעלער, וועלכער האט אנ'אנווענדונג בלויז אין די פאלען, ווען ס'האנדעלט זיך וועגען ענדערן מיאוסע אדער בעליידיגענדע נעמען.

אין ערשטען פאל מוז מען אנגעבען מאטיווען, פארוואס מ'וויל ענדערן דעם פאמיליע־נאמען, אין אנדערן פאל דארף מען נישט מיטווירקען.

ארימקייט־רעכט

דאס בעזיצען א הויז גיט נאך נישט קיין גרונד נישט צו אנערקענען קיין ארימקייט־רעכט, אויב אויפ'ן הויז ליגט א סעקוועסטער און ס'איז פערחוב'ט איבערן ווערט.

לאנדווירטשאפטליכע חובות.

א לאנדווירט נעניסט פון מאראטאריום אויף לאנדווירטשאפטליכע חובות, נישט בלויז ווען ער איז אליין שולדיג דעם חוב, נאר אויך אין דעם פאל, ווען ער האט גאראנטירט פאר דעם חוב אפילו, ווען דער אייגענטליכער בעל־חוב איז נישט קיין פויער.

אלימענטען.

דאס פעסטשטעלען די הויך פון אלימענטען פאר אנ'אומגעזעצליך קינד, דארף זיך דאס געריכט רעכנען בלויז מיט פערמעגען און הכנסה פון דער מוטער און אומגעזעצליכען פאטער.

דאגעגען האט אין דעם פאל נישט קיין שום בעדייטונג דער מאטעריעלער מצב פון אומגעזעצליכען פאטערס עלטערן.

היפאטעק - מאראטאריום

דער מאראטאריום איז חל בלויז אויף חובות, וועלכע זענען פערזיכערט אויף א היפאטעק אויפ'ן סמך פון אנ'אפמאך. דאגעגען האט דער מאראטאריום נישט קיין אנווענדונג לגבי התחייבות'ן, ענטשטאנענע אויפן גרונד פון אזוי גערופענע רעכטס אדער געריכטס־היפאטעקען.

וואס שייך דעם אופן פון אנווענדען דעם מאראטאריום, דארף דער בעל־חוב אין פאל פון ווענדען אנ'עקזעקוציע אויפ'ן אומבעוועגליכען פערמעגען ערקלערען דעם קאמארניק, אז די עקזעקוציע דארף אויפ'ן סמך פון מאראטאריום אפגעשטעלט ווערען. קוים נעמט דער קאמארניק דעם פארשלאג נישט אין אכט, מעג דער בעל־חוב אין פארשריפטליכען טערמין פערקלאגען דעם קאמארניק'ס האנדלונג אין בערופענעם געריכט.

דירעקט ווענדען זיך אין געריכט מיט א בקשה וועגען אויפהאלטען די עקזעקוציע איז נישט דערלאזבאר.

הכנסה־שטייער.

פירמאווע שותפות'ן צאהלען נישט קיין הכנסה־שטייער.

דעם דאזיגען שטייער איז אבער פון די שותפים מחויב בעזונדער צו צאהלען.

דעמאנסטראציע פאר'ן ארבייטס־פאנד אין פאביאניץ

(א) פאר'ן ביורא פון ארבייטס־פאנד אין פאביאניץ אויף פאמארסקא 7, האט א גרופע ארבייטער, וועלכע האבען זיך רעגיסטרירט זיך אנגעהויבען צו בונטעווען, איינער פון די דעמאנסטראנטען א געוויסער יאן זוזאנסקי האט געווארפען מיט שטיינער אין ביורא פון ארבייטס־פאנד און אויסגעהאקט דארט די שויבען.

די פאליציי האט אינטערווענירט און צוריקגעשטעלט די ארדנונג, זוזאנסקי איז ארעסטירט געווארען.

קליינער פעליעטאן

„קולטור־פערשפרייטער"

נעכטען האבען די ענדעקעס געטיילט
לאדז פלוג־בלעטלעך מיטן פאלגענדען
האלט: „פוילישע פרוי! דער האנדעל
לעבעדיגע סחורה, זנות, דאס פאלען
פרויען, דאס פערגוואלדיגען מיידלעך
די פאבריקען — דאס איז די ארבייט
יודען. דער יוד איז דיין גרעסטער שונ

נעכטען איז געווען א ווארעמער מאיאווער
אבער שמיל־שמעלקי איז ארוים אין פעלד...
— וואס איז, פאניע שמיל־שמעלקי?
— וואס זאל זיין? — ענטפערט ער — צ
דאך: אז מ'לייענט ארורך אזעלכע זאכען, קען
ווי היים, ווי פיעהדיג. אבער — עס הויבט
פריהרען אונטערן לעפעלע...
ס'מ'געהערט וואס פאר אנ'ארבייט עס טוען
יודען אין די פאבריקען — זיי האלטען אין
פערטוואלטיגען פוילישע מיידלעך און פערקויפ
צום טערקישען סולטאן, מלך וויזתא 14...
און איך, שוטה, — זאגט שמיל־שמעלקי —
נאר האב געמיינט, אז יודען ארבייטען אין די
בריקען מאנופאקטור, וויפאניערקאמנארן, בא
כחורות, און אנדערע בעטציוג־ארטיקלען!...
אפי איך האב געמיינט, אז דאס גייען זיי
אזוי פערזארגט און פערדראגה'ט, וואס זיי פר
זיך די קעפ, וואו נעהמט מען פאר זיך און פאר
פייטער אויף שבת, און אויף זונטאג...
איך נאר האב דאך געמיינט, אז דאס טרא
און קלעהרען זיי, וואו די אויסגעארבייטע ארט
אפצושטעקען, מ'זאל קאנען ווייטער ארבייטען
ווייטער דרייען די קארבע...
כ'האב געמיינט, אז דאס קאמבינירען זיי
אזוי אנ'עק מיט אנ'עק צו פערבינדען, ווי אזוי
דירה־געלד צו בעצאהלען, ווי־אזוי דעם פא
אויסצוקויפען, ווי־אזוי שכר־לימוד צו בעצא
ווי־אזוי, א שטייגער, די שטייערן צו ערליד
אז פון דעם גאנצען הוצאה, פון דעם גאנצען טו
איז דאס רוב פאר'הא: בלויז ביז צום... מויל!
אזוי האב איך שטענדיג מניע וויעגציג
מיינט, אז אזוי האט זיך מיר אויסגעראכטען...
איך ווייס — איך אליין מיט מיין יודענע
ביז גראפסקי איז געקומען פאבריצירט שוהו
איך ווייס גאנץ גוט ווי־אזוי מיר זענען מיר
געווען פערפינסטערט און פערשווארצט...
דאס אבער, אז אין די פאבריקען טוען די
גאר אנחערע זאכען, אז זיי זענען גאר אויסע
אנדער האנדעל און אינדוסטריע, (פיש־פא
וואזשנע סחורה! דאס האב איך זיך ערשט נ
דערוואוסט, ווען ס'איז מיר אין האנד געקומ
דאס צעטעלע, וואס איהר זעהט!
און איהר ווייסט, וואס איך וועל ענק זאג
זאגט שמיל־שמעלקי—זאל שוין מיינעטוועגען
זיי קומען די ווייסטע כפל־שמונהדיגע באליער
א טוץ נעדרייטע לעבער אלס צולאג — זיי
אביסעל אויפהערען צו טראכטען פון יודען!
שמיל־שמעלקי

אין די ראהמען פון די
דעוויזען־פעראררנונגען
14 מאי–30 מאי. 290 זל.
קיין רומעניען און טערקיי.
16 מאי–6 יוני 295 זל. קיין בולגאריען
18 מאי – 10 יוני. 435 זל.
קיין יוגאסלאוויען
די פרייזען נעהמען ארום אלע קאסטען
פון אויספלוג.
פאפולערער צוג קיין ווארשא
דעם 10־טען מאי. פרייז 7.70 זל.
קיין וויען
14 מאי אויף 5 און 28 טעג. 75 זל.
אויף דער „קאשטשושקא"
„דורך 7 ימים" 12 יוני. פון 400 זל.
הנחה־רייזעס קיין זאקאפאנע
אויסלאנד. הנחה־פעסער קיין עסטרייך,
טשעכאסלאוואקיי
און יוגאסלאוויען
„ארביס" פעטריקאווער 18
(מעזוא) טעל. 249-40.

קלאנג־קינא־טעאטער
ZACHETA
זגערזשער 26.
היינט און פאלגענדע טעג!
פרעכטיגער דאפעלטער שלאגער־פראגראם
— I —
הערליכער מעלאדישער פילם
די
גאלד־זוכערינס
אין די הויפט־ראלען:
WARREN WILLIAM
R. KEELER, G. ROGGERS.
— II —
גרויסע דראמע פון דער העכסטער שפאנונג
א. נ.
„לעצטער סיגנאל"
אין די הויפט־ראלען:
R. Barthelmess. Ch. Eylers.
פערקלענערטע פרייזען!
אנהויב 4 נאכמ. שבת און זונטאג 12 בייטאג.

...סאג—פאפולערער צוג קיין ווארשא

...וואהן-דירעקציע טיילט מיט, אז אין צו... מיט די אינטערנאציאנאלע רינג-קאמף... ...טעמען, וועלכע קומען פאר אין ווארשא ...ג דעם 10 מאי אפגעהן א פאפולערער ...וו. דער צוג געהט אפ פון דער פא... ...האלב 7 אינדערפריה און קומט אן ...9 מיט 35 מינוט, צוריק פון ווארשא ...צוג אפ 10 מיט 20 מינוט אווענד און ...לאדזער פאבריקס-וואקזאל 12 מיט 38

...אפצאהל אין ביידע זייטען קאסט 7 זל. ...בילעטען אויף דעם צוג קען מען בעקו... ...דער באהן-קאסע אויפן פאבריקס-וואקזאל ...די רייזע-ביוראס „ארביס" און „וואגאן...

...ניגער דער אפצאהל פאר ראווערען

...די ווירטשאפטליכע ארגאניזאציעס האבען ...זונטערגענומען א קאמפאניע וועגען נארמי... ...דעם אפצאהל פאר ראווערען, וועלכע האט גע... ...הכצערט ווערען ביז 40 זל.

...ארגאניזאציעס האבען געפאדערט צו פער... ...ווי ווייט מעגליך דעם אפצאהל, כדי מעג... ...זאכען די ארבייטער קרייזען זיך צו בענוצען ...ביליגסטען קאמוניקאציע-מיטעל.

...היגע בעמיהונגען האבען געהאט ערפאלג, ...מיר אינפארמירען זיך איז אויסגעארבייט ...א פראיעקט, אז דער אפצאהל פאר א ראו... ...בעטרעפען 2 זל. א יאהר. דער דאזיגער ...וועט חל זייך אין גאנצען לאנד.

אויפגעהאנגען זיך

...אין דער וואוינונג אויף פאביאניצקא 26, ...זעלבסטמארד דורך אויפהענגען זיך ...38-יעהריגער טאמאש ראושאק. דער זעלבסטמ... ...איז שוין אראפגענומען געווארען א טויטער ...

...די סבה פון זעלבסטמארד איז אן אנהילבארע ...קראנקהייט.

גנבות

...אין שטאל פון פראנצישעק שולמאן, מארי... ...48 האבען זיך אריינגעקומען גנבים און צו... ...פערשידענע זאכען פאר 400 זלאטעס.

...אפאלעאן שקלעניקס וואוינונג אויף פומ... ...82 האבען גנבים צוגעגנבעט מלבושים פאר ...

...געוועלב און קאאפעראטיוו „יערנאשטש" ...11 איז בעגנבעט געווארען.

...אין געוועלב פון ב. בלום, סטאראקלניא... ...האבען זיך אריינבעקומען גנבים און צוגע... ...פערשידענע סחורות.

גאסטשפילען פון „אראראט" אין „ראזמאיטאשטשי"

„א וועלט מיט נסים"
א פרייליכע נסיעה אין
2 טיילען 14 בילדער.

אונזער לאדזער קליין-קונסט-טעאטער „אראראט", האבען מיר ווידער אמאל ביי אונז אין שטאט. מיר זאגען אונזער לאדזער, ווייל דאס בעליבטע טעאטער איז ביי אונז געשאפען געווארען, ביי אונז אויסגעארבייט די קינסטלערישע ריכטליניע און ביי אונז רייף געווארען אלס אייגענארטיג טעאטער, מיט א בעשטימטען כאראקטער-פנים.

פון אונז, איז דאס טעאטער ארויס אין דער וועלט אריין און דארט איז עס אויפגענומען געווארען מיט בעגייסטערונג. די קינסטלערישע ארבייט פון יאהרען אין לאדז האט נישט פערפעהלט צונויפצוקלויבען דעם פערדינטען רוהם אין דער וועלט.

איצט איז „אראראט" צוריקגעקומען צו אונז, זענען מיר אוועק זעהען, וואס האט דאס טעאטער געבראכט פון די רייכע טעאטער טישען מחוץ אונזער שטאט.

האבען מיר געזעהען דאס פראגראם „א וועלט מיט נסים" און — עס האט זיך פערבענקט נאך די פראגראמען, וואס זענען געארבייט געווארען אין לאדז.

ליבער דיכטער משה בראדערזאן! מען מוז דיר צוווארפען דעם קאמפלימענט, אז אין דיין לאדזער קינסטלערישען ווערקשטעל, איז דער „אראראט" דערפיהרט געווארען צו שלימות, צו אן אייבערהייטליכער טעאטראלער גאנצקייט און צו א שפיץ פון ערנסט קינסטלערישען שאפען.

אין דער וועלט אבער, בעמערקען מיר, איז די ליניע אביסעל געווארען, געבראכען; דיינע תלמודים ליבער דיכטער, האבען א קאפיטשקע זיך אבגעקעהרט פון דיין וועג און זיך אריבערגעכאפט, אויף א ווילינקע, אויף אן אנדערע ליניע, וואס איז אביסעל פרעמדליך צום הויך-קינסטלערישען „אראראט" סטיל.

„אראראט" איז אייגענטליך שטענדיג געווען אן עקספערימענטאלער טעאטער, נאר עקספערימענטאל, פאר נייע טעאטער-פארמען און סטיל, פאר נייע וועגען פון קינסטלערישען שאפען. דער איצטיגער פראגראם, איז אויך, געוויס, אן עקספערימענטאלער, נאר פאר אלטע פארמען און דערצו נאך, נישט איינהייטליך און זעהר נאהענט צו פשוטע רעוויוע.

איז „א וועלט מיט נסים" א שלעכטער פראגראם? — באין אופן נישט! להיפוך, פערהאן א סך גוטעס אין דעם פראגראם, הן אין מאטעריאל הן אין פערסאנאל, הן אין דער מוזיק, הן אין רעזשי און הן אין די דעקאראציעס, עס פעהלט אבער נאר איין קלייניגקייט — דער אויסגעהעמערטער „אראראט"-נוסח.

זעהר מעגליך, אז מיר זעמיר געווארען „צובאלעוועט", פון דעם אראראט-טעאטער, וועלכער פלעגט אונז געבען מיט דער פולער מאס ריין קינסטלערישע טעאטראלע איבערלעבונגען. — פערלאנגען מיר אויך איצט דאס זעלבע.

אין „א וועלט מיט נסים" פיהלט זיך א שפאר ביסעל קארגערע מאס פון דעם אלט-אראראטישען, בלייבען מיר, צוליב דעם, ווי די „צובאלעוועטע", נישט אין גאנצען צופרידען.

מיר ווערען אויפגעהייטערט פון איציק מאנגערס „שניידער-רעוועלערסען", ווארם-פאלקסטימליך ביז גאר, דעקאראטיוו און אויסגעפיהרט (ראפעל, גאדיק און שומאכער) פרעכטיג; די „הייל-אנשטאלט אין געגנד" — א טרעפליכע אקטואליע, געצייכענט מיט א סך פערשטענדניש דורך שיינע מרים, גאדיק, פולאווער און דזשיגאן.

מ. בראדערזאנס „מאסקעס" אויסגעפיהרט דורך שיינע מרים, איז א שיין בלימעלע לויט'ן נוסח פון אלטען „אראראט".

וואס שייך בראדערזאנס פאראדיע אויף „יאשע קאלב" — „קעלבערנע התפעלות", לאזט זיך זאגען אט וואס: פרעכטיגער טעקסט, געלונגען אויסגעפיהרט נאר נאך דער גאנצער פאראדיע, הענגט נאך, א פרעטענסיאנעלער בייגעשמאק פון א מין נישט פערגינען מאריס שווארצס קאלאסאלען ערפאלג. נישט אויף אזא אופן פאראדירט מען אזא מכתיגע טעאטער-דערשיינונג, ווי עס איז מאריס שווארץ און אפילו זיין „יאשע קאלב" מיט אלע חסרונות. דאס איז נישט קיין קינסטלערישע פאראדיע. נאר א מין נאכשפעטעכטס. שומאכער און גאדיק פאראדירען זעהר גוט די פיגורען פון „יאשע קאלב" אויך די סאטירישע פיגורען, ווערען דורך גראסבערג, ראפעל, דזשיגאן, אפענהיים, און פולאווער געלונגען אויסגעשפילט.

רייך איז דאס פראגראם מיט הומאר.

א גוטער איינפאל איז דאס פארל דזשיגאן און גאדיק, וועלכע מאכען צוזאמען אין ערשטען טייל די קאנפעראנסיערקע, א שלל מיט הומאר ברענגט דאס פארל. דזשיגאן האט אוועקגעווארפען דעם ביגען שארזש און איז ממש פרעכטיג אין זיין פארטראגען די וויצען. גאדיק שאפט דא אויך אן אויסגעצייכענטען כאראקטער. צום הומאר געהערט אויך די „מקוה פאליטיק" (דזשיגאן און שומאכער) דער גומער פערמאגט קאמישע סיטואציע, גאר ווען דער זעלבער הומאר ווערט געגעבען אין אנדערען לבוש, נישט אין וואנע, וואלט דער איינדרוק געווען עסטעטישער.

ווייטער קומען די סאלא-אויפטריטען.

חנה גראסבערג און מאלווינא ראפעל, ווייזען נישט קיין נייעס.

גראסבערג איז נישט פערגלייכליך אין איהר אויסשפילען א לידעל, נאר „אברהמ'ל מארוויכער" דארף מען אריינשטעלען אין אורקע נאכאלניקס א שאפעכטס. ראפעל אימיטירט פראנצישקא גאל אויך ווייזט א „מיידעל פון א קאטארינקע". איז דען נישט גלייכער, ווען אזא בעגאבטע ארטיסטין, וועלכע זינגט אזוי בעהא־צט א לידעל, טרעט אויף אין עפעס אייגענארטיגעס און נייעס און נישט מיט אן אימיטירטען טיפ און מיט א שוין אפגעבל אקעוועט „מיידעל פון א קאטארינקע".

וועגען מנשה אפענהיימס סאלא-לידער, קאן מען נאר רעדען מיט בעגייסטערונג. בראדערזאנס „דאס לידעלע שטיל" זינגט ער מיט חן און טיפען געפיהל, אויך די דעקאראציע און קאסטיום איז צוגעפאסט. דערפאר איז איבריג די גרויסע אייפעלטורם דעקאראציע צו זיין לידעל „א קעי", אין וועלכען ער צייכענט זיך אויס מיט עלעגאנץ און גלענצענדען טאנץ. מיט ערפאלג זינגט ער אויך „סאלעיקא".

פון סיום היאר'ס סאלא-טענץ מאכט „דער לעבעדיגער בודא" א שטארקען איינדרוק.

דאס ביסעל בדהנות „ארים און רייך" (שומאכער) איז אהן טעם און אהן געשמאק.

די מוזיק פון דוד בייגעלמאן און הערץ רובין, איז מעלאדיש רייך.

דוד בייגעלמאן אלס דיר־געגט איז, ווי תמיד, ווערט א קניפ אין בעקעל.

טעאטער-מענש

די הכנסה פון אפצייכען-טאג פאר „לינת הצדק"

פון „לינת הצדק" טיילט מען מיט, אז פון דעם אפצייכען־טאג, וואס איז פארגעקומען דעם 28־טען אפריל איז געווען ריינע הכנסה 1288 זל., אויסגאבען איז געווען 103 זל. געבליבען איז 1185 זל.

פון „מחזיקי חולים"

זונטאג איז פארגעקומען די אלגעמיינע פער־זאמלונג פון „מחזיקי חולים" (דאווּבא־טשיקוב 28). עס עפענט די פערזאמלונג דער פרעזעס ה' שמואל שטרויסמאן און בעט צו בעעהרען די קדושים פון פשיטיק און ארץ־ישראל. אויך ווערט בעעהרט די פערשטארבענע מיטגלידער. אלס פארזיצער ווערט געוועהלט ש. שאפירשטיין, אססעסארען — גאלדבערג און בערנשטיין, סעקרעטאר — יוזעפאוויטש. ה' מייראוויטש לייענט פאר דעם קאסע- און טעטיג־קייטס-בעריכט פאר'ן יאהר 1935. פון דעם בע־ריכט איז צו זעהען, אז דער פעראיין האט ענט־וויקעלט א ברייטע הילף-טעטיגקייט.

אין דער נייער פערוואלטונג זענען געוועהלט געווארען ה' שמואל שטרויסמאן — פרעזעס, יעקב הילער – וויצע-פרעזעס, ותי פערסיק – סעקרעטאר, אשר זעליג ראפוך – קאסירער. שמחה גאלדבערג, זיינוויל קאנסענס, משה גוטערמאן, יעקב דוד יאמ־ניק, וואלף סוסעק, מאיר בערלינער. רעוויזיאנס־קאמיסיע: משה וויינבערג, מנחם מאגעל, שבח גאלדשטיין. עסקנאס: יחיאל מאיר לאסקער, פייוויש קאהן. צוקאאפטירטע: אלי' בערנשטיין, יוסף אייז־מאן, שמואל פלאטשינסקי, אברהם קאיאווסקי, מאריך ליבראך, וואלף ווארשאווסקי, מרדכי מאסט־בוים, מישעל האללע, יחיאל קאפיטולניק, ברוך פערסיק, דוד אלשעווסקי, אברהם זיזעק, משה קארנטייער, לייב זילבערבערג.

פון טאפעצירער-צעך

זונטאג איז פארגעקומען די גענעראל־פערזאמ־לונג אין טאפעצירער־צעך אין לאדז אונטערן פאר־זיץ פון „סטארשי" ח. געפנער, וועלכער האט בע־ריכטעט וועגען דער טעטיגקייט, וואס די פערוואל־טונג האט געפיהרט דורך דער צייט פון איהר קאר־דענץ. אין דער דיסקוסיע האבען זיך בעטייליגט: וויינריב, בירנבוים, קעניג, דונקעלמאן, ווילדער, הרעסלער, וואלף און אנדערע. שפעטער איז מען צו־געטרעטען צו וואהלען, וועלכע האבען געגעבען פאל־גענדען רעזולטאט: „סטארשי" — ח. געפנער, „פארסטארשים": קעניג, דונקעלמאן און הרעס־לער. פערוואלטונג: בוים, בירנבוים, ביטל, גערטל און דימאנט. פערטרעטער: ראלניצקי, פיוערמאן און עהרליך. אלס עהרען־„סטארשי" בערל וויינריב. רע־ווידיר־קאמיסיע: ווידלער און נאוואק.

צום סוף איז געווארען אויסגעדריקט צוטרוי דער אפטרעטענדער פערוואלטונג.

Dr. Wołkowyski
ציגעל-גאס 11, טעל. 238-02
ספעצ. פאר טריפער, סיפילים און הויט-קראנקה. בעהאנדלונג פון מענער-שוועכע
נעמט אן פון 8—11 בייטאג און 4—9 אווענד.

Dr. med. L. Berman
נעגעלביאגא 15. טעל. 149-07
...ארצט פאר מענער - שוועכע-בע...האנדלונג און סעקסועלע בעראטונג
נעמט אן פון 8—11 און פון 4—8 אווענד.
זונטאג פון 9—1 פארמיטאג
...אינכעמיטעלטע — לעטשניצע-פרייזען

ד. איזראעל

אויסגעליטערטע נשמות

סענסאציאנעל שפאנענדער ראמאן פון יודישען לעבען

— איך בעגריס דעם הויכגעבוירענעם פריץ, ...יין געלויבט דער נאמען פון גאט אויף ...האט דער רב געזאגט אריינקומענדיג.

...ער'ן פריץ איז דאס ערשיינען פון רב דוקא ...ין זוהן געווען א גרויסע איבערראשונג, ...יוקייט פון דעם בלינדען זקן און זיין בע־ ...האט פשוט ענטוואפענט דעם פריץ. ...איז פון כאראקטער געווען נישט קיין שלעכ־ ...ענש, ער האט איצט נישט געוואוסט וואס ער ...ן, צי זאל ער פערלאזען די וואוינונג פון ...עלד'ן, אזוי ווי ער האט דאס מיט א מינוט ...געוואלט טון, אדער זאל ער איצט נאך ...דא מיט'ן רב.

...אס בלייבען דא איז פאר איהם נישט געווען ...בעקוועם, ווייל ער וואלט געדארפט אנהויבען ...קוסיע וועגען דער עלילת־דם־פראגע און דאס ...ער נישט געוואלט.

...אניע האט בעמערקט, אז דער פריץ וויל ...געהען און האט וועגען דעם אויף וועלכען ...אופן געוואלט געבען צו ווייסען דעם בליג־...

— פאניע דזשעדושיצו, איהר געהט אוועק? ...וכט זיך, אז דער רב איז געקומען צו אייך. — געוויס, געוויס האט דער רב אונטערגעכאפט ...איך געקומען צום הויכגעבוירענעם פריץ, ...

— איך בין נישט איצט אויפגעלעגט צום ...מיין צער איז איצט צו גרויס.

...סאניע איז געשטאנען ווי אויף גליהענדיגע ...זי האט מעהר נישט געקענט אויסהאלטען

און האט אויסגעשריגען

— אין אייער צער, קענען מיר אייך נאר מיט־פיהלען, אבער אונזער צער איז אויך גרויס, פריץ, איהר בעשולדיגט אונז אין אויספיהרען א רעליגיע־זען מארד, איהר ווארפט אויף אונז א שאנד־פלעק, א שרעקליכען בלבול און איצט ווילט איהר אונז אפילו נישט אויסהערען, ביין, דאס אלץ איז ליגען, מיר, יודען ווארפען צוריק אין פנים יעדען איינעם, וועלכער ווארפט אויף אונז די דאזיגע נידערטרעכטיגע בעשולדיגונג, מיר קענען האבען צווישען אונז גנבים, טאמער איהר ווילט אפילו רוצחים אויך, אבער בשום אופן וועלען מיר זיך אבער נישט לאזען שפייען אין פנים אריין, דער־נידריגען אונז און שענדליך בעליידיגען אונז.

דער פריץ איז געווארען רויט פאר אויפרע־גונג, דער רב איז געווארען איבעררראשט נישט ווייסענדיג וועמענס ווערטער דאס זענען און פון וואנען זיי קומען. פישעל האט אראפגעלאזען די אויגען, נישט ווייסענדיג ווי אזוי ער האט דא צו האנדלען, צי ער זאל אויך עפיס זאגען אדער נישט, מרדכי זאמערפעלד איז צוגעלאפען צו זיין טאכטער, זי געוואלט אפשטעלען, אז זי זאל ווייטער נישט רעדען. סאניע האט אבער לייכט אפגעשטויסן איהר פאטער, האט מעהר נישט געקענט שווייגען און האט ווייטער כמעט ווי געשריגען צום פריץ.

— איהר הערט וואס עס טוט זיך דרויסען? איהר הערט ווי ס'גאלען דראהונגען אויפ'ן חשבון פון אונז יודען? איהר הערט ווי די מאסע איז מיטאמאל אזוי אויפגעהעצט געווארען, אז זיי זע־נען גרייט שוין אויפ'ן ארט נקמה צו נעהמען אן אונז יודען פאר זינד, וועלכע מיר זענען אינגאנצען נישט בעגאנגען און אפילו נישט געטראכט וועגען זיי? איהר ווילט אונז נישט אויסהערען, פריץ, און איהר וועט אוועקגעהען מיט א געפיהל פון גלויבען אין דעם בלבול, אדער אפשר נישט, אבער דער המון וועט נישט אוועקגעהען און אונז בעפאלען, מארדען, רויבען אונזער האב און גוטס און וועט דער דאזיגער המון שוין האבען געשטילט דעם „פאלקס-צארן", וועט מען ערשט דערגעהן, אז די גאנצע מעשה איז א ליגען...

דער פריץ האט מעהר נישט געוואלט הערען און איז שנעל ארויס פון זאמערפעלדס וואוינונג.

פון דרויסען האט זיך דערהערט א געשריי פון דער מאסע, וועלכער האט בעדייט יבל אויס געמישט מיט האס און נקמה־דורשט.

קאפיטעל 5
דעם פריץ'ס אידעם

דעם פריץ'ס בארטקאוסקי'ס איידעם, דער יונגער עלעגאנטער אזשעלאוסקי האט זיך געוויילט אין לאדז. קיין געזעלשאפטליכע עניגים האט ער דא נישט געהאט צוזערלעדיגען, אבער אונטער דעם דאזיגען מאנטעל האט ער זיך פון צייט צו צייט ארויסגעכאפט פון זיין נודנער היים. געפאהרען אמאל באך ווארשא און אן אנדערמאל קיין לאדז כדי אויסצולאדענען פון זיך זיין אויסגעלאסענקייט און קיינמאל נישט־געשטילטע תאוה.

אפילו זייענדיג אינדערהיים האט דער פריץ נישט איינמאל געהאט צרות פון זיין איידעם און די יונגע פריצה האט נישט איינמאל געוויינט שטיל ביי זיך אין צימער צוליב די חרפות וואס איהר מאן האט איהר אנגעטון.

ס'איז נישט געווען קיין ארבייטס-מיידעל אין פאלווארק קיין איין פויערישע שיקסע אין דארף, וועלכע האט נישט געזאלט פערטשעפעט ווערען דורך דעם יונגען, עלעגאנטען אזשעלאוסקי, וועל־כער האט געשטאמט פון א פריצה'שער פאמיליע אין פויזנער קאנט, נישט איינמאל זענען שוין פויערישע דעלעגאציעס געקומען זיך בעקלאגען צום אלטען פריץ בארטקאוסקי אויף זיין יונגען איידעם.

נישט איין פויערטע האט געוויינט פאר בארטקאו־סקין צוליב דעם וואס דער איידעם האט פערפיהרט איר א יונג מיידל, דעם פריץ האט אלץ שטארק וועה געטון, אבער ער האט אפילו נישט איבערגע־רעדט מיט זיין יונגען איידעם, ווייסענדיג אז ער וועט אויף איהם נישט האבען קיין ווירקונג, איבריגענס האט בארטקאוסקי גערעכענט, אז סוף־כל־סוף וועט דער יונגערמאן זיך אויסשוימען און וועט זיך בערוהיגען, די הויפטזאך, אז ער זאל שאנעווען זיין טאכטער און זאל איהר קיין עגמת נפש נישט פערשאפען, צוליב דעם האט בארטקאוסקי זיך בע־מיהט, אז צו זיין טאכטער זאלען נישט דערגעהען די אלע קלאגען, אז זי זאל וואס וועניגער וויסען פון די אלע „אויפטוען" פון איהר מאן.

זעהר צופרידען איז בארטקאוסקי געווען ווען זיין טאכטער האט געבוירען א קינד, ... איצט איז ער געווען זיכער, אז דער איידעם אזשעלאוסקי וועט זיך בערוהיגען, אז ער וועט אנהויבען צו זארגען פאר זיין פרוי און קינד, ס'איז אבער די ערשטע צייטען נישט אזוי געווען, אזשעלאוסקי האט זיך געפיהרט אזוי ווי פריהער.

בארטקאוסקי האט אויך נישט געוואוסט, אז זיין טאכטער ווייס וועגען אלץ, אז זי ווייס נאך מעהר וועגען דער אויסגעלאסענקייט פון איהר מאן ווי ער אליין, בארטקאוסקי האט נישט געוואוסט ווי שטארק זיין טאכטער ליידט און ווי רויט עס ווערען איהרע אויגען פון וויינען, ווען זי ליגט גאנצע נעכט אליין אין איהר שלאפצימער, בעת איהר מאן פיהרט אויסגעלאסענע שטיק אין דער גרויסער שטאט, אדער גאר אין דעמזעלבען דארף וואו זיי האבען געוואוינט, בארטקאוסקי האט נישט געוואוסט וויפיל עקעל-געפיהל זיין טאכטער האט צו בעקעמפען ווען איהר מאן איז שפעט ביינאכט אהיימגעקומען א שיכורער, א ברוטאלער און איז געקראכען צו איהר, נאך נישט זייענדיג זאט פון דער אויסגעלאסענקייט, וועלכע ער האט געטריבען. וויפיל מאל איז זי אליין געווען עדות פון אזעל־כע זאכען.

(פארטזעצונג קומט)

נעכטיגע פייערליכע פּרעמיערע פון „על חטא" אין קינאָ „מיראַזש"

די נעכטיגע פּרעמיערע אין קינאָ „מיראַזש" איז אַראָפּ מיט דעם פּאַראויסגעזעהענעם ערפאָלג. דער עולם האָט געשטראָמט מאַסענווייז פון 4 נאָכמיטאָג אָן ביז 10 אָוונט.

ווי מ'האָט געקאָנט פאָראויסזעהן, האָט דער פילם שטאַרק אויסגענומען. מ'איז מיטגעריסען געוואָרען פון יעדען בילד, מיט יעדער סצענע. דער עולם האָט זיצענדיג אין קינאָ — אַנגעקוואָלען פון די גוט בעקאַנטע ליבלינגע, פון אונזערע היימישע לאָדזער אַראַהאַט־קינסטלער דזשיגאַן, שומאַכער און גאָלדשטיין. ביי מאַנכע סצענעס האָט דער עולם אפילו אפּלאָדירט.

דער פילם גופא האָט אַלע מעלות צו האָבען אַ גרויסען ערפאָלג ביים לאָדזער יודישען טעאַטער־עולם און קינאָ־ליבהאָבער. דער אינהאַלט, די רעזשי, די מוזיק, דאָס שפּילען — אַלץ צוזאַמען איז אַ ווערק, וואָס דאַרף בעגריסט ווערען.

היינט און טעגליך ווערט דער פילם „על חטא" דעמאָנסטרירט טעגליך פון 4 נאָכמיטאָג אָן.

שווערע אומגליקס־פאַרפאַלען

(א) אין א קאַמער אויף יאַגעלאָנסקאַ 27 האָט זיך איבערגעשניטען מיט א מעסער דעם בויך, דער 38־יעהריגער אַרבייטסלאָזער אַנטאַני שימטשאַק אַזוי אַז די קישקעס זענען איהם אַרויס, אין א שווערען צושטאַנד איז ער אָפּגעפיהרט געוואָרען אין שפּיטאָל.

* * *

אויף ספּאַרנאַ גאַס האָט מען געפינען דעם 52־יעהריגען יוזעף בויקאַ, וועלכער איז געווען פאַרסמט צוליב'ן צופיל טרונקען פון אַלקאָהאָל.

ווי ס'האָט זיך אַרויסגעשטעלט האָט בויקאַ געטרונקען ברען־שפּריט. אין א שווערען צושטאַנד האָט איהם די פּאָגאָטאָוויע אָפּגעפיהרט אין שפּיטאָל.

* * *

אויף בזשעזשינער שאָסיי, נעבען דאָרף זאַוואַדאַ איז אַן אויטאָבוס אַרויף אויף א וואָגען מיט שטיינער, צוליב'ן צוזאַמענשטויס איז דער וואָגען צוקלאַפּט געוואָרען, דער פוהרמאַן בזשעשלאַק איז אין א שווערען צושטאַנד אָפּגעפיהרט געוואָרען אין שפּיטאָל.

Dr. med. Trepman

ספּעציאַליסט פאַר טריפּער, סיפיליס און הויט־קראַנקהייטען.
בעהאַנדלונג פון מענער־שוואַכע.
זאַוואַדזקאַ 6, טעל. 234-12
נעמט אָן פון 8–11 פאַרמ. און פון 6–9 אָוונט.

טעאַטער, מוזיק און פאַרוויילונגען (קאָמוניקאַטען)

גרויסער דערפאָלג פון קליינקונסט טעאַטער אַראַראַט

די פאָרשטעלונגען פון „אַראַראַט" אין טעאַטער „ראָזמאַיטאָשטשי" האָבען אויפגעהייטערט דאָס לאָדזער טעאַטער־עולם נאָך דעם, וואָס ס'איז געשפּילט געוואָרען בלויז דראַמעס. אַלע נאַכט ווערט דער טעאַטער שטאַרק בעזוכט אום צו זעהן אין „אַראַראַט" „אַ וועלט מיט נסים" און ס'איז ווירקליך נסים, אַז מ'זאָל קאָנען ביי היינטיגער שווערער צייט אַרויסרופען אַזוי פיל געלעכטער פון אַ עולם, וועלכע זיצט די גאַנצע צייט פון פּראָגראַם און וואַקעלט זיך פון געלעכטער, ווען ס'בעוויייזען זיך אויף דער סצענע אַזעלכע אַרטיסטען ווי דזשיגאַן, שומאַכער, גראָסבערג, שיינע מרים, מאַלווינאַ ראַפּעל, אַפּענהיים און גאַדיק, וואָס ס'שפּרודעלט אַזוי פיל הומאָר, וויצען, סאַטירע. ס'איז אַ שאַד וואָס ס'פּערשפּעטיגט צו קומען זעהן דאָס, ווייל דער „אַראַראַט" וועט לאַנג ביי אונז נישט פאַרבלייבען, ווייל זיי זענען איינגעלאַדען אויף אַ טורנע.

* * *

די טעג האָט אויף דער פאָרשטעלונג פון „אַראַראַט" אין טעאַטער „ראָזמאַיטאָשטשי" פּאַסירט אַ מערקווירדיגער פאַרפאַל.

בעת מען האָט געשפּילט די פּאַראָדיע אויף „יאָשע קאַלב", וואו דער עולם קאַטשעט זיך פשוט פון געלעכטער, האָט אַ געוויסער ב. ג. זיך אַזוי שטאַרק צעלאַכט, און אַזוי ברייט געעפענט ס'מויל, אַז ער האָט זיך אויסגעלענקט די קין־באַקען, און נישט געקאָנט צוריק פאַרמאַכען ס'מויל.

דער אַנוועזענדער אין זאַל דאָקטאָר ת. האָט דעם אומגליקליכען ערטיילט הילף.

פון פּוילישען שטאָטישען טעאַטער

היינט 7.30 אָוונט ווערט געשפּילט סלאָוואַצקי'ס „באַלאַדינאַ".

אַ פריהמאָרגען פון אַרטיסטישע טענץ

זונטאָג דעם 10 מאַי קומט פאָר אין טעאַטער „ראָזמאַיטאָשטשי" אַ גרויסער פריהמאָרגען פון אַרטיסטישע טענץ, אויסגעפיהרט דורך די פּרווילינגס א. זילבערשטיין, ש. סווען און אסתר מילשטיין מיט'ן אַנטייל פון 6 שילערינס.

פון „הזמיר"

מאָנטאָג, דעם 11־טען מאַי 1936 קומט פאָר אין די פילהאַרמאָניע אַן אָראַטאָריום פון „שמשון" פון הענדעל. אין קאָנצערט נעמט אַנטייל דער לאָדזער סימפאָנישער אָרקעסטער און די סאָליסטען: ד. איזיגרים, ק... קאָווסקאַ, עלמאַן, גריבוואַלד אונטער דער דירעקציע פון י. זאַקס.

ראַדיאָ־פּראָגראַם

דאָנערשטאָג, דעם 7־טען מאַי

6.34 גימנאַסטיק, 6.10 מוזיק (פּליטען), ... ידיעות, 7.40 מוזיק (פּליטען). 8 אודיציע פאַר שול... 11.57 צייט־סיגנאַל, 12.03 ידיעות, 12.15 שול־פּרו... מאָרגען פון דער וואַרשאַווער פילהאַרמאָניע, 1.10 ... ווירטשאַפט. 1.15 „קאָנצערט זשיטשען" (פּליטען), ... לאָדזער בערזע, 3.30 טאַנץ־מוזיק, (פּליטען), ... קאָנצערט פון אַ מיליטער - אָרקעסטער, 4.45 „גאַנץ ... לען זינגט", 5 רעפּעראַט, 5.15 פּאָפּולערע מעלאָדיע... 6 אַקטועלער שמועס, 6.10 פאָרטעפּיאַן - קאָנצערט ... עדוואַרד שטיינבערגער (לעמבערג), 6.30 „טעאַטער ... פילם", 6.45 פאָרטעפּיאַן - קאָנצערט פון חנה שמול... מאַן, 7.20 רעקלאַמע - קאָנצערט, 7.35 ספּאָרט, 7.45 ... מועלער שמועס, 8 קאָנצערט פון דאַן־כאָר, 8.45 אָוונ... ידיעות, 8.55 שמועס וועגען גענען־גאַז־פאַרטיידיגונג... הערשפּיל, 9.35 „אונזערע לידער", 10 קאָנצערט ... אוקראַינישע מוזיק, 11 ידיעות און קאָמוניקאַ... 11.05 מוזיק פון דער „זשעמיאַנסקאַ" צוקערניע ... לאָדז.

הייַנט און פאָלגענדע טעג!

„ליבעס־איבעראַשונגען"

אין די הויפּט־ראָלן: Norma Shearer, Robert Montgomery

אויסערדעם: אַקטואַליטעטען פון A.T.
אָנהויב 4 נאָכמיטאָג, שבת און זונטאָג 12 ביי...

קלאַנג־קינאָ CAPITOL
זאַוואַדזקאַ 16

Dr. med. M. GLAZER
ספּעציאַליסט פאַר הויט־ און ווענערישע קראַנקהייטען
...CHODNIA 64, tel. 185-49.
נעהמט אָן פון 12–2 מיטאָג און 7 ביז 8.30 אָוונט.
זונטאָג און חגאות פון 10–12 ביי...

קליינע אַנאַנסען
1 זלאָטי
אַנאָנס ביז 15 ווערטער

פערשידענעס

דינסטאָג האָב איך איבערגע... אויף אַ דראָזשקע פאָהרענדיג פון ווינער בּאַהן אויף מיצקעוויטשאַ 12 וואַליזקע מיט פערשידענע זאַכען, האָבען פאַר קיינעם קיין שום ווערט ... אָפּצוגעבען צו ראַלניק, מיצקעוויטש... געגען בעלוינונג.

Zaginiono ¼ losu z 35. Loterji ...twowej IV klasy za № 147.928. — ...ść takowy za wynagrodzeniem do ...ersztajna, Lutomierska 19. Los ...je unieważniony.

ספּעציעל פאַר סוחרים!
מאָדערן איינגעריכטעט, בעקוועם ... לעגער 1,25 זל., אַ צימער ...50 לאָדז, קילינסקיעגאָ 41, אין הויף.

צו פערמיטען אַ געוועלב אויף ... אַ שטוב אין בעסטען פּונקט גלויב... צו ערפאַהרען אויפן אָרט פון 8–10 ביים רוזשאַנדצע.

Pogotowie asekuracyjne
אַסעקורירט אייערע וואַלינונגען, ... דעס, פאַבריקען פון פייער און ... קלינגט טעלעפאָן 175-88, קאָנסקע...

פרייע פּאָסטען

אַ קעכין קען זיך מעלדען סעקרעטאַריאַט פון „תומכי אורח..." פּאָמאָרסקאַ 18.

ס'ווערט געברויכט אַ קוואַליפי... רעפּעזירקע צו סוועטערס. פּאָמאָרסקאַ... ביי שפּינדלער.

לעבענס־פערזיכערונגס־פּאָליסן
אינלענדישע און אויסלענדישע, אפילו פון גאַנץ לאַנג נישט געצאָהלטע, קענען אויך האָבען אַ געוויסן ווערט, אויב איהר ווענט זיך ווענדען
Łódź Piotrkowska 145, m.5a
פּערזענליך פון 4 ביז 7 נאָכמ.

Dr. med. M. TAUBENHAUS
צוריקגעקעהרט
ספּעציאַליסט
פאַר אַקושעריע און פרויען־קראַנקהייטען
פערהיטונג געגען שוואַנגערשאַפט
זגערזשער 11, טעלעפאָן 246-09.
נעמט אָן פון 8–9 פריה און פון 4–8 אָוו.

Dr. J. Herszfinkiel
ספּעציאַליסט פאַר קינדער־קראַנקהייטען
נעמט אָן אין דער לעטשניצע „פּאָמאָץ" (אַלעקסאַנדראָווסקאַ 1)
און ביי זיך אינדערהיים
זשעלאַזנאַ 8a, טעל. 111-87.

Dr. med. Niewiażski
ספּעציאַליסט פאַר טריפּער, סיפיליס און הויט - קראַנקהייטען, בעהאַנדלונג פון מענער - שוואַכע
אַנדזשעיאַ 5, טעל. 159-40
פראָנט, 1טער שטאָק
נעהמט אָן פון 8–11 און פון 5–9 אָוונט
זונטאָג און יום טוב פון 9–1 נאָכמיטאָג.
ספּעציעלער וואַרטע - זאַל פאַר פרויען

Dr. med. G. GERSZTAJN
ספּעציאַליסט פאַר אויגען קראַנקהייטען
Traugutta 12, tel. 175-10
נעהמט אָן פון 11–2 און פון 5 ביז 8.30 אָוו.
אונבעמיטעלטע — לעטשניצע פּרייזען.

Dr. med. Z. DATYNER
אוראָלאָג
ספּעצ. פאַר נירען בלאָז און אורין־קראַנק.
ZACHODNIA 59a, tel. 148-95
נעמט אָן פון 9–11 און פון 6–8 אָוונט.

כעמ ש־באַקטעריאָלאָגישער לאַבאָראַטאָריום
פּ. שאַץ, לאָדז
פּיעטריקאָווער 37
פיהרט אויס זאַמטל. ערצטליכע אַנאַליזען

CUKIERNIA „ZRÓDŁO"
PRZEJAZD 1, tel. 209-87 i 133-72
טעמפּעהלט
אויסגעצייכנטע לאָדעס
צוזאַמען מיט סאָרטע וואַפער און וואַפלעס
אַ פּאָרציע 35 גר.
יאַרסקע אווענדברויטען
פון 4 גענג צו 1 זל.

דער פּאָטאָגראַפישער אַטעליער „POLONJA"
אינה. גוטערמאַן, גדאַנסקאַ 31
פיהרט אויס אַלער אַרט פּאָטאָגראַפיעס צו פּעסער, לעגיטימאַציעס, פּראָטעקציעס מעט רינגלען ווי אויך לויט פאָרשריפט צו דער אויבענזיצטשאַלניע, צו זעהר בילגע פּרייזען. פּאַספּ־קאַרטען און פאָרטרעטען ווערען אויך אויסגעפערטיגט שעהן און גוט
— צו נידריגע פּרייזען. —

שייטלען
ביי קערש
סקווערנאַ 15
מיט פאַריזער שרינדן פערטיגע שייטלען

לעזט !!!!! אויפמערקזאם!
ביליג רעעל פּינקטליך
עס איז שוין אריין אין קראַפט די נייע פּרייזען פאַר
דרוק־אַרבייט
אין דער בעקאַנטער אין לאָדז און אומגעגנד
שנעל־דרוקעריי
בראַמבערג
לאָדז, צעגעלניאַנאַ 8
טעל. 255-09
וועלכע האָט זיך שוין בעריהמט געמאַכט מיט די שעהנע אויספיהרונג און עסטעטישען צוזאַמענשטעל

א גרויסע קעלער־שטוב
עלעקטרישע איינריכטונג, געאייגנעט אויף אַ פאַבריק, עווענטועל אויף אַ לאַגער פון זאַפּאַרט צו פערדינגען
28 p. Strzelców Kan. Nr. 3
צו ערפאַהרען ביים ווירט.

ד"ר העללער
ספּעצ. פאַר הויט און ווענערישע קראַנקהייטען און מענער - שוואַכע
8 טראַוגוטאַ 8, טעל. 179-89
נעמט אָן פון 8–11 און פון 4–8 אָוונט,
זונטאָג פון 10–2 מיטאָג.
פאַר פרויען — אַ ספּעציעלער וואַרטע־זאַל
פאַר אונבעמיטעלטע לעטשניצע־פּרייזען

לעטשניצע
פאַר וועגעטערישע־קראַנקע מענער - שוואַכע און הויט־קראַנקהייטען
פון דאָקטוירים ספּעציאַליסטען
פּיעטריקאָווער 45
טעטיג פון 9 פריה ביז 9 אָוונט.
פרויען און קינדער נעמט אָן א פרוי־דאָקטאָר פון 11–1 און פון 5–7 אָוונט.
א בעראַטונג 3 זל.

ווייכטיג פאַר ברוך־קראַנקע

(רופּטורעז) זאַווי פון פערקרימונגען פון רוקען־ביי ז (הויקערס). פּאַראַליזשען, ביין־שווינדזוכט, פּלאַטפיס און פערשידענע אַנדערע פערקריפּלונגען־ליידענדע.
פאַר פערשידענע אַרט רופּטורען פערעלטערטע און די געפערליכסטע ביי מענער, פרויען און קינדער ספּעציעלע אָרטאָפּעדישע הייל־באַנדאַזשען לויט מיין מעטאָדע היילען און בעזייטיגען ראַדיקאַל יעדען איינציגען ברוך.

ביי מאַגען און קישקע - זענקונג ספּעציעלע אינדיווידועל צוגעפּאַסטע לייב־הייל־באַנדאַזשען.
פאַר הויקערס ספּעציעלע גאָרסעטען און גלייכהאַלטערס.
געגען ביין־שווינדזוכט ספּעציעלע אָרטאָפּעדישע אַפּאַראַטען פון אַלע סיסטעמען.
געגען שמערצענדע פּלאַטפיס ספּעציעלע אָרטאָפּעדישע איינלאַגען לויט גיפּס־מאָדעלען.
געגען קרומע אָדערן ספּעציעלע גומי־שטרימפּ לויט מאָס.
קינסטליכע הענד און פיס
ספּעציעלע הייל־אָרטאָפּעדישע אַנשטאַלט
ספּעצ. אָרטאָפּעד
א. פּעטריקעוויטש, לאָדז
9 פּיראַמאָוויטשאַ 9, טעל. 177-09 (פריהער אַלגינסקאַ)
אַכטונג! קראַנקע מוזען זעלבסט ערשיינען.
טויזענטער דאַנקזאַגונגען קענען בעוויזען ווערען

Za wydawnictwo „Najer Folksblat", spółdz. z odp. udz. Ch. J. Brzustowski i P. Wajntraub
Czcionkami i druk rotac. „Najer Folksblat", Piotrkowska 21.
Redaktor odpowiedzialny: Ch. Kaufman